

4/2016

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
APRIL – MALI TRAVEN

NOVO

.30-06
.308Win.
.300 Win.Mag.
8x57 JS
9,3x62

PONUJAMO MOŽNOST OPTIMALNE IZBIRE

RWS PERFORMANCE TEST PACK

- S pomočjo RWS-test pakiranja do optimalnega naboja za vašo puško.
- Paket vsebuje 5 RWS-nabojev s centralnim vžigom v štirih različnih kalibrih in nudi štiri ogrevalne zadetke, kar omogoča idealno izbiro polnitve.
- Vsebuje tudi tarčo z navodili, kako prepoznati optimalni zadetek.
- RWS obljublja neprimerljivo natančnost.

Več informacij: www.hamex.si

RWS je zaščitena blagovna znamka družbe RUAG Ammotec

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCIX., št. 4
april – mali traven

Lovca je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priloga in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o.,
Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
Arpad Köves

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

*Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Leo Fabiani, Boštjan Pokorny*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovca izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1-2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovca
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovca@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d. d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: M. Artnak – Griča

IZ VSEBINE:

A. Klemenc:	Začetek dela novih komisij in nekatere aktualnosti v novem mandatu	172
IZ DNEVNEGA TISKA		
B. Kryštufek:	7. april – mednarodni dan bobra	176
I. Koštomaj:	Zakaj lovskih psov ne vodimo na razstave?	177
B. Pokorny, K. Flajšman, D. Konjevič, K. Severin,		
I. Jelenko Turinek:	Aktinomikoza (osteomielitis) čeljusti srmjadi	179
LZS:	8. Slovenski lovski dan	182
M. Zakošek Pipan,		
T. Plavec:	Brejest pri psici	183
PO LOVSKEM SVETU		
S. Žerjav:	Pobude za prepoved uvoza trofejev v EU in morebitne posledice	185
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	186
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		
M. Hribar:	Lovska je ta ...	187
LOVSKA ORGANIZACIJA		
M. Toš:	95-letnica podružnice SLD Maribor: predvsem skrb za obnovo številčnosti divjadi	189
T. Vrščaj:	Občni zbor LKD Bela krajina	190
M. Toš:	Slovenski lovci v osamosvojitveni vojni 1991 – povabilo k sodelovanju	191
B. Breitenberger:	Prvenstvo LZS v lovski kombinaciji za veterane in superveterane (2015)	191
V. Prodan:	Skupni lov LZ Koper in LS Istarske županije	193
F. Ekar:	Utrinek ob 20-letnici prve lovske razstave v samostojni Sloveniji	193
F. Rotar:	Kot gosti na pregledu odstrela in izgub divjadi v LGB Pliberk	193
J. Marhl:	Bazenska lovska razstava v Radljah ob Dravi	194
M. Gselman:	Kategorizacija uplenjene divjadi (2015) v Slovenskogoriškem LUO	195
V. Prodan:	Odprtje novih pisarniških prostorov Lovske zveze Koper	197
M. Lovrenčič:	Najlepši lovski dom LD Dornava - Polenshak	197
F. Ekar:	Celovški sejem lovstva in ribištva (Weidwerk Fischweid)	198
B. Ačko:	Četrtri veleslalom za zlatega pohorskega jelena	199
I. Kocjančič:	Po 60 letih prvi skupni lov treh LD	200
MLADI IN LOVSTVO		
F. Klajne:	Učenci OŠ Kobilje na Rogli	201
Milka, Polona, Petra:	Lovca v skupini Ribic	201
A. Mohorko:	Izjemen lovski tabor na Boču	201
JUBILANTI		
LOVSKI OPRTNIK		
S. Žnidarič:	Kaj jim je še ostalo za obrambo?	203
K. Valtl:	Tudi Janezu izročili listino častnega člana	204
M. T.:	Gorjupov Andre – vurmaška lovska legenda	204
R. Cajhen:	Tri moje mačje zgodbe	204
S. Sušnik:	Lisjak brez noge na smreki	205
U. Košir:	Zrel jelen iz LD Borovnica	206
K. Valtl:	Glavarjevi – rodbina lovcev	206
F. Klajne:	Lov LD Zreče v družbi žena lovcev	206
S. Gabrijel:	Na obisku pri lovcu in kiperju Ivu	207
S. Korez:	Jožekova petelinica ali zakaj sem sploh lovec	207
L. Čas:	Prvi v našem lovišču – namenjen meni	208
S. Sušnik:	Trije lisjaki v slabi uri	209
D. Lepšina:	»Ja, kakšna pa si?«	209
M. Richter - Zeleni:	Uspešen lovski februarski dan na Kapli	210
L. Ruhitel:	Lisičarji	211
B. Galjot:	V eni zimi ujel enajst kun belic	211
V SPOMIN		
LOVSKA KINOLOGIJA		
F. Krnjak:	Preizkušnja ptičarjev v zanesljivosti prinašanja izgubljenega	213
I. Rožman:	Delegati ZLK Pomurja izvolili novo vodstvo	213
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	214

SLIKA NA NASLOVNICI:
Fazan – *Phasianus colchicus*
Foto: J. Pap

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.
srna, mladici obeh spolov:
1. 9.–31. 12.
mladica:
1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:
16. 8.–31. 12.
košuta:
1. 9.–31. 12.
teleta:
1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:
1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:
16. 8.–31. 12.
košuta:
1. 9.–31. 12.
teleta:
1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:
1. 7.–31. 1.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in
jagnjeta obeh spolov:
1. 8.–28. 2.
ovca:
1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:
1. 1.–31. 12.
svinja:
1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:
1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Sakal*

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pišmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Soja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvze-
mu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus
arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Začetek dela novih komisij in nekatere aktualnosti v novem mandatu

Glede na začetek dela novega sestava komisij v novem mandatu LZS je prav, da vam predstavimo novosti, ki jih boste opazili pri delovanju novih komisij in v povezavi s zdajšnjimi aktualnimi zadevami na področju lovstva.

Na konstitutivni seji UO LZS v januarju 2016 so bile v skladu s Pravili LZS na predlog predsednika mag. Lada Bradača imenovane vse stalne komisije, in sicer: (1) Komisija mladi in lovstvo, (2) Komisija za finančno in gospodarsko področje, (3) Komisija za izobraževanje, (4) Komisija za lovski informacijski sistem, (5) Komisija za lovsko kinologijo, (6) Komisija za lovsko kulturo in odnose z javnostjo, (6) Komisija za lovsko strelstvo in lovsko orožje, (7) Komisija za mednarodne odnose, (8) Komisija za organizacijska in pravna vprašanja, (9) Komisija za priznanja in odlikovanja, (10) Komisija za upravljanje z divjadjo. UO LZS je imenoval Strokovnoznanstveni svet LZS, Uredniški odbor glasila LOVEC in Zlatorogove knjižnice ter Uredniški odbor spletne strani LZS. Za solidarnostno pomoč lovcem oz. njihovim družinskim članom je bila imenovana tudi Komisija Zelenega sklada LZS. Zaradi počastitve dogodka ob 25-letnici osamosvojitvene vojne za Slovenijo je bil imenovan tudi poseben uredniški odbor z nalogo, da pripravi ustrezno publikacijo z delovnim naslovom *Lovci v vojni za Slovenijo leta 1991*.

V komisije, ki štejejo od 3 do 7 članov, so bili predlagani člani na podlagi strokovnosti in podrobnejšega poznavanja problematike posameznega področja lovstva. V vsako komisijo je bil glede na Pravila LZS imenovan en član v UO LZS. V komisije so prav tako lahko imenovani tudi predstavniki strokovne javnosti, ki niso člani članice LZS, še posebno, če ocenjujemo, da bo tak član s svojimi izkušnjami in znanjem lahko bistveno pripomogel h kakovosti dela neke komisije, kar se je pri imenovanju komisij tudi v celoti upoštevalo.

Smo organizacija z več kot stoletno tradicijo, ki je uspešno sledila spremembam časa in si je tudi v mednarodnem prostoru ustvarila izjemno spoštovanje. Kot taki smo zanesljiv partner svojim članom, sodelavcem, sponzorom, številnim vladnim in nevladnim organizacijam ter drugi zainteresirani javnosti. Naša organizacija je trdna in uspešna, ker je naravnana izrazito povezovalno. Naši člani svoje poslanstvo opravljajo z veliko znanja, ki si ga nenehno še dopolnjujejo. Odločitve sprejemamo na strokovnih in znanstvenih izhodiščih. Zagovarjamo odgovoren odnos do družbenega, še posebno pa naravnega okolja. Upoštevana je bila tudi vizija članov za uspešnejše prihodnje delovanje in opravljanje nalog in ciljev LZS.

V februarju so bile vse imenovane komisije tudi konstituirane (sestavljene) in so člani izvolili svojega predsednika in podpredsednika ter sprejeli in potrdili letne načrte svojega dela s finančnim ovrednotenjem. Vsi predsedniki so se zavezali k racionalni in skrbni ter v skladu s pravili stroke ter sprejetimi programi utemeljeni porabi odobrenih namenskih finančnih sredstev za dejavnost posamezne komisije. Menimo, da bo tako delo komisij potekalo ustvarjalno, pregledno in učinkovito. Prav vse komisije sledijo cilju inovativnega pristopa do svojega

dela in stalnega dostopa do najnovejših informacij o svojem delu bodisi prek zapisnikov, ki naj bi bili praviloma že v tednu po seji, ob učinkovitem odzivu strokovne službe, objavljeni na spletni strani LZS ali prek podatkov aplikacije LIS – Lisjak. Le-ta dobiva novo strokovno podporo več administratorjev s ciljem zagotavljanja hitrejšega širjenja informacij, lažje organiziranosti in enakomernejše obremenitve članic in članov.

Do začetka aprila bodo objavljeni vsi razpisi posameznih komisij za določene prenesene skupne naloge, na katere se lahko (po ustaljeni praksi in v skladu s Pravilnikom o financiranju določenih skupnih nalog članic LZS) prijavijo usposobljene članice (območne ZLD/LZ). V naslednjem letu bo ta proces lahko še bistveni krajši. Na področju izobraževanja bodo dodane nove vsebine iz obsega nalog upravljavk lovišč na področju praktičnega dela lovskega izpita, konfekcioniranja in priprave uplenjene divjadi (divjačine) ter nalog, ki izhajajo iz koncesijskih pogodb. Namen je upravljavkam zagotoviti ustrezno novo strokovno znanje s področja njihovega delovanja ter jim ponuditi dokaj večje možnosti za gospodarsko učinkovitost njihovega delovanja. Prav tako se nakazuje nov povezovalni in učinkovitejši pristop sodelovanja Komisije za izobraževanje s Komisijo Mladi in lovstvo, kar dokazuje na nujno inovativnost pri približevanju lovske organizacije mladim generacijam.

Ocenjujem, da smo za novi mandat v naše organe pridobili visokovredne in zelo strokovne člane komisij LZS, ki bodo v okviru svojih komisij znali učinkovito uresničevati sprejete programe in cilje ter slediti stalnim spremembam družbenega okolja, predvsem pa se pravočasno in učinkovito odzvati na vplive/zahteve širše javnosti in tako neprestano izboljševati ter nadgrajevati lovstvo v očeh strokovne in širše javnosti. To lahko dolgoročno dosežemo le z nenehnim sodobnim in inovativnim pristopom približevanja lovstva mladim generacijam Slovencev in Slovenec. Tudi v prihodnje bo potekalo neprekinjeno usklajevanje dela in pregleda finančne porabe sredstev posameznih komisij z namenom zagotavljanja nemojene in pregledne porabe finančnih sredstev ter načrtovanih učinkov dela komisij.

Na področju zakonodaje, ki vpliva na lov in lovce, je trenutno v postopku Zakon o dopolnitvah Zakona o nadzoru državne meje, ki se nas zadeva predvsem v postopkih, ravnanjih in pravicah upravljavk lovišč na lovni površini, kjer so zdaj začasno postavljene varovalne ograje ali druge tehnične ovire. Komisija za organizacijska in pravna vprašanja je pripravila dopolnitve predloga zakona z dvema novima členoma. Predlog LZS se tako nanaša na oprostitve koncesijskih dajatev za upravljavke lovišč, in sicer v primeru, da se na območju njihovih lovni površin namesti, uporablja, vzdržuje ali shranjuje varovalna ograja ali druga tehnična ovira, ki bistveno vpliva na naravni življenjski ritem divjadi. Oprostitve plačila bi se nanašala na leto, v katerem bi potekale navedene aktivnosti. Če bi se zaradi namestitve, uporabe, vzdrževanja ali shranjevanja varovalne ograje ali druge tehnične ovire na lovni površini

ustanovila služnost v javno korist, pa naj bi bila oprostitvev plačila koncesijske dajatve trajna. Predlagane oprostitve plačila koncesijskih dajatev bi urejali s podpisom aneksa h koncesijski pogodbi. Navedene predloge za vključitev v Zakon o dopolnitvah Zakona o nadzoru državne meje utemeljujemo z dejstvom, da predlog zakona določa pogoje in postopek za določitev ter izplačilo odškodnin lastnikom in drugim uporabnikom zemljišč zaradi onemogočene rabe zemljišč in oteženega dostopa. Zaradi namestitve, uporabe, vzdrževanja ali shranjevanja varovalne ograje ali druge tehnične ovire na lovnih površinah so oziroma bodo nastale velike spremembe tudi za upravljalke lovišč. Te v ozkem obmejnem pasu, v katerem je oziroma bo nameščena varovalna ograja ali druga tehnična ovira, ne bodo mogle normalno izvajati lova in uresničevati predpisanega odstrela divjadi kot naloge, ki jo opravljajo v javnem interesu. Zaradi narave lova ter dejstva, da je divjad prostoživeča, ki se v naravnem okolju praviloma giblje po obsežnejših površinah, bodo upravljalke takih lovišč morale omejiti lov in načrtovani odstrel divjadi tudi na obsežnejšem območju lovišč. Zaradi manjšega odstrela bodo bistveno zmanjšani prihodki takih lovskih družin, obenem pa novo stanje od njih terjaa dodatne naloge, ki jih lovske družine in njihovi člani v celoti opravljajo brezplačno. To so redni, vsakodnevni obhodi lovišča v okolici nameščenih ograj ali drugih tehničnih ovir, pogosto posredovanje zaradi skrajšanja muk v žično ograjo zapletene in zelo poškodovane divjadi, in to ne glede na čas ter vremenske razmere, sodelovanje z veterinarsko-higiensko službo pri odvozu trupel divjadi ipd. Namesto odškodnine bomo predlagali, naj se za take upravljalke kot najmanjša »odmena« določi vsaj oprostitvev plačila koncesijske dajatve. Glede na to, da bo onemogočeno trajnostno upravljanje z divjadjo v večjem delu takih lovišč, kar bo posledično negativno vplivalo tudi na trajnostno upravljanje v preostalem delu lovišča, morajo biti upravljalke lovišča oproščene plačila koncesijske dajatve v celoti.

Glede na to, da predlog zakona zaradi namestitve, uporabe, vzdrževanja ali shranjevanja varovalne ograje ali druge tehnične ovire predvideva ustanovitev služnosti v javno korist, mora biti v teh primerih oprostitvev plačila koncesijske dajatve trajna. Služnost je stvarna pravica na tuji stvari, ki se vpiše v

zemljiško knjigo, načeloma za nedoločen čas, pomeni hudo breme za lastnika nepremičnine, za upravljalca lovišča v obravnavanih primerih pa časovno neomejeno oviro pri trajnostnem upravljanju z divjadjo.

Kot smo že obveščeni iz članka v prejšnji številki Lovca, ki ga je napisal mag. Srečko F. Krobe, je v zadnjem času aktualen tudi predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembah Direktive Sveta 91/477/EGS o nadzoru nabave in posedovanja orožja, ki je ob koncu minulega leta povzročil precej polemik med lastniki orožja, zbiralci, športnimi strelci in lovci. Glavni namen predloga Direktive, ki je bil izdan le nekaj dni po tragičnih dogodkih v Parizu, je zmanjšanje terorizma.

A ne le to, medtem je aktualen že nov predlog EU, ki se nanaša na prepoved uvoza vseh lovskih trofej v EU iz Afrike in od drugod. Čeprav so razmere upravljanja s populacijami divjadi v Afriki precej drugačne od naših, pa bi »nizozemski« predlog prepovedi uvoza trofej v EU iz afriškega prostora vendarle lahko povzročil usodne posledice predvsem na razmere v Afriki. Dober, vendar žalosten je primer posledic, s katerimi se soočajo v afriškem nacionalnem parku, kjer za odstrel ponujajo več kot dvesto levov. Vendar zaradi primera neetičnega lova na leva Cecilia z lokom v preteklosti, ki ga je obsodila tudi širša javnost, zdaj nimajo več interesentov za lov na leve. Primer priča, da se je ta živalska vrsta ponekod tako razširila, da je porušila ravnovesje živalskih vrst v parku in ogroža preživetje divjadi drugih vrst. Prepoved trofejnega lova bi konec koncev v Afriki zelo vplivala na življenje tamkaj živečih družin posestnikov, ki se preživljajo pretežno s sredstvi, ki jih pridobijo od trofejnega lova. Prenehanje te dejavnosti bi pomenilo prekinitev sorazmerno precejšnjega prihodka od afriškega lovnega turizma oz. gospodarstva, posledično pa tudi povečanje potencialne nevarnosti ekonomskih migrantov. Poleg družin, ki se preživljajo s sredstvi od trofejnega lova, je namreč na to dejavnost vezana še vrsta drugih dejavnosti. Tudi zato potekajo ustrezne aktivnosti LZS glede pripomb in zavrnitve predloga o prepovedi trofejnega lova in uvoza trofej v EU, o čemer pa vas bomo obveščali sproti.

Mag. Aleš Klemenc,
podpredsednik LZS

Foto: M. Artnak – Grča

Foto: M. Artnak – Grča

S STRELJANJEM VOLKOV LE ŠKODUJEMO REJCEM

Dnevnik, 2. 2. 2016 (Vanja Alič) – Italijanski strokovnjaki so z raziskavo potrdili tisto, na kar že več let opozarjajo tudi nekateri naši biologi: volkovi iz uravnovešenih tropov redkeje napadajo domače živali in se večinoma hranijo z naravnim plenom. Skupina italijanskih biologov je pet let spremljala volkove v severni Italiji in ugotavljala, kateri dejavniki vse vplivajo, ali bodo volkovi plenili tudi domače. Spoznali so, da volkovi iz stabilnih tropov redkeje napadajo domače živali in se v večji meri hranijo z naravnim plenom, torej z divjimi prašiči in srnjadjo. Tako povzročajo tudi manj konfliktov z živinorejci. Od preostalih dejavnikov, ki vplivajo na manjšo verjetnost napada volkov na živino, pa so Italijani izpostavili še bolj varovano živino, več srnjadi v okolju in manj pašnikov. Da trajnostni odstrel volkov ni učinkovit ukrep in da se po odstrelu škoda pri domačih živalih lahko celo poveča, so že pred tem objavili mnogi raziskovalci, ki so se z velikimi zvermi ukvarjali v Severni Ameriki, Španiji in tudi pri nas. Zakaj se pri odstrelu poveča število škodnih primerov, v prejšnjih študijah niso natančneje raziskovali, sklepali pa so, da je razlog najverjetneje

v porušeni naravni sestavi tropov. Zdaj so s prvo tovrstno študijo v Evropi to že potrdili italijanski strokovnjaki. Dognali so, da so se živine v največ primerih lotili tisti volkovi, ki so zaradi nezakonitega lova izgubili svoj trop (razpad tropa), ali pa mladi volkovi, ki so se odselili iz rodnega tropa. Iz tega sledi, poudarjajo italijanski raziskovalci, da je treba ohranjati naravno stabilnost volčjih tropov, če želimo zmanjšati škodo, ki jo povzročajo te velike zveri. Pri tem je pomembno predvsem preprečevanje odstrela – legalnega in ilegalnega – vodilnega para v tropu; t.i. *alfa par* je namreč jedro tropa – že če pogine eden od njiju, trop po navadi razpade. Če bo trop uravnovešen, navajajo v študiji, bo s svojega ozemlja pregnal samotarske volkove brez tropa (tropi so namreč zelo teritorialni) in tako zmanjševal verjetnost napada na domače živali. Poleg tega italijanski strokovnjaki poudarjajo, da je pomembno ohranjanje oziroma povečanje gostote prostoživečih parkljarjev v okolju. Kjer je bila divjad v preteklosti iztrebljena, priporočajo ponovno naselitev. Italijanska študija po mnenju dr. Mihe Krofla, raziskovalca z Oddelka za gozdarstvo na ljubljanski biotehniški fakulteti, pomembno izboljšuje razumevanje pojavljanja škode pri živini, ki jo povzročajo volkovi, in mehanizmov, ki so povezani s posledicami odstrela volkov.

GOSPA, KI SE JE ŠE MEDVED USTRAŠI

Nedeljski dnevnik, 10. 2. 2016 (Tomaž Bukovec) – »Ja, jaz sem lovka, ki lovi, strelja. Biti lovec je tudi strast, ne gre pa tu za golo ubijanje. Če človek živi z naravo, jo drugače razume kot nekdo, ki ne živi z njo. Narava je lepa, a obenem tudi kruta in nujno je sprejeti oboje. Lovim rada iz dveh razlogov. Gledam, da ne delam škode in nisem »streljač«, kot lovcem včasih rečejo. Najprej ocenim, ocenim ali je za odstrel ali ne. Potem se odločim. Drugo je strast v meni, kosanje z naravo in živaljo. Človek mora poseči v naravo, ker ne moremo več pustiti, da se sama uravnava, ker se ne more. Če delam korist živalim in ljudem v neki okolici, ta moja strast izstopi. Rada streljam, vendar le tisto, kar je potrebno odstreliti. Velikokrat se ne odločim za odstrel, če tudi ocenim, da ne bi dobro zadel,« je pripovedovala lovka Ada Bitenc z Rakitne. Besede ne bi bile nič posebnega, če gospa ne bi letošnjega aprila praznovala 80 let z vsemi križi in težavami. Po navadi takrat začne pešati vid in roka ni več tako mirna, vendar ne pri njej. Kljub letom je lani izpolnila svoj načrt in ustrelila srnjaka, gamsa in jelena. »Mene lov, preprosto rečeno, gor drži,« je dejala. Leta 1985 jo je na prehodu za pešce podrl taksist in zaradi težke poškodbe ni smela tri leta stopiti na nogo. A je to ni

zadržalo doma in je hodila na lov tako kot dandanes. Njen mož Drago jo pripelje v bližino preže. Številni jo zaradi lovske strasti, njenih let in posebno ostrega očesa zelo spoštujejo, kajti po njenih streljih navadno divjad obleži v ognju. Nekateri pravijo, da bi bilo treba lov ukiniti, Ada pa je pragmatična: »Določena divjad bi se nesorazmerno razmnožila na škodo drugih vrst in bi povzročala ogromno škode. Samo pogledajte, kaj storijo divji prašiči, če jih je preveč. Škoda bi bila enostavno prevelika. Ker narava sama ne more več uravnati, mora v njo posegati človek.«

NAD BOBRE SE JE SPRAVIL KAR Z BENCINOM IN OGNJEM

Dnevnik, 18. 2. 2016 (Vanja Alič) – Sredi februarja je lastnik zemljišča na obrežju potoka Radulja na Dolenjskem z bencinom polil domovanje družine bobrov in ga zažgal. A državne institucije imajo očitno težave s primernim odzivom tudi v tako očitnih primerih kršenja slovenske naravovarstvene zakonodaje. »Ker je bil del struge Radulje, kjer je stalo bobrišče, izvzet iz projekta sonaravnega urejanja potoka, je po končanih delih vodnogospodarskega podjetja lastnik tamkajšnjega zemljišča Jože Kolenc na svojo pobudo, do golega pose-

kal vse grmičevje okoli bobrišča, nanj zmetal veje, na koncu pa je domovanje bobrov, ki so ga sredi mokrišča gradili več let, polil z bencinom in ga zažgal,« je povedal domačin in ljubiteljski naravovarstvenik Jani Vidmar, ki se je s partnerko povsem po naključju znašel na kraju zločina. Med opazovanjem ptic je namreč opazil dim in sprva pomislil, da gre za požig stare trave. A ker bobre na območju Zdravcev spremlja že od leta 2009, je daljnogled usmeril tudi proti bobrišču. In šokiran obstal. »Poklical sem policijo, ki je naredila zapisnik na terenu. Prisoten je bil tudi požigalec z družino. Naslednji dan sem poklical še pristojni inšpektorat in na novomeško enoto Zavoda RS za varstvo narave. Inšpektor je na terenu ugotovil, da je bil poseg v zarast nezakonit, zato naj bi zoper storilca uvedel prekrškovni postopek. Glede požiga bobrišča pa menda ni našel nedvoumnih dokazov o njegovem obstoju,« je bil nad odzivom inšpektorja za okolje razočaran Vidmar, ki je prepričan, da se podobne kršitve nekaznovano množično dogajajo na vseh slovenskih vodotokih. Pristojnemu organu je sicer naknadno poslal fotografije bobrišča, ki ga je fotografsko dokumentiral zadnjih pet let. Na novomeškem zavodu za varstvo narave so (za razliko od inšpektorja!) prepričani, da je šlo za požig bobrišča. »Inšpektorjeva ugotovitev je res čudna, a ker doslej ni imel izkušenj z bobrišči, je

bil zato verjetno malce zmeden. Gre za novo vrsto, zato njihovih domovanj inšpektorji na terenu še ne poznajo. A verjamem, da bo inšpektor opravil ponoven ogled in da bo zadevi prišel do dna. In ukrepal v skladu z uredbo,« upa tudi Andrej Hudoklin z novomeškega zavoda za varstvo narave. O tej problematiki so **24. februarja 2016** poročali tudi v oddaji **Svet na kanalu A**.

MEDVEDI IN VOZNIKI VARNI DRUG PRED DRUGIM

Delo, 22. 2. 2016 (Dragica Jaksetič) – Na Hrvaškem, ki je poleg Italije, Avstrije in Slovenije partnerica v projektu Life Dinalp Bear, bodo letos t.i. dinamične prometne znake postavili na avtocesti Reka–Zagreb, ki prečka Gorski Kotar. Namestili so že trideset vrat za izhode medvedov, ki zaidejo na avtocesto, tri peščene nasipe, odskočne zapornice za preskok čez ograjo v gozd in 70 kilometrov električnih pastirjev. Avtocesta je dobro opremljena tudi z ekodukti. Med letoma 2005 in 2014 so ceste in železnice med medvedi terjale visok krvni davek, saj jih je v bližnjih srečanjih z avtomobili in vlaki poginilo 156. Cilj projekta Life Dinalp Bear je zmanjšati povoze za tretjino. Prve štiri so postavili na dveh, za medveda najbolj ne-

varnih odsekih na regionalni cesti Ljubljana–Kočevje, pri Jasnici in Ortneku, Dars z zvočnimi odvračalnimi pravkar opremlja gorenjske avtocestne priključke. Ko bo v bližino odsekov, ki sta opremljena z novimi znaki, zašel medved ali katera druga večja žival, bodo prometni znaki z utripanjem vozniške opozarjali na nevarnost. Dinamični prometni znaki so pri nas nov način opozarjanja na nevarnost trka z medvedom in drugimi večjimi živalmi. Skupaj z drugimi odvračalnimi sistemi, ki so jih postavili v okviru projekta Dinalp Bear, bi radi skupen povoz medvedov zmanjšali za 30 %, na cestah in železnicah, kjer so že opravili in uvedli nove ukrepe, za polovico, na avtocestah pa naj ne bi več bilo pvozov. Strokovnjaki opazajo, da je več pvozov v letih, ko je v Sloveniji slabši gozdni obrod glavnih plodonosnih drevesnih vrst. Znake so postavili na stečinah divjadi, saj je tam verjetnost pvoza še posebno velika. Na osmih kilometrih ceste Ljubljana–Kočevje, kjer je bilo v desetih letih pvoženih osemindvajset medvedov, bodo letos postavili še zvočna odvračala, ki naj bi z zvokom visokih frekvenc odvračala živali od prečkanja ceste. »Ko se zdaj peljemo mimo običajnih prometnih znakov Divjad na cesti, jih skoraj ne opazimo. Pričakujemo, da bo učinek znakov, ki bodo še utripali ob nevarnosti, večji. Tuje izkušnje so obetajoče, nas pa zanima, kako

bo to delovalo pri nas, koliko ljudi bo resnično zmanjšalo hitrost, ko bodo pripeljali do takšnega znaka. To bomo spremljali in merili,« je pojasnil koordinator projekta Rok Černe z Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS).

DIVJAD PO ADMINISTRATIVNIH NAVODILIH

Večer, 25. 2. 2016 (Janko Votek) – Problem divjadi in škoda, ki jo ta povzroča na kmetijskih površinah Goriškega, se vleče kot zgodba o jari kači. Vsako pomlad doseže svoj vrhunec in je predmet političnih razprav in reševanja na različnih ravneh. Ob vsem tem pa se zdi, da se zadeva ne premakne z mrtve točke. Divjad je problem. Trditi, da škode, ki bi jo povzročila divjad, ni, bi bilo nepošteno in nekorektno do kmetov, ki še vztrajajo s kmetovanjem na prizadetem območju Goriškega. To potrjujejo tudi ograjene kmetijske površine kot eno od varoval pred vpadi divjadi na njive. V Šalovcih so pred nedavnim predstavniki vseh vpletenih reševali problem na najvišji ravni, skupaj s kmetijskim ministrom Dejanom Židanom. Ponovno so ga seznanili z že znanimi dejstvi in škodo v minulem letu. Na srečanju vseh vpletenih v škodo zaradi divjadi se je zazdela, da je v ozadju reševanja še vse kaj drugega, samo problem škode ne ...

Foto: J. Popež – Grča

7. april - mednarodni dan bobra

V času, ko skoraj ne mine dan, ki bi ne bil mednarodni dan nečesa, 7. april kot mednarodni dan bobra sam po sebi najbrž ne bi pritegnil pozornosti. Pa vendar imamo Slovenci, bolj kot kdorkoli drug na planetu, letos zelo dober razlog, da se v četrtek, 7. aprila zamislimo. Pred mesecem, skoraj do dne natanko, je na kulturni praznik lastnik zemljišča ob Krki z bencinom polil aktivno bobrišče in ga zažgal. Inšpektor za okolje si je pogorišče ogledal po službeni dolžnosti in na podlagi prijave izustil izjavo, ki je izjemna celo za Slovenijo. Ker si je mislil, tako domnevam, da njegovo izvedensko mnenje bobrom ne bo prišlo na ušesa, lastniku zemljišča pa zagotovo bo, je zatrdil, da je sicer bilo bobrišče, ne more pa z gotovostjo trditi »da je bilo dejansko požgano bobrišče.« Imamo srečo, da je izjavo ovekovečil Dnevnik, 18. februarja (Nad bobre se je spravil kar z

bencinom in ognjem). Država, v kateri zažigajo bobrišča, zagotovo potrebuje mednarodni dan bobra. Konec koncev: kjer gorijo (zakonsko zavarovana) bobrišča, država pa pogleduje vstran, lahko zagori karkoli ...

Mednarodni dan bobra je leta 2008 predlagala nevladna organizacija *Bobri: moč-*

virja in divje živali, 7. april pa je izbrala, ker je to rojstni dan **Dorothy Richards** (1894–1985). Dorothy, »mati bobrov«, se je v tridesetih letih prejšnjega stoletja preselila na jugozahodni rob pogorja Adirondack (država New York), natanko tja, kamor je Oddelek za varstvo okolja naselil par bobrov. Odtlej je bilo

Dorothyjino življenje povsem povezano z bobri. Svoje 365 ha veliko posestvo jim je ob smrti zapustila kot rezervat, katerega upravljanje je zaupala javnosti. Dorothy je bila znana po po eni strani po ljubezni do divjih živali nasploh in bobrov še prav posebno, imela pa je tudi razumevanje vloge teh inženirjev mokrišč v ekonomiki narave. To je bila velika vizija, ki je dandanes bolj prisotna, kot je bila v času, ko je bila Dorothy še živa. Zdaj, ko postaja voda vse pomembnejša surovina, v bobrih vidimo ključne dejavnike pri naravnem prečiščevanju voda. Ko govorimo o globalnem segrevanju in posledicah, ki jih le-to nosi s seboj, verjamemo, da moramo bobre vključevati v strategijo zmanjševanja posledic učinkov tople grede. Mednarodni dan bobra nas torej opominja, da smo vsi, bobri in ljudje, del istega živega sistema. Ta dan nam je torej potreben predvsem zaradi nas samih.

Prof. dr. Boris Kryštufek

Dorothy Richards s svojimi bobri

Foto: V. Šuligoj

Zakaj lovskih psov ne vodimo na razstave?

Od nekdaj sem verjel, da si človek lahko z ogledom kinoloških razstav in na njih razstavljenih mladih generacijah psov pridobi dober in pristen vpogled v težnjo vzreje, ki se nanaša na telesne parametre predstavnikov posameznih pasem oz. z drugimi besedami – v katero smer se določena pasma, prek usmerjene vzreje, »telesno« razvija. To je s stališča lovske kinologije zanimivo in pomembno predvsem zato, ker pri pasmah, ki so v rabi za lov, velja izrek Oblika sledi namenu (form follows function), kar pomeni, naj bi bilo glavno vodilo pri vzreji pasem, ki so namenjene lovski uporabi, ohranjanje tistih

telesnih in značajskih lastnosti, ki kar najbolj služijo uporabnosti pasme pri lovu. Prav tako se prek vzreje pri določeni pasmi postopoma okrepijo ali oslabijo določene telesne ali značajske lastnosti (npr. telesna višina, širina, ugriz zobovja, odprava vzrokov za nagnjenost k določenim dednim boleznim, izrazitost specifičnih uporabnostnih zasnov, ostrina, zaščitni nagon itn.) z namenom prilagoditve pasme na spremembe v načinu uporabe posamezne pasme pri lovu. Dejavnost (funkcija) oz. uporabnost je tako v lovski kinologiji tisti dejavnik, kateremu naj bi se podredilo vse drugo.

Zunanji videz je drugotna (sekundarna) kategorija in že sam po sebi nasprotuje razstavam, kjer pse subjektivno razvrščamo glede na njihovo »lepoto« oz. skladnost s trenutno veljavnim pasemskim standardom. A tudi v pasemskih standardih lovskih pasem (pravilih, ki pri ocenjevanju zunanosti psov zavezujejo slehernega kinološkega sodnika) se čedalje jasneje odražajo težnje, ki kot glavno merilo za presojo zunanosti (telesnega videza) psov neizpodbitno ustoličujejo merilo uporabnosti. Tako je npr. v lani dopolnjenem standardu FCI za vajmarske ptičarje jasno zapisano, da je treba vsa odstopanja od stan-

darda vzeti kot napake, njihovo težo pa presojati predvsem po vplivu napak na praktično (tj. lovsko) uporabnost psa. Podobne določbe najdemo tudi v drugih pasemskih standardih za lovske pse. Kinološki pojem »skladen« (subjektivno = lep) je tako vzročno pogojen s pojmom »uporaben«, iz česar izhaja, da je t.i. lovska uporabnost prvenstveni pogoj za kakršnokoli nadaljnje ocenjevanje in primerjanje psov. Sodeč po pravilih za ocenjevanje zunanosti psov, ki težijo k ekskluzivnosti lovsko uporabnih psov, bi zato morali lovci ponosno predstavljati in zastopati večino razstavljalcev v okviru lovskih pasemskih skupin. A je temu res tako?

Koliko lovcev pri nas razstavlja svoje pse na pasjih razstavah? V želji po odgovoru smo razstavljalcem psov tradicionalno lovskih pasemskih skupin (FCI 3, 4, 6, 7, 8) na naši največji mednarodni pasji razstavi CACIB Ljubljana, ki je bila 16. 1. 2016, postavili vprašanje: »Ali imate opravljen lovski izpit?« Le 1,2 % je bilo tistih, ki so na vprašanje odgovorili z DA. Četudi upoštevamo vse mogoče statistične napake, je rezultat še vedno osupljivo nizek in obenem presenetljiv. Pri pasmah, kjer naj bi bila »lovska uporabnost« vodilo vzreje, bi prisotnost lovcev morala doseгati vsaj 51 %, statistično večino. A očitno temu ni tako. Se sprašujete zakaj?

Odsotnost (absentizem) že po svoji določbi izhaja iz občutka nekonkurenčnosti, nezmožnosti vplivanja na izid ali pa zaradi občutka neenake obravnave udeležencev. Lovci - kinologi »neenakost« na pasjih razstavah navadno pojmujejo iz treh različnih vidikov.

1. Zapostavljanje /diskriminacija v prijavnih pogojih

To zapostavljanje najpogosteje izhaja iz omejevanja udeležbe na razstavah tistim psom, ki imajo npr. skrajšane repe. V Sloveniji so repi lovskih psov krajšani skladno s 6. alinejo drugega odstavka 20.

čl. Zakona o zaščiti živali. Pri tovrstnih posegih gre skladno z navedbo predmetnega zakona za telesni poseg, ki je tudi po strokovnem mnenju veterinarjev koristen za dejavne lovske pse. Glede na to, da je razprava o tej temi po ideoloških razlikah skoraj primerljiva z razpravo o človeški pravici do splava, se v podrobno razlago o »koristi« teh posegov ne bom spuščal, čeprav je po mojem osebnem mnenju krajšanje repov lovskim psom zaradi preventivnega zmanjševanja poškodb repov pri lovu skladno z že v uvodu omenjenim glavnim načelom vzreje lovskih psov. Ta poudarja, da je telesna oblika (zunanost) psa posledica namena uporabe, saj lovskim psom omogoča lažje opravljanje njihove dejavnosti s čim manj posledicami za njihovo dobrobit. Ta oblika zapostavljanja je sicer še redka, a se krepi, čeprav je tovrstno omejevanje v nasprotju z omenjenim zakonom.

2. Zapostavljanje psov

Do tovrstnega zapostavljanja/diskriminacije prihaja iz dveh najpogostejših razlogov.

Pri prvem gre za neupoštevanje bistva pasemskih standardov za t.i. lovske pasme s strani ocenjujočih kinoloških sodnikov. To bistvo na prvo mesto postavlja pogoj dejavnosti oz. t.i. »lovske uporabnosti«. Ta pogoj pri lovskih pasmah že sam po sebi izključuje predstavnike zgolj t.i. »lepotne vzreje«, katere namen ni v izboljševanju telesne oblike v smeri uporabnostne funkcije, ampak je njen prvenstveni namen predvsem oblika sama (npr. višji, bolj mišičasti psi, daljše okončine ipd). Ta težnja po takšnem izboljševanju »oblike« pa je usmerjena zgolj v komercialni uspeh vzreje in zapostavlja prispevek k ohranjanju/izboljšanju uporabnostnih vrlin posamezne pasme. Posledično zato veliko lovskih pasem »trpi« bodisi zaradi izgubljanja dednih zasnov (npr. lovski nagon, ostrina, izostren voh) bodisi zaradi pridobljenih

degenerativnih zdravstvenih težav, kot so npr. bolezni kolikov, presnovne bolezni ipd.

Pri drugem razlogu pa je to posledica preprosto pomanjkljivega poznavanja specifičnih telesnih značilnosti posameznih pasem, čeprav so jasno zapisane v veljavnih pasemskih standardih FCI. Pri tem kritika ni vedno usmerjena neposredno na sodnike, saj tudi lovci - kinologi menimo, da prav gotovo vsak od priznanih sodnikov z rednim dopolnjevanjem svojega znanja in izkušenj stremi, da veljavna pravila za ocenjevanje in vse njihove sprotne spremembe (novosti) spremlja čim natanč-

posameznih pasem. Skrb za kakovostno sojenje/ocenjevanje, ki temelji na odličnem poznavanju vseh posebnosti (specifik) posamezne pasme, je povezana z ogromno lastnimi izkušnjami pri vzreji in vzgoji psov. Zato prav to glasno kliče, da se k sojenju psov posameznih pasem pritegnejo kinološki sodniki s čim ožjim in specializiranim znanjem o posamezni pasmi. Pri tem še enkrat poudarjam, da pri svoji kritiki zelo posplošujem in da obstajajo tudi organizatorji in sodniki, ki so kakovostne svetle izjeme, žal pa hkrati le še potrjujejo usmeritev moje kritike.

Foto: V. Šulgič

neje, jih upošteva in se pri ocenjevanju tudi ravna po njih. Kritika je usmerjena predvsem na **organizatorje pasjih razstav**. V svetu zdajšnje kinologije vlada »poplava« pasem, z njimi povezanih specifičnih lastnosti in pravil za njihovo ocenjevanje, zato je generalizacija kinoloških sodnikov (*allround judge*) za zunanost prvi krivec izmed preostalih zmotnih in časovno nepriemernih poti, ki bi vodile do izboljšanja stanja in nadaljnega razvoja uporabnosti

3. Zapostavljanje /diskriminacija vodnikov

Seveda naj bi bile kinološke razstave po svoji namenski osnovi namenjene ocenjevanju zunanosti psov in ne nastopu ter predstavitvi tistih (vodnikov), ki pse predstavljajo v krogih. S tem se gotovo strinjamo vsi. Vendar odstopanja od tega pravila in posledično zapostavljanje nastaja načrtno ali nenačrtno. Daleč od tega, da iščem izgovore s stališč

prenekaterega obiskovalca tovrstnih razstav. Naš »bolj robot« zunanji videz lovcev - kinologov, ki nam lovska etika, kultura in običaji, ki po svoji starosti daleč presegajo trenutno popularno etiketo v stilu »manj-je-več«, velevajo, da nosimo tradicionalna lovska oblačila (kroj) tudi na tovrstnih predstavitev našega dela in smo v ocenjevalnih krogih manj večji pri razstavnem vodenju psov.

Še enkrat želim poudariti le, da je skladno z uveljavljenimi cilji vzreje ter posledičnega razstavljanja psov naše obiskovanje kinoloških razstav podrejeno že omenjeni »uporabnosti« naših psov pri njihovem delu. Priznavam, da prenekateri lovski kinolog še zdaleč nima izpiljenega znanja in izkušenj skoraj poklicnih razstavljalcev z različnimi »taktikami« in ni več vseh bolj ali manj nešportnih zvijač predstavljanja psov v krogih. Po navadi smo prepočasni in naše pse vodimo na predolgih in pretežkih povodih in da še nikoli nismo slišali za standardne angleške razstavne izraze »free-stacking«, »gaiting« ipd. Postavimo izgovore na stran. Res je: vodniki lovskih psov smo veliko preveč »nekonkurenčni« za zdajšnjo razstavno konkurenco. A žal je na mestu tudi resnica, da to ni razstava, niti lepotno tekmovanje ljudi (!), čeprav se mi večkrat zdi, da so osvojene lovoričke na tovrstnih razstavah za prenekaterega pasjega »navdušenca« edino, kar od svojih psov sploh imajo in za kar so njihovi psi sploh »uporabni«.

Ian Koštomaj

P.S.: *Natančnega odgovora na vprašanje, postavljeno v naslovu, seveda ni mogoče potegniti iz rokava brez ustrezne natančne raziskave, ki pa bi prav gotovo ponudila zanimive odgovore, ki bi bili z vidika izboljšanja kakovosti in ravni razstavljenih psov zanimivi za krovne kinološke organizacije, organizatorje razstav, vzreditelje ipd.*

Fotografiji sta zgolj simbolični.

Aktinomikoza (osteomielitis) čeljusti srnjadi

V vsakdanji praksi upravljanja s populacijami divjadi se slovenski lovci neprestano srečujemo s čeljustomi oz. čeljustnicami prostoživečih parkljarjev. Pravilnik o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovskoupravljalnem območju (Ur. l. RS, št. 120/2005, 29/2015) namreč določa, da mora upravljavalec lovišča (oz. uplenitelj) za evidentiranje odstrela in izgub za vso parkljasto divjad, razen za gamsa in kozoroga, pripraviti in predložiti levi del spodnje čeljusti (levo čeljustnico), za divjega prašiča pa celo spodnjo čeljust. Zbrane čeljusti oz. čeljustnice imajo zelo pogosto v rokah gospodarji lovskih družin oziroma člani »gojitenih« ter kategorizacijskih komisij, ki iz njih skušajo pridobiti zlasti informacijo o starosti (včasih tudi o spolu) osebka, kateremu je pripadala določena čeljust. Takrat se pogosto krešejo mnenja, marsikdaj nastajajo nepotrebni zapleti in celo konflikti. V preteklosti se je večina slovenskih lovcev že srečala tudi s čeljustnicami, ki kažejo različna obolenja ali nenormalno razvito zobovje. Vendar v domači literaturi niso mogli najti nobenih informacij, kaj opažena nenavadnost ali nepravilnost (t.i. anomalija) sploh je, še manj pa, kaj je vzrok za njen nastanek in kako je vplivala na življenje ter vitalnost osebka.

Pomen in vrednost zbirke čeljusti/čeljustnic v Sloveniji

Sistemičen in zakonsko predpisan način zbiranja levih spodnjih čeljustnic odvzetih parkljarjev (odstrel in izgube) ima velik znanstveno-raziskovalni, nadzorni in upravljalni potencial. Čeljusti s pripadajočim zobovjem namreč omogočajo pridobivanje številnih dragocenih informacij o osebkih, vrstah in njihovem življenjskem okolju, npr. o: populacijski dinamiki oz. spreminjanju številčnosti vrst, vplivu okolja na velikost/vitalnost osebkov, starosti osebkov in starostni sestavi populacij, zdravstvenem stanju osebkov in populacij, evolucionarnih značilnostih populacij, onesnaženosti okolja, odzivu osebkov in vrst na izpostavljenost različnim vrstam okoljskega stresa oziroma na spreminjanje kakovosti življenjskega okolja (zbrano v Pokorny in Jelenko Turinek, 2016).

Slike 1 – 4: Primeri aktinomikoze levih čeljustnic srnjadi v Sloveniji; napredujoči stadij dajejo značilen videz grudaste kosti. (Foto: I. Jelenko Turinek)

Na Inštitutu za ekološke raziskave ERICo Velenje, kasneje pa tudi na Gozdarskem inštitutu Slovenije smo v letih od 2007 do 2015 s pomočjo lovskih inšpektorjev in članov kategorizacijskih komisij zbrali izjemno veliko spodnjih čeljusti/čeljustnic prostoživečih parkljarjev, ki so bili izločeni iz vseh slovenskih lovišč. Celotna arhivska zbirka obsega >100.000 čeljustnic srnjadi, jelenjadi, divjih prašičev, damjakov in muflonov. Zbirka je po obsegu in dostopnosti vhodnih podatkov edinstvena in izjemno dragocena tudi v svetovnem merilu. Med drugim omogoča celovit vpogled v pojavnost, prostorsko razširjenost in pogostnost različnih nepravilnosti (anomalij), tj. obolenj in poškodb čeljusti in/ali pripadajočega zobovja. Upošteva dejstvo, da je pri prostoživečih živalih, še posebno pri prežvekovalcih, žvekalni aparat (čeljusti z zobovjem) eden najpomembnejših sistemov, ki v največji meri določa življenjsko dobo osebkov (Garrott in sod., 2002; Veiberg in sod., 2007b), zagotavlja določitev nepravilnosti čeljusti vpogled v pomemben segment zdravstvenega stanja osebkov in populacij. Večino tovrstnih nepravilnosti je lahko opaziti in pri lovcih vzbujajo zanimanje, kaj določena nepravilnost sploh je, kateri so vzroki za njen nastanek, kakšne so posledice za živali in populacije, kako pogosto se pojavlja v Sloveniji in drugod v svetu itn. Zaradi zanimanja lovske javnosti za nepravilnosti čeljusti jih bomo podrobneje predstavili v knjigi *Čeljusti prostoživečih parkljarjev: dragocen vir informacij o osebkih, vrstah in okolju* (Pokorny in Jelenko Turinek, 2016), ki bo letos izšla v Zlatorogovi knjižnici, nekaj izbranih nepravilnosti in

najbolj zanimivih preostalih dognanj iz izjemne zbirke čeljustnic pa bomo povzeto predstavili tudi v glasilu Lovec. Kot prvo predstavljamo najbolj opazno, na videz tudi najbolj dramatično bolezen – aktinomikozo oz. *osteomielitis* čeljusti.

Slike 5 in 6: Kolonije aktinomiket so kot rumena zrnca pogosto vidne tudi s prostim očesom. (Foto: I. Jelenko Turinek)

Kaj je aktinomikoza (*osteomielitis*) čeljusti?

Pri številnih živalskih vrstah (še zlasti pri rastlinojedih) in tudi pri ljudeh je znana skupina obolenj čeljusti, ki se zaradi videza (*slike 1 do 4*) z združenim imenom imenujejo 'grudasta/kepada čeljust' (ang. *lumpy jaw*). Najpogostejši povzročitelji okužbe so bakterije iz rodu *Actinomyces*, še zlasti vrsta *Actinomyces bovis* (poleg nje tudi vrsti *A. israelii* in *A. viscosus*), zato je za bolezen splošno uporabljen izraz **aktinomikoza**. Vendar zelo podobno reakcijo kosti lahko povzročajo tudi nekateri drugi povzročitelji, npr. bakterije *Arcanobacterium pyogenes* in *Fusobacterium necrophorum*, zato strokovno pravilneje govorimo o **čeljustnem osteomielitisu** (Konjević in sod., 2011).

Bakterije lahko v kostno tkivo prodre le skozi rano/odprtino, zato je pogoj za nastanek bolezni poškodovanost posameznih zob oziroma dlesni; zato so živali v nekaterih območjih bolj dovzetne za pojav bolezni kot druge. Povzročitelji (bakterije) v čeljusti povzročijo granulomsko reakcijo, ki hitro uničuje kostno tkivo, in sicer zaradi neprekinjenega izločanja gnoja, v katerem so kolonije t. i. *aktinomiket*, ki so kot rumena zrnca pogosto vidne tudi s prostim očesom (*slike 5 in 6*). Kasneje se gnojno tkivo razširi na površino kosti; prepleti strdkov mehkih tvorbo (gnoja) in nove pokostnice ustvarjajo značilno kepastost nabrekli. Čeprav se aktinomikoza lahko pojavlja tudi na drugih tkivih in organih, npr. celo v vampu in na pljučih, je najpogostejša na čeljustih. Ravno tu imajo namreč povzročitelji (bakterije) najlažji dostop do poškodovanih mest, najpogosteje v dlesni; ostre rese trav, okužene z aktinomiketami, so najpogostejši vzrok poškodb dlesni in hkratnega vnosa povzročiteljskih organizmov (Konjević in sod., 2011).

Aktinomikoza čeljusti je najpogostejše opisana pri govedu (povzročitelj *A. bovis*), znana je tudi pri različnih vrstah divjih ovc (npr. ameriški tankorogi in debelorogi ovci), nekaterih vrstah antilop, gamsih, kozorogih in predstavnikih iz družine

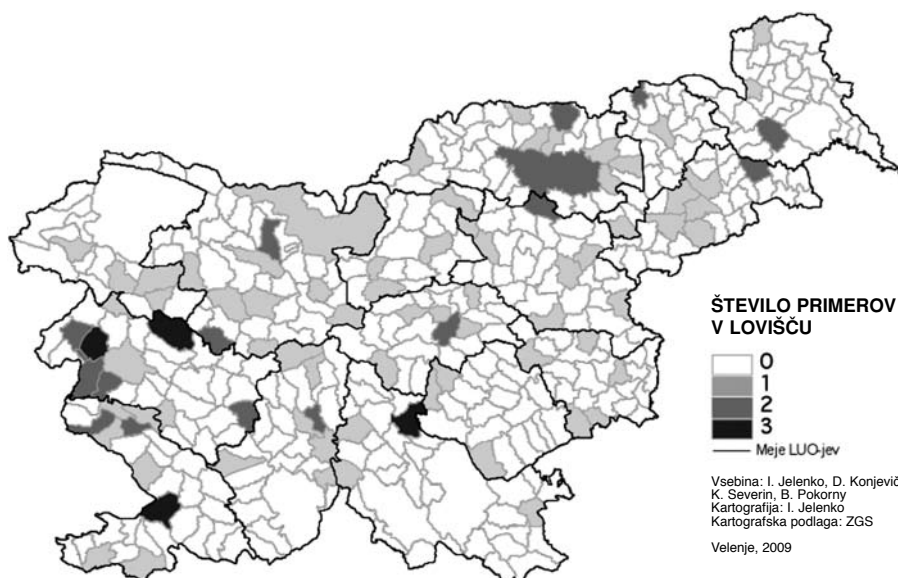

jelenov – severnih jelenih, severnoameriških vapitijih in losih (zbrano v Miles in Grigson, 1990; Konjević in sod., 2011). Pojav aktinomikoze čeljusti je znan tudi pri srnjadi, pri kateri je lahko relativno pomemben dejavnik smrtnosti (Agguire in sod., 1999). Pomemben vpliv aktinomikoze na smrtnost osebkov so ugotovili tudi pri belorepih jelenih in mulastih jelenih, živečih v obori v Kanadi (Mainar Jaime in sod., 2007). Vendar so podatki o prisotnosti, vzrokih in posledicah aktinomikoze na populacije prostoživečih parkljarjev silno redki; tako, npr., za gamsa poročajo le o dveh primerih aktinomikoze (Radaelli in sod., 2007). V evropskem prostoru so edini sistematično zbrani podatki o prisotnosti aktinomikoze le domače, slovenske raziskave (Jelenko in Pokorny, 2009; Konjević in sod., 2011; Đurić, 2014).

V zbirki čeljusti/čeljstnic, ki jo hranimo na inštitutu ERICo Velenje in Gozdarskem inštitutu Slovenije, smo pojav aktinomikoze ugotovili le pri srnjadi, ne pa tudi pri jelenjadi in divjih prašičih (Jelenko in Pokorny, 2011; Jelenko in sod., 2011; Kelher, 2013). V izbranem letu (2007) smo pregledali leve čeljstnice prav vse v tistem letu odvzete srnjadi (skupaj 41.895 vzorcev, od tega 15.347 odrasle (2+) srnjadi); ugotovljenih je bilo **113 primerov aktinomikoze, kar pomeni, da je bila prisotna na 0,7 % pregledanih čeljstnic odrasle srnjadi** (Konjević in sod. 2011). Nekoliko manjša pojavnost aktinomikoze je bila v letu 2008 ugotovljena v Savinjsko-Kozjanskem LUO, ko je bila zaznana na petih izmed 3.835 pregledanih čeljstnic, kar je 0,13 % oz. 0,3 % odrasle srnjadi (Đurić, 2014). Aktinomikoza se praviloma pojavlja enostransko, tj. le na eni polovici čeljusti (*sliki 7 in 8*). Zato je pogostnost aktinomikoze v resnici nekoliko večja, saj je bila v posameznih primerih zagotovo prisotna tudi na (nam nedostopnih) desnih čeljstnicah. Vendar je treba poudariti, da so bile številne čeljusti z aktinomikozo predložene cele (kar si

(Primorsko LUO: 13 primerov – 1,2 %), kjer lahko vzroke za pogostejši nastanek bolezni iščemo v podnebnih dejavnikih. V submediteranski Sloveniji je namreč verjetnost preživetja bakterij večja, bolezen se zaradi visokih zunanjih temperatur (predvsem poleti) tudi intenzivneje razvija. Poleg tega je na omenjenem območju zaradi trše hrane pogostejši pojav parodontoze zob srnjadi, kar omogoči hitrejši

Kidričevega (Ptujsko-Ormoško LUO: 7 primerov – 0,6 %), kjer je v slovenskem prostoru srnjad najbolj izpostavljena fluoridom. Le-ti lahko poškodujejo zobovje nemalokrat do take mere, da je zaradi intenzivnejše obrabe prizadeto tudi obzobno tkivo (dlesni), kar spet omogoča vstop bakterij do kosti (Jelenko in Pokorny, 2009; Jelenko, 2011).

Slika 9: *Prostorsko pojavljanje aktinomikoze na čeljustih srnjadi, odvzete v Sloveniji v letu 2007. (Vir: Jelenko in Pokorny, 2009; Konjević in sod., 2011)*

Sliki 7 in 8: *Aktinomikoza se praviloma pojavlja enostransko, tj. le na eni polovici čeljusti.*
(Foto: I. Jelenko Turinek)

razlagamo z odzivnostjo lovcev, ki zaznajo tovrstne spremembe). Zato domnevamo, da je neregistriranih primerov malo, to obolenje pa se v Sloveniji pojavlja pri okrog 1 % odrasle srniadi.

Vzroki za pojav aktinomikoze so zlasti v ustreznih okoljskih dejavnikih oziroma podnebnju. Na območjih, kjer je temperatura višja, imajo bakterije ugodneše razmere za hitrejši razvoj in večjo možnost preživetja (Hoefs in Bunch, 2001). Čeprav se v Sloveniji aktinomikoza čeljusti srnjadi pojavlja razpršeno po celotni državi (*slika 9*), lahko vendarle izločimo nekaj območij, kjer je pogostejša. Prvo takšno območje sta severna Primorska (Zahodnovisokokaška LUO: 17 primerov aktinomikoze – 1,2 % odrasle srnjadi v letu 2007) in priobalna Slovenija

oz. lažji dostop bakterij do kostnega tkiva. Nekoliko pogostejše se aktinomikoza pojavlja tudi v celotni predalpski in delu alpske Slovenije (Gorenjsko LUO: 12 primerov – 0,7 %; Pohorsko LUO: 11 primerov – 0,8 %). Tudi tod je lahko glavni razlog trša hrana, ki pomeni lažji vstop bakterij v organizem. Tudi območja barj (Bloke in Ljubljansko barje; Notranjsko LUO: 8 primerov – 0,9 %) poraščajo trše, resaste trave, ki lahko vplivajo na nastanek parodontoze in posledično aktinomikoze (Konjević in sod., 2011). Iz prostorske porazdelitve ugotovljenih primerov aktinomikoze čeljustnic srnjadi v letu 2007 se zdi, da lahko tudi onesnaževanje pomembno vpliva na pojav te bolezni. Tako je pogostejša v Zasavju (Zasavsko LUO: 7 primerov – 0,9 %) in v okolici

Nova, še neopisana primera pojavljanja aktinomikoze pod sekalci srnjadi

Aktinomikoza čeljusti se pri srnjadi praviloma pojavlja pod predmeljaki in meljaki, saj so ti zobje najpogosteje izpostavljeni poškodbam in pojavu parodontoze (obolenja dlesni) kot pogoja za vdor povzročiteljev (bakterij) v čeljust; od tu se granulomska reakcija in kolonije *aktinomicet* v posameznih primerih širijo tudi v zadnji del čeljustnice, vse do kavljaste kosti (*slIKE 1 – 8*). V sprednjem delu čeljusti, tj. v predelu sekalcev in podočnikov, aktinomikoza pri srnjadi po nam znanih podatkih doslej še ni bila opisana. Pred nedavnim smo dva primera aktinomikozi podobnih sprememb v predelu sekalcev

Slika 10: *Primer aktinomikoze čeljusti v predelu sekalcev: srnjak, odstreljen v lovišču Kajuh, 3. 8. 2014.* (Foto: B. Pokorny)

Slika 11: *Primer aktinomikozi podobne spremembe čeljusti v predelu sekalcev: mladica, odstreljena v lovišču Oljka, Šmartno ob Paki, 9. 12. 2015.* (Foto: B. Pokorny)

srnjadi odkrili na območju Savinjsko-Kozjanskega LUO, in sicer v letu 2014 v lovišču LD Kajuh (srednje star srnjak, uplenjen 3. 8. 2014; *slika 10*), v letu 2015 pa v lovišču LD Oljka, Šmartno ob Paki (mladica, uplenjena 9. 12. 2015; *slika 11*). Pričakovali bi, da takšne spremembe kosti,

še posebno v predelu sekalcev, bistveno vplivajo na možnost prehranjevanja oz. trganja hrane in posledično na vitalnost živali. Vendar dostopni podatki o obeh osebkih kažejo, da temu ni nujno tako, saj tako srnjak kot mladica nista kazala nobenih znakov zmanjšanja vitalnosti.

Tako je srnjak tehtal 18,0 kg (biološka telesna masa) in je imel maso rogovja 324 g, mladica je tehtala 15,5 kg, v jajčnikih pa je imela dve rumeni telesci, kar kaže, da bi prihodnje leto kot dveletna srna lahko polegla dva mladiča.

Aktinomikoza čeljusti je bolezen, ki se razvija postopno in prehaja iz zmernih v vedno hujše oblike (*glej slike*). Čeprav je lahko pri srnjadi tudi relativno pomemben dejavnik smrtnosti (Agguire in sod., 1999), je vendarle bolj opazna in zanimiva za ljudi, kot je patološko problematična. Ne glede na to pa je smiselno podatke o opažanjih te zanimive in očitne spremembe čeljusti zbirati sistematično. Zato vse uplenitelje srnjadi ali katerekoli druge vrste, pri kateri bi opazili aktinomikozo, prosimo, da nam to sporočite oz. da podatke vnesete tudi v lovski informacijski sistem *Lisjak*.

Izr. prof. dr. Boštjan Pokorny^(1,2,3),
Katarina Flajšman⁽³⁾,
doc. dr. Dean Konjevič⁽⁴⁾,
izv. prof. dr. Krešimir Severin⁽⁴⁾,
dr. Ida Jelenko Turinek⁽¹⁾

⁽¹⁾ ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave

⁽²⁾ Visoka šola za varstvo okolja Velenje

⁽³⁾ Gozdarski inštitut Slovenije

⁽⁴⁾ Veterinarska fakulteta Sveučilišča v Zagrebu

*Seznam navedenih virov in druge informacije so na voljo pri prvem avtorju prispevka (bostjan.pokorny@vsvo.si).

Tudi v prihodnje bomo najpomembnejše izsledke, ki jih bomo pridobili iz čeljusti prostoživečih parkljarjev, objavljali v našem glasilu in se tudi na takšen način **skušali zahvaliti lovski organizaciji in posameznim lovcem za zelo pomembno, pravzaprav ključno vlogo pri opravljanju te raziskave in podobnih**. Brez ustrezne priprave čeljusti in zagotavljanja njihove sledljivosti s posredovanjem potrebnih informacij namreč tovrstne raziskave ne bi bile mogoče. Zato se vsem upleniteljem, še zlasti pa gospodarjem in drugim članom lovskih družin, ki pripravljate čeljusti, iskreno zahvaljujemo in vas hkrati prosimo, da bi to tako zavzeto počeli tudi v prihodnje.

Če želite vaša opažanja o pojavu aktinomikoze ali drugih nepravilnosti čeljusti deliti z nami, bomo tega zelo veseli; informacije lahko posredujete na: bostjan.pokorny@vsvo.si, ida.jelenko@erico.si ali katarina.flajshman@gozdis.si.

Lovska zveza Slovenije

8. SLOVENSKI LOVSKI DAN:

Monitoring v lovstvu: pomen, možnosti in priložnosti

Lovska zveza Slovenije bo letos organizirala že **8. Slovenski lovski dan**, tradicionalno strokovno srečanje, ki je namenjeno ozaveščanju strokovne in splošne javnosti o pomenu lovstva in lova ter trajnostne rabe naravnih virov. Na letošnjem strokovnem posvetu, ki ga organizira Strokovnoznanstveni svet pri Lovski zvezi Slovenije, bomo osvetlili pomen monitoringa v lovstvu oz. zbiranja in analize množice dragocenih podatkov, ki jih zagotavljamo lovci.

Strokovni posvet bo

v soboto, 14. maja 2016, v avditoriju gradu Jable pri Mengšu.

Prijava udeležencev se bo začela ob 8.30.

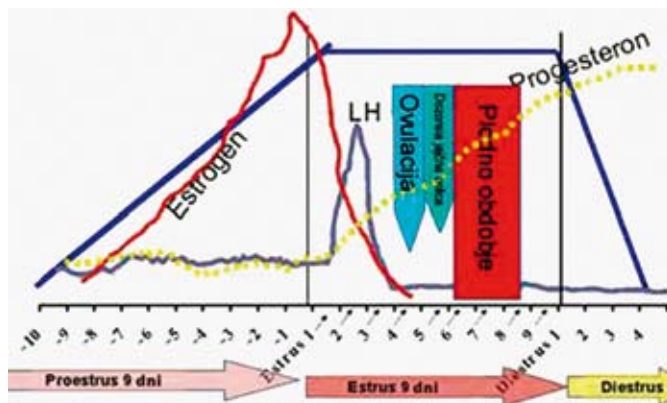
Po **odprtju strokovnega posveta, ki se bo začel ob 9. uri**, bodo sledili strokovnoznanstveni referati vodilnih strokovnjakov s področja lovstva in upravljanja z divjadjo v Sloveniji, na Hrvaškem in v Srbiji. Program celotnega posveta bo objavljen v naslednji številki Lovca in verjamemo, da vas bo vsebina tako zanimala, da se boste posveta udeležili. *Obenem vas prosimo, da svojo udeležbo najavite po e-pošti na naslov lzs@lovska-zveza.si najkasneje do 10. 5. 2016.*

Vljudno vabljeni!

Brejest pri psici

Imam dve leti staro čudovito psico z odlično telesno oceno, opravljenim preizkusom naravnih zasnov in vzrejnem pregledom. Želim si imeti njene potomce. Kako najlažje doseči ta cilj?

Kadar načrtujete leglo novih mladičev, je dobro, da psico že pred gonitvijo ali vsaj takoj na začetku prvih znakov gonitve odpeljete na pregled k veterinarju. Na pregledu veterinarji opravimo celoten telesni pregled živali, ki vključuje tudi rektalni pregled, s katerim preverimo kosti medenice in pregled nožnice, kjer lahko ugotovimo morebitne zarastline ali druge nepravilnosti. Ob prvem pregledu tudi preverimo, ali je bila psica redno cepljena oziroma na željo lastnikov lahko v laboratorijih zunaj Slovenije določimo tudi raven protiteles za posamezne bolezni. Psica mora namreč imeti visoko raven protiteles proti pasji kugi in pasjemu parvovirusu. Prek kolostruma (t.j. prvo materino mleko) bodo omenjena protitelesa prešla v novorojene mladiče in jih zaščitila pred temi nevarnimi prenosljivimi boleznimi. Pri psici opravimo tudi osnovni pregled krvi, saj psic z boleznimi ledvic ali jeter ni priporočljivo pariti (Root Kustritz, 2012). Če nameravate psico pariti v tujini, lahko lastniki samca zahtevajo pregled na *Brucella canis* (bakterija, ki povzroči pozne splave, rojstvo mrtvorojenih mladičev, vnetje mod in nadmodkov ter spremembe kakovosti semen). Za pregled na *Brucella canis* so na voljo hitri testi, s katerimi ob negativnem rezultatu potrdimo, da žival ni okužena. Če hitri test pokaže pozitiven rezultat, so potrebne dodatne preiskave, s katerimi šele dokončno potrdimo okužbo pri psih (Makloski, 2011). Dodatne preiskave lahko trajajo nekoliko dlje, zato je priporočljivo, da jih opravimo že pred pričakovano gonitvijo, vendar ne več kot tri mesece prej.

Sl. 1: Prikaz koncentracije spolnih hormonov v krvi, ovulacije in plodnega obdobja pri psici. Slika prikazuje povprečen cikel pri psici (Vir: www.yourrownvet.com). Če je cikel takšen, bo pripust na 12. in 14. dan po začetku krvavega izcedka iz zunanjega spolovila uspešen. Vendar je dobro vedeti, da je spolni cikel psice lahko pogosto krajši ali daljši, zato si za določanje ustreznega časa paritve pomagamo z vaginalnimi brisi in merjenjem ravni hormona progesterona.

Pri psih je mogoča tudi okužba z virusom *Herpes*, ki pri odraslih živalih poteka brez kliničnih znakov, lahko pa povzroča simptome blagega prehlada. Med brejestjo lahko povzroči odmiranje zarodkov v maternici, pri mladičih kmalu po porodu pa množičen pogin. V Sloveniji imamo na voljo cepivo (Eurican Herpes 205), ki ga morajo psice prejeti dvakrat: prvič v času pripusta in drugič dva tedna pred porodom in potem v času vsake brejosti po enakem razporedi (Evermann in sod., 2011). Cepljenje stane od 60 do 70 evrov.

Na pregledu pri veterinarju se pogovorimo o morebitni dovzetnosti posameznih pasem za razvoj različnih bolezni. Priporočljivo je opraviti tudi gensko testiranje, saj se lahko na takšen način izognemo nekaterim gensko prenosljivim boleznim, kot je npr. displazija skeleta, dedna miopatija ter preobremenitveni kolaps labradorcev, mišična distrofija zlatih prenašalcev, von Willebrandova bolezen (tip II) nemških žimavcev in kratkodlakih ptičarjev, napredujoča atrofija mrežnice (različne oblike) pri labradorcih, zlatih prinašalcih, koker španjelih, setrih in malem münsterlandcu, bolezen krhkosti pri jazbečarjih; pomanjkanje fosfofruktokinaze pri špringer španjelu in ameriškem koker

španjelu; primarni izpah leče pri nemških lovskih terierjih ter še nekatera druga redkejša obolenja (Gough in Thomas, 2010). Večino genskih testov je mogoče opraviti tudi v Sloveniji – EVG-molekularna diagnostika (www.eurovetge-ne.com/sl/).

Pogovorimo se tudi o prehrani psice. Vsaj mesec pred želeno brejestjo je namreč nujno, da poskrbimo za uravnoteženo prehrano, ki je pogoj za dobro počutje psice vse od načrtovanja brejosti pa do kojitve (Root Kustritz, 2012).

Kdaj naj parimo?

Zavedati se moramo, da je najpogostejši vzrok neuspešnega pripusta še vedno neustrezen čas parjenja (Edens in Heath, 2003). Za določanje ustreznega časa pripusta se namreč vzreditelji/lastniki zanašajo na spremembe vedenja živali in opažene telesne spremembe (izcedek iz nožnice, nabreklo zunanje spolovilo, odmikanje repa), psico pa parijo, ko preteče določeno število dni (najpogosteje 12 do 14 dni; Slika 1) od pojava krvavega izcedka iz nožnice. Metoda je med vzreditelji sicer priljubljena, a žal pogosto neuspešna, saj je med psicami, lahko pa tudi pri isti psici (!), čas od začetka gonitve do sproščanja jajčec (ovulacije) različen (pri kratkih ciklih le pet dni, pri

dolgih pa celo 35 dni), zunanji znaki gonitve pri psici pa ne napovejo dneva ovulacije (Levy in Fontbonne, 2007).

Možnost uspešne oploditve lahko povečamo z rednimi pregledi psice pred parjenjem, saj le tako lahko napovemo najprimernejši čas zaskoka oz. osemenitve. Na pregledih spremljamo nožnični bris, s katerim lahko določimo obdobje estrusa (to je obdobje, ko psica dovoli zaskok in v katerem bo ovulacija jajčne celice), ne moremo pa ugotoviti časa ovulacije. Zato najprimernejši čas parjenja ujamemo v zgolj 28 % primerov (Hiemstra in sod., 2001). Za določanje najprimernejšega časa oploditve si zato pomagamo še z določanjem koncentracije hormona progesterona v krvi, ki začne naraščati pred ovulacijo (Woods, 2011).

V Sloveniji je določanje progesterona na voljo v več različnih laboratorijih. Cene meritve se gibljejo od 11 do 20 evrov, po navadi so rezultati na voljo že v enem dnevu. Če niste iz Ljubljane, je priporočljivo, da se pri veterinarju naročite v jutranjih urah. Tako bo ostalo dovolj časa za pošiljanje vzorca v laboratorij in preiskavo; v določenih primerih je namreč hitrost ključnega pomena. Dovolj visoka koncentracija progesterona namreč terja parjenje do devet ur od odvzema vzorca krvi.

Opisani protokol zadostuje pri naravnem pripustu ali semenitvi s svežim semenom, saj sveže in kakovostno pasje seme v samičinah rodilih preživi 5 do 9 dni. V primeru semenitve s hlajenim ali zamrznjenim semenom, ki v rodilih preživi precej krajši čas (hlajeno seme 1 do 3 dni, zamrznjeno 12 do 24 ur), je priporočljivo, da čas ovulacije določimo natančneje in psico osemenimo z uporabo endoskopa (Payan-Carreira in sod, 2011). V takem primeru za določanje najustreznejšega (optimalnega) časa osemenitve merimo hormon LH v krvi oz. vsakodnevno pregledujemo jajčnike z ultrazvokom (Levy in Fontbonne, 2007). Določanje hormona LH opravljamo na *Kliniki za repro-*

Sl. 2: Z rentgenskim slikanjem določimo število in velikost plodov ter lažje napovemo, ali bo pri psici morda potreben carski rez. (Vir: Arhiv Klinike za kirurgijo in male živali Veterinarske fakultete)

dukcijsko in konje Veterinarske fakultete po predhodnem dogovoru, saj teste za te namene naročimo posebej. Določanje LH je za vzreditelje pogosto predrago (okrog 80 evrov). Zato se največkrat zanašamo predvsem na koncentracijo hormona progesterona, psico pa osemenimo z uporabo endoskopa. Čeprav to pogosto zadostuje, je dobro vedeti, da z določanjem hormona LH dodatno povečamo možnosti uspešne osemenitve.

Pregled na brejost

Štiri tedne po osemenitvi oziroma pripustu psice priporočamo ultrazvočni pregled na brejost. Z UZ lahko namreč ugotovimo, ali je psica breja in ali so plodovi živi, ne moremo pa določiti števila plodov (Root Kustritz, 2012). Na tem pregledu se pogovorimo o nadaljnji prehrani psice, saj je po tridesetem dnevu brejosti treba postopno povečati vnos kalorij, tako da psica v času poroda dobi 40 do 50 % več kalorij, kot so njene vzdrževalne potrebe. V drugi polovici postopno večamo tudi delež beljakovin v hrani, ki naj ob koncu brejosti obsegajo 29 do 32 % celotnega obroka. Dodajamo tudi omega-3 in omega-6 maščobne kisline, saj pomagajo pri razvoju plodov in posteljice. Nujno je, da psice ne zredimo preveč, saj debelost poveča možnost težkega poroda, poveča se pojavnost prirojenih napak in mrtvorjenih mladičev (Peterson in Kutzler, 2011).

Foto: M. Zakošek Pipan

Slika 3: Psica z mladiči v primernem kotilniku

V času druge tretjine brejosti imajo psice lahko zmanjšan tek ali so celo neješče. Pri takih je treba poskrbeti, da dobijo okusno in visoko kalorično hrano, obroke zmanjšamo, psici hrano ponudimo večkrat in jo po potrebi hranimo ročno. Če psica kljub temu ne je, jo je treba takoj odpeljati k veterinarju (Peterson in Kutzler, 2011).

Na pregledu se pogovorimo tudi o preventivnem zdravljenju proti zunanjim in predvsem notranjim zajedavcem, ki lahko prek posteljice ali mleka prehajajo k mladičem (Root Kustritz, 2012).

Pregled v zadnji tretjini brejosti

V zadnji tretjini brejosti (po približno šestih tednih od ovulacije) priporočamo dodatni veterinarski pregled. Tedaj ocenimo telesno stanje (kondicijo) psice in v primeru neustreznega priporočimo

spremembe v prehrani. Ob pregledu opravimo tudi osnovno analizo krvi, zunanji pregled nožnice in pregled mlečne žleze. Ponovimo pregled z ultrazvokom in tako ocenimo vitalnost plodov in njihov razvoj. Pri manjših oziroma zelo velikih leglih in pri pasmah psov, pri katerih je nevarnost težkega poroda večja, priporočamo rentgensko slikanje (Slika 2). Z njim določimo natančno število in velikost plodov in lažje napovemo, ali bo pri psici morda potreben carski rez (Johnson, 2008).

Ob tej priložnosti se pogovorimo tudi o aktivnosti psice

psico privadimo. Psica se mora v pripravljenem prostoru počutiti udobno in domače, omogočati ji moramo zasebnost in neovirano gibanje, hkrati pa mladičem nuditi varnost in omejenost. Kotilnik naj bo za odtenek večji od matere in ob straneh dvignjen za približno 15 do 20 cm, da preprečimo plazenje mladičkov iz gnezda (Slika 3). Vanj lahko položimo časopisni papir, ki ga z lahkoto odstranimo. Časopisni papir tudi dobro vpija (absorbent), psica pa si ga lahko ureja po svoje, ko pripravlja gnezdo. Če uporabljamo brisače, odeje ali preproge, jih je treba temeljito in redno čistiti (Peterson in Kutzler, 2011).

Pred porodom

V tem obdobju je pri psicah mlečna žleza lahko zelo razvita. Nekatere psice izločajo mleko že teden pred porodom, pri drugih pa se izločanje začne šele po njem. V tem obdobju so psice lahko neješče in oteženo dihaajo, kar je posledica zelo razširjene maternice, ki pritiska na okoliške organe in posredno tudi na pljuča. Zadnja dva tedna brejosti lahko opazimo manjše količine prozornega do rahlo belkastega izcedka iz nožnice. Naj vas ne skrbi, če je izcedek brez vonja in ga je malo. Izcedek ne sme biti rumenkaste ali zelenkaste barve. Zelena barva izcedka pred pojavom prvega mladiča pomeni, da je nastala poškodba posteljice. Zelen izcedek pa je normalen, ko porod že poteka (Peterson in Kutzler, 2011). Priporočljivo je, da imate vedno pri sebi številko vašega veterinarja, ki ga pokličete, kadar imate vprašanja ali vas skrbi za psico.

Asist. dr. Maja Zakošek Pipan, dr. vet. med.,
maja.zakosekipipan@vf.uni-lj.si
Klinika za reprodukcijo in konje, Veterinarska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Doc. dr. Tanja Plavec, dr. vet. med.,
tanja.plavec@vf.uni-lj.si
Klinika za kirurgijo in male živali, Veterinarska fakulteta, Univerza v Ljubljani

(Spisek virov je na voljo pri avtoricah.)

Pobude za prepoved uvoza trofej v EU in morebitne posledice

Po nesrečni uplenitvi leva Cecila v Zimbabveju so zaščitniki pravic živali in nasprotniki lova dobili veter v jadra in s široko zastavljeno, praktično globalno akcijo uspešno pritisnili na politike v nekaterih državah pa tudi na ravni Evropske skupnosti. Ti so se odzvali čustveno in podprli njihove pobude, ki so seglele od prepovedi uvoza trofej določenih ogroženih afriških živalskih vrst pa vse do popolne prepovedi lova. Pri tem je za objektivno informacijo treba zapisati, da je uplenitelj omenjenega leva predhodno pridobil vsa potrebna dovoljenja, uporabil povsem legalne poti glede organizacije in izvedbe lova in vse legalno plačal registriranemu in pooblaščenemu organizatorju lova (outfitterju). To potrjuje tudi nedavna odločitev zimbabvejskih oblasti, da ga ne bodo sodno preganjali, saj za to očitno nimajo pravne podlage.

Mednarodno trgovino z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami ureja Konvencija CITES, ki je angleška okrajšava za Konvencijo o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*). Sporazum je znan tudi pod imenom Washingtonska konvencija, veljati pa je začela leta 1975. Njen glavni cilj je doseči, da trgovina s ogroženimi vrstami ali njihovimi deli ne ogroža preživetja več kot 30.000 živalskih in rastlinskih vrst, ki so na spiskih ogroženih. Konvencijo je podpisalo že več kot 175 držav. Konvencija predpisuje državam podpisnicam učinkovit sistem nadzora in sankcioniranje ter zaplenbo vseh nezakonito pridobljenih živali in njihovih delov. Po drugi strani pa na podlagi predhodno pridobljenih dovoljenj v primerih, ko to ne škoduje preživetju vrst v prosti naravi, omogoča mednarodno trgovino z njimi. Kot zanimivost naj zapišemo, da Srbija ter Bosna in Hercegovina še

niso uspele zagotoviti s konvencijo predpisanih pogojev in so zato še vedno v postopku pridobitve statusa članice. To tudi pomeni, da je nemogoče pridobiti dovoljenje CITES za uvoz katerekoli od ogroženih vrst iz teh držav na območje Evropske skupnosti.

Vendar pa je bila s popolnoma čustvenimi odzivi zaščitnikov narave po uplenitvi leva Cecila in nekritičnim poročanjem svetovnih medijev, ki so igrali zgolj na čustva in zanemarili dejstva, storjena škoda. Prva se je na podlagi pisma znane zagovornice pravic živali in nekdanje filmske igralkе **Brigitte Bardot** neposredno odzvala ministrica za okolje Republike Francije. V novembru je svojim uradnikom izdala navodila, naj takoj prenehajo izdajati dovoljenja za uvoz levov kot trofej in njihovih delov. Nekoliko kasneje je v pismu predlagala, naj se zaostrijo pogoji za izdajanje uvoznih dovoljenj za vse afriške lovske trofeje in predhodno uskladi stališče glede uvoza z vsako posamezno državo, pri čemer pa niso bile mišljene zgolj afriške. Francoskemu zgledu prepovedi je kmalu sledila Avstralija, nekatere druge države pa so v načrt dela vlad prav tako uvrstile proučitev te možnosti. Pri tem pa je treba zapisati, da kar v nekaj državah že velja prepoved uvoza trofej nosorogov, slonov in nekaterih drugih zelo ogroženih živalskih vrst ter njihovih delov.

Na podlagi uspeha v Franciji so »zaščitniki« začeli s splošno kampanjo za prepoved uvoza trofej vseh zavarovanih živali tudi v Evropskem parlamentu, ki so jo takoj podprli nekateri poslanci različnih poslanskih skupin. Na njihovo razočaranje je Znanstvena skupina EU za okoljevarstvo (*EU's Scientific Review group*), v kateri so znanstveniki vseh držav članic, na septembrskem zasedanju proučila vsa dejstva in ni podprla predloga za uvedbo omejevanja uvoza trofej v EU. To so mnogi podporniki prepovedi ocenili kot nespametno in nadaljevali s svojimi aktivnost-

mi za prepoved. Sredi januarja so v podporo prepovedi uvoza vseh trofej pripravili posebno deklaracijo v šestih točkah in začeli zbirati podpise članov Evropskega parlamenta, ki se bo končalo 18. aprila 2016. Deklaracijo z vsemi zbranimi podpisi bodo izročili Svetu Evrope in Evropski komisiji, ki jo bosta morala, ob zadostnem številu podpisov, posredovati v proceduro in jo obravnavati na svojih zasedanjih. Pri tem je treba zapisati, da je deklaracijo podpisal tudi slovenski poslanec evropskega parlamenta dr. **Igor Šoltes**. Predsednik Lovske zveze Slovenije, mag. **Lado Bradač**, mu je zato napisal precej dolgo in dobro argumentirano pismo, v katerem mu je navedel, zakaj je trofejni lov pomemben, in ga pozval, naj svoj podpis umakne. Odgovora še nismo prejeli, upamo pa, da bo naš poslanec v pismu navedena dejstva proučil in ocenil nesmiselnost deklaracije.

Pred nekaj leti je tudi najvišja svetovna avtoriteta na področju naravovarstva IUCN (*International Union for Conservation of Nature*) ali po naše Mednarodno združenje za varstvo narave v svoji deklaraciji zapisala, da je trajnostni trofejni lov naravovarstvena kategorija in kot tak izjemno pomemben za varstvo mnogih živalskih vrst v državah in območjih po vsem svetu. Tako je na primer samo Tanzanija za trofejni lov namenila kar 300.000 kvadratnih kilometrov svoje površine, kar je velikost celotne Italije. Po njihovih uradnih podatkih je odstotek živali, uplenjenih s trofejnim lovom, izredno nizek, in sicer od 0,3 odstotka, pri slonih do največ 2 odstotka celotne populacije, pri antilopi pa z ničemer ne ogroža njihovega obstoja in viabilnosti. Lovci s svojim interesom po uplenitvi trofejne živali oz. pridobitvi trofeje določajo dejansko vrednost posameznih živali, ki so, tudi po rezultatih opravljenih raziskav, zaradi želene moči/velikosti trofejnih delov, iz starejšega dela populacije,

ki je v glavnem že opravila svojo razmnoževalno poslanstvo.

Plačilo za trofejni lov, gre za zneske od nekaj deset pa do več kot sto milijonov dolarjev v posameznih afriških državah, je v veliki meri uporabljeno za vzdrževanje in izboljšanje naravnih habitatov ali habitatskih tipov, predvsem pa za organiziran in sistematičen boj proti nelegalnemu lovu in prodaji delov tako uplenjenih živali na črnem trgu. Iz tako dobljenih sredstev lokalne skupnosti gradijo tudi vodnjake, bolnišnice in šole, v mnogih primerih same neposredno upravljajo z lovskimi revirji in divjadjo v njih.

Prav tako je dejstvo, da velike živali, kot so sloni in plenilci, npr. levi, potrebujejo izjemno velike površine, po katerih se pri iskanju hrane gibljejo praktično vse leto. Zato so vedno pogostejši konflikti z lokalnim prebivalstvom, ki se ukvarja predvsem s poljedelstvom in živinorejo, od katerega je v celoti odvisno njihovo preživetje. Pomemben del sredstev od trofejnega lova je namenjen tudi za nadomestila za škodo, ki jo povzročajo prostoživeče živali in tako posredno zmanjšujejo razloge, da bi lokalno prebivalstvo nelegalno lovilo živali.

Zato mnogi strokovni izvedenci opozarjajo, da bi brez vsakega dvoma uvedba prepovedi uvoza trofej afriških živali na območje Evropske skupnosti povzročila predvsem uničujoč učinek tako za populacije prostoživečih živali kot tudi za njihovo življenjsko okolje. Prav tako bi brez dodatnega vira dohodka in zaposlitve ostalo nekaj sto tisoč afriških prebivalcev v krajih, kjer drugih zaposlitev sploh ni mogoče dobiti.

Proti sprejetju te deklaracije sta se že izjasnila Združenje evropskih lovskih zvez – FACE – in Mednarodni svet za lovstvo in varstvo divjadi – CIC – in pozvala svoje članice, da svojim članom Evropskega parlamenta posredujejo bistvena dejstva o trofejnem lovu in tako z objektivno informacijo vplivajo na njihovo odločitev glede podpisa deklaracije.

Srečko Žerjav,
podpredsednik FACE

Na kratko iz tujega tiska ...

Poljska: Kmetijsko ministrstvo je lovskim organizacijam naložilo odstrel 40.000 divjih prašičev v obmejnih območjih na vzhodu države, kjer Poljska meji na Belorusijo in Ukrajino. Razlog za tako odločitev je nevarno širjenje afriške prašičje kuge, zelo nalezljive virusne bolezni, ki prizadene predvsem divje in domače prašiče in zato povzroča zlasti veliko gospodarsko škodo. Z intenzivnim odstrelom na obmejnih območjih naj bi omejili oz. otežili širjenje omenjene bolezni proti zahodu. Cilj omenjene akcije je zmanjšanje številčnosti divjih prašičev na tem območju na približno 0,5 osebkov/km². Na Poljskem so prvi primer afriške prašičje kuge sicer potrdili februarja lani. Od tedaj so ugotovili še 84 primerov okužbe pri divjih prašičih, prav vsi pa so se pojavili ob meji z Belorusijo. Kar nekaj držav je že prepovedalo uvoz domačih prašičev iz Poljske. Kljub temu poznavalci dvomijo v uspeh, saj so prepričani, da s še tako intenzivnim lovom ne bo mogoče doseči zelenega cilja oziroma zahtevanega zmanjšanja populacijske gostote. Tako so lani julija naložili celo policiji, naj opravi odstrel divjih prašičev, vendar je bilo odstreljenih vsega 3.000 živali. Hkrati pa je velika verjetnost, da se bodo divji prašiči zaradi zelo intenzivnega lova umikali z dozdajšnjih območij, kar na drugi strani celo povečuje možnost širjenja bolezni proti zahodu.

(Jagen Weltweit internet)

Tanzanija: Na severu države, v neposredni bližini rezervata Maswa, so krivolovci med krivolovom na slone streljali na nizko leteči helikopter. Pilotiral ga je 37-letni angleški pilot, ki so ga zadeli z več strelami iz avtomatskega ročnega strelnega orožja in je strmoglavil. Kopilot je bil zaradi padca helikopterja poškodovan, vendar se je uspel izvleči iz razbitin in na pomoč poklicati nadzornike iz bližnjega rezervata. Nesrečni pilot je bil pogodbeno zaposlen pri lovskih podjetjih, ki pa tesno sodelujejo z naravovarstvenimi organizacijami pri preprečevanju krivolova, hkrati pa tudi sofinancirajo številne fundacije za preprečevanje krivolova v nekaterih afriških državah. Policija je povzročitelje dogodka odkrila nekaj dni po uboju pilo-

Foto: B. Leskovic

ta. Aretiranih je bilo devet oseb, vsaj štiri izmed njih pa so bile v času uboja na kraju dogodka. Zaradi ilegalne posesti orožja in streliva so bili obsojeni na skupno 70 let zaporne kazni, medtem pa jih čaka še sojenje zaradi uboja pilota. Na istem območju so pred petimi leti na podoben način, v svojem avtomobilu, krivolovci ubili poklicnega lovca, v neposredni bližini dogodka pa so našli odvrženo avtomatsko orožje in odsekane slonove okle. Da je preprečevanje krivolova, ki je povezan z izjemnimi zaslugi, zelo nevarna zadeva, priča tudi dogodek, ki se je zgodil decembra lani. V prtljažniku avtomobila so našli zelo iznakaženo truplo enega od glavnih pobudnikov za preprečevanje krivolova v narodnem parku Tanapa, ki je neprestano opozarjal tudi na številne povezave krivolovskih združb s politiko in državnim aparatom. V tej državi se je v zadnjih letih zaradi intenzivnega krivolova število slonov več kot prepolovilo; tako naj bi tod živelo le še približno 45.000 teh živali.

(Jagen Weltweit internet)

Ukrajina: Okolica jedrske elektrarne Černobil, kjer sta se leta 1986 zgodili tragična nesreča in eksplozija enega od reaktorjev, je še vedno za ljudi zaprto območje. Omenjeno območje obsega 4.200 km² in je zdaj znano po iz-

rednem bogastvu živalskega sveta. Po raziskavah, ki so jih opravili raziskovalci univerze iz Portsmoutha (Velika Britanija), so gostote različnih vrst sesalcev na tem območju štirikrat večje kot na površinsko primerljivih območjih drugih narodnih parkov in rezervatov, gostote volkov pa so celo sedemkrat višje. Raziskovalci so podatke pridobili s pomočjo helikopterjev in štetja sledov v snegu.

(Wild und Hund internet)

ZDA: Že lani smo poročali o tekmovalstvu lovcev na pitone, ki poteka v zvezni državi Florida na območju Evergladsa. To je približno 16.000 km² veliko poplavno območje, ki je edinstven biotop za številne domorodne rastlinske in živalske vrste. Na tem območju so pitoni tujerodni plazilci, ki pa so tod našli ugodne razmere za svoj obstoj. Zato se njihova številčnost povečuje, prav tako tudi njihov negativni vpliv na številne domorodne vrste. Oblasti si zato zelo prizadevajo za zmanjšanje številčnosti. V tamkajšnjih, zanje ugodnih razmerah pitoni zrastejo tudi do 5 m v dolžino, doslej največji ujeti piton pa je bil dolg nekaj manj kot šest metrov. Zaradi njih so še posebno ogrožene številne vrste ptic in dvoživk in celo aligatorji. Zato so tudi to leto ponovno organizirali tekmovalstvo v lovu na pitone, kjer bo zmagovalec tisti, ki bo prine-

sel največjega/najdaljšega ujetega pitona. Nagrada za zmagovalca znaša 5.000 US\$. Doslej so lovci na kače prinesli komisiji približno sto ujetih pitonov.

(Wild und Hund internet)

Svet: V letu 2015 so po svetu szasegli nekaj več kot 32 ton slonovine, ki je izvirala iz ilegalnega krivolova. Pri osemnajstih zasegih so bile količine večje od 500 kg. Tako so aprila lani na Tajskem v dveh akcijah zasegli sedem ton slonovine, mesece kasneje v Singapurju 3,7 tone, novembra v Vietnamu 860 kg in decembra 2,2 tone. Po mnenju Interpola so tako velike količine jasen dokaz, da so v ozadju dobro organizirane ilegalne združbe, ki se ukvarjajo s preprodajo delov zavarovanih in ogroženih živalskih vrst. Pri tem moramo vedeti, da je zasežen le del tovrstnega blaga, ki sicer pride na črni trg. Po uradnih ocenah naj bi vsako leto na črno, zaradi slonovine, ubili od 25.000 do 50.000 slonov. Mogoče so še bolj dramatični podatki o krivolovu nosorogov, saj so globalno še bolj ogrožene živali. Tako je bilo leta 2014 samo v Južnoafriški republiki na črno ubitih 1.215 nosorogov, v letu 2015 pa do 27. avgusta še 749 živali.

(Jagen Weltweit internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Kolikokrat mi je mobitel pokvaril lov?! Neštetokrat bi bilo rahlo pretiravanje, čeprav se mi je vsaka zamujena priložnost trajno vžgala v spomin. Muflon mi je ušel, ko je preklemana naprava zazvončkljala ravno, ko sem prilepil križ ovnu na pleča. Nekaj srnjakov mi je spodilo vibriranje te peklenke naprave in tudi kakšna lisička mi je že odnesla zdrave pete zahvaljujoč temu več kot odvečnemu aparatu. A takrat, enkrat samkrat, bi dal prst z desne roke, še posebno tistega najmanjšega, da prenosnega telefona ne bi pozabil na omari v veži. Ob odhodu od doma nisem niti najmanj slutil, kako bom obžaloval pešajoči spomin.

Maj je bil v razcvetu in me na to neutrudno opominjal, saj so me alergije na cvetni prah dobesedno ubijale. A vseeno mi žilica ni dala miru in odločil

spustila strmo proti dnu dolinice, kjer je raslo mlado jelševje. A še ne tako dolgo nazaj, če se res potrudim, se lahko spomnim, kako so kmetje še kosili te travnike in je jasa nudila hrano tudi divjadi. A ta jasa že dolgo ne služi več namenu in gozd jo je priključil svoji košatosti. Le osamljena solnica zdaj nudi divjadi rudnine in minerale na kraju, kjer je bila včasih lopa, založena s senom, koruzo in sadnimi tropinami skozi celotno dolgo in mrzlo obdobje zime. Tja čez sem se namenil pogledat, v kakšen stanju je sploh solnica, saj od zadnjega snega še nisem hodil tod okrog.

Začutil sem spremembo podlage, ko sem s trdnega gozdnega humusa stopil na močvirska tla nekdanjega pašnika, ki mu studenec še dodatno dovaja že tako odvečno vodo spomladanskih mesecev. Tam sem se zbal, da bo moje hrupno racanje po razmočeni podlagi splašilo

minute, a lisa se ni premaknila. *Se mi meša?*

Premaknil sem se počasi, neopazno (vsaj za človeško oko), stegnil vrat, kolikor so vretenca in kite dovoljevale, in res opazil celotni obris srne. *Ali je pač srnjak?* Vsi čari in magija sodobne tehnike vendarle niso človeku podarili sposobnosti videti skozi predmete. *Pregosto je, moram bližje.*

Ko sem le našel praznino med listjem, mi je daljnogled razkril pomanjkanje roževine med uhljema. In tako sva se gledala: jaz za jelšo, ona za jelšo. Kar stala je, gledala proti meni in strigla z uhlji. Pričakoval sem odskok, divji beg, mogočne skoke proti goščavi in značilen »bev, bev« iz varnega zavetja. Nič.

Začutil sem hladno ureznino vetra na zadnjem delu glave, tistega, ki ga z lasmi obdarjeni lovci ne poznajo, in se pripravil na tiste znane skoke, ki bi mo-

Lovska je ta ...

MITJA HRIBAR

3./b nagrada Javnega natečaja (2015) za najboljše besedilo z lovsko tematiko

sem se – trpljenju, ki bo zagotovo sledilo, navkljub – za bolj oborožen sprehod kot lov skozi bližnji gozd. S puško na rami in daljnogledom, obešenim okrog vratu, sem se podal proti gozdnemu robu. Še krajši sprehod nazaj v garde-robo po klobuk in bil sem pripravljen. Vsaj mislil sem tako.

Da sprehod ne bo zaman mi, je potrdila bežeča srnjad že kmalu po vstopu v gozd. Četudi bi bil pripravljen, ne verjamem, da bi lahko temeljito ocenil živali, kaj šele streljal, saj je nevihta parkljev in rdečkastorjave dlake »odgrmela« stran od mene, kakor hitro se je le dalo. Čeprav že dolgo navajen takih prizorov, mi še vsakokrat zastane dihanje v srce preskoči udarec, ko nekaj sežnje od mene odskoči divjad. Zanič lovski pes bi bil; preveč bi bil streloplah.

S prastarega kolovoza sem zavil na slabo opazno stečino. Tam sem se vedno počutil bolje, še bolj skritega pred svetom, še bolj oddaljenega od česar koli človeškega. Na kolovozu so bila sveža znamenja vožnje s traktorji in to me je zmotilo. A okoliški kmetje se ne menijo za naklonjenost osamelega lovca do gozdne poti, ker morajo pospraviti posledice žledoloma. To je njihov svet, kot je ves svet stran od kolovoza moj. Vsaj v tistem trenutku.

Kmalu za grmičevjem se je steza

vso dlako z moje poti. A strah je bil odveč. Ogledal sem si visoko solnico, ki se je dvigala iz mladega smrečja s solnato krono na vrhu. O, torej je bil že nekdo tu in solil, sem si mislil. Potrlo me je, ker ni bilo ne duha ne sluha o kakšni divjadi. Srnjad sem že videl, tako da v gozdičku srne so. Včasih je sem zataval tudi kak tropič jelenjadi, a ni nikoli ostal dolgo, saj je gozd med toplejšimi meseci preveč obljuden. Če niso gobarji, so pa nabiranci borovnic, če niso sprehajalci s psi, so rekreativci, ki pridejo teč v osamo. Pa to še prežvečiš, motokros in vožnja s štirikolesniki; no, ti so prava pokora, pa še nesramni so povzru vsega. Več kot opozarjati ne moremo, a če in ko bo kmetom enkrat prekipelo, potem bomo vsi na slabšem. Koliko časa bo vstop v gozd še tako prost in nas table z napisom PRIVAT ne bodo odganjale od mirnega oddiha?

Se je nekaj premaknilo na moji desni? Ali pa se veter poigrava z vejami? Med skrivenčenimi in polomljenimi vejami jelš sem opazil komaj zaznavno, a vendar izdajalsko opečnato barvo dlake. Postalo mi je vroče in tisoče vprašanj mi je prebadalo misli. *Me je videl? Sem se izdal s postavljanjem na odprtem? Je veter pravi? Je to vendarle stari srnjak, s katerim se bodeva že skoraj desetletje?* Sekunde so tekale, se pretakale v

rali že davno odnesti srno iz mojega vidnega polja. Še vedno: nič. *Nekaj je narobe.* Stopil sem iz kritja in čakal. Nič. Zdaj me je videla, celega, vseh mojih sto petinosemdeset centimetrov, pa ni storila nič. Le gledala me je. Stopil sem proti njej. Najprej korak, potem dva in z odločenostjo, da ne bom jaz, človek, ki si je podredil naravo in je njen gospodar, odkorakal od soočenja s srno. Ego mi pač ni dal.

Moral sem spremeniti kot približevanja, ker se podrti smreka ni hotela odstraniti s poti. Takrat pa me je zadelo razsvetljenje. O tem sem že bral v Lovcu: o divjadi, ki se je ujela v drevesne vilice in tam poginila. In res, glej, moja srna se je ujela med drevesni debli in tam zagozdena obtičala. Kako? Jo je kaj prestrašilo in je ravno tam pristala? Morda. Koliko časa je že v takem stanju? Po ogledu telesa se mi ni zdelo izstradana. A še boljše vprašanje se mi je postavilo kar samo od sebe: Kaj zdaj? Jo morda odrešiti muk? Muk? So to muke? Ni bilo videti, da bi bila poškodovana, saj se je zagozdila v mehke predelu telesa. Bi bil strel v takem primeru lovski? Etičen? Upravičen?!?

Približal sem se in opazil, da me je takoj zaznala in tudi po njenem obnašanju sem sklepal tako. Skušala se je

rešiti tako, da se je odrinila z zadnjimi nogami, a se je komaj kaj dotikala tal in je le bolj praskala po deblih in se naprezala. Medenica je bila preširoka in ji ni dovolila pobega na prostost. Zasmilila se mi je. Poleg tega sem opazil tudi vime, torej je bila mama. Kocka je padla. Odložil sem orožje in daljnogled, stopil bližje z dobro idejo, kaj želim storiti, vendar popolnoma brez najmanjše ideje, kako to storiti čim bolje.

»Boš pridna? Pomiri se, ššššššš',« sem jo skušal, seveda neuspešno, pomiriti. Žival je brcala in cvilila, strah jo je bilo. Tiho sem se ji opravičil, če bi ji morda prizadejal bolečino, in z levo roko nalahno pritisnil na njen križ. Noge so se dotaknile tal, takrat pa sem z desnico hitro zgrabil obe nogi malce nad parklji in si oddahnil. Domača koza me je že brcnila, pa me je bolelo ko hudir. Kaj bi šele bilo, če bi me zdaj srna, ki je verjetno še močnejša.

»No, poizkusiva te spraviti ven,« sem skušal kar se je dalo mirno reči, a verjamem, da je obema srce nabijalo do onemoglosti. Počasi sem jo dvignil iz zagozde, se ves čas boril z nesluteno močjo zadnjih nog panične živali in jo na primerni višini odrinil od sebe ter spustil.

Kdor se je kdaj udaril s kladivom po prstu, pozna tako bolečino. Zgodilo se je hitro. V trenutku, ko sem nogi spustil, je srna v strahu močno brcnila nazaj in me zadela v mezinec na desni roki in jo takoj nato 'podurhala' v zavetje gozda. Osupel sem se držal za dlan, ko je kljuvajoča bolečina v prstu naraščala in mi je dlan začela otekati.

»Zahvala pa taka!« sem zarjul za njo v pobočje. In kot v pravljici sem jo zagledal na vrhu skozi odprtino, kjer je žled odlomil krošnjo orjaške bukve. Strumno in ponosno je stala in me gledala. Zmrazilo me je; tak pogled mi je namenila in počutil sem se, kot bi videla naravnost skozme. Če ne bi vedel bolje, bi rekel, da me je obsojala. Potem pa je skočila naprej in že je ni bilo več.

Pobral sem puško in daljnogled in se pestujoč svojo desno roko odpravil proti domu. Bolečino v prstu sta zameglila začudenje in zbežanost ob njenem pogledu. Kaj mi je hotela povedati? Enakomeren korak je le še spodbudil mojo zasanjanost in odplaval sem v svet, kjer bi lahko razumel živalsko govorico. V basni bi bilo lažje. Jaz bi ji povedal, da ji nočem nič žalega, ona mi ne bi zlomila prsta na roki in oba bi živela srečno do konca svojih dni. A tisti pogled mi ni dal miru. Če bi ga pripel na človeški obraz, bi izražal grozne očitke. »Zahvalo bi rad? Ti, ki

si mi pred leti v imenu lovskega načrta vzel mamo. Ti, ki si mi lani v imenu ohranjanja narave umoril sina? Ti, ki boš morda z nastopom jeseni v imenu trajnostne rabe naravnih virov prestrelil moje prsi in si ob čestitkah soljudi zraven mel roke? Zahvalo bi rad?!? Grozni očitki. A v novoodkriti ponižnosti sem vedel, da so kar na mestu.

* * * *

»Torej, gospod. Prst ni zlomljen, je pa izpahnen. Po zakonu moramo ob takih poškodbah obvestiti Policijo. Zunaj vas čakata, da se boste pogovorili,« mi je mirno in skoraj brezbrizno povedal zdravnik, medtem ko je pregledoval rentgenske slike moje desne dlani.

»Zakaj pa Policijo?« sem začudeno vprašal in čutil, kako me obliva zona.

»No, zato, ker tole vse kaže tako, kot da ste sodelovali v pretepu,« je spet mirno odgovoril zdravnik in si zapisoval zdaj nekaj časa v svoj zvezek, zdaj v mojo zdravstveno kartoteko.

Potem sta vstopila policista in se pripravila na mojo izjavo. Povedal sem jima, kaj se je zgodilo, malce prestrašeno, saj nisem vedel, kaj pravzaprav pričakovati. Me je kdo videl in si vse skupaj narobe razlagal? Me bodo nazadnje še obtožili krutosti nad živalmi?

»Ja, gospod,« se je končno oglasil

eden od policistov in opazil sem, da je komaj zadrževal smeh: »To je torej zgodba, pri kateri vztrajate?«

Potrdil sem, zdaj ogorčeno, da je to pač moja zgodba in da se je tako tudi zgodilo. Takrat pa sem zaslišal drugega policista, kako prvemu za rameni momlja znano Avsenikovo melodijo: *Lovska, lovska je ta ...*

»Pa ste vsaj slikali to vašo prigodo?« me je vprašal prvi. Povesil sem glavo in žalostno odvrnil, da sem telefon pozabil doma in nisem mogel fotografirati. Zasmejala sta se in odšla ven z zdravnikom. Skozi priprta vrata sem slišal, da zadeve ne bosta prijavila kot posledico pretepa, vsaj dokler se kdo ne javi s primerno poškodbo. Potem pa je dejal še, da je vse skupaj verjetno le posledica padca, ko se ga je »jager« napil in padel, pa ga je sram priznati.

Tako, spet najprimerneje je lovce povezati s pitjem alkohola, pa če je res ali ne! Hud sem bil. Zelo. Na srno, ki mi je povzročila vse te vaje in gorje. Hud na zdravnika in oba policista, ki niso verjeli moji resnici. Predvsem pa sem bil hud nase, ker sem pozabil doma v veži preklemano napravo s fotoaparatom in tako zamudil priložnost za fotografijo resnice in življenja. In tudi dokaz za moje neverjetno in neponovljivo doživetje. Morda pa mi boste verjeli vi?!

Paberki iz lovske zgodovine na Štajerskem

95-letnica podružnice SLD Maribor: predvsem skrb za obnovo številčnosti divjadi

Pobudnik za ustanovitev podružnice Slovenskega lovskega društva v Mariboru (leta 1921) je bil **Dragotin Klobučar**, eden od soustanoviteljev leta 1907 ustanovljene slovenske lovske organizacije. Prevzel je tudi funkcijo prvega predsednika mariborske podružnice SLD, ki je začela delovati z malo člani. Vsi so bili v glavnem Slovenci in po ohranjenem imeniku iz tistega časa jih je bilo v začetku delovanja samo osemdeset. Mariborska podružnica je ustanovila svoje odseke v sodnih okrajih Maribor, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Slovenska Bistrica, Marenberg (Radlje) in Slovenj Gradec. Imela je tudi izjemno pomembno narodno-politično poslanstvo, ki ga je uresničevala na različne načine. Najučinkovitejši so bili njihovi »lovski dnevi«, ki so jih slovenski lovci v Mariboru vedno popestrili z bogatim narodno-kulturnim programom. Temeljno poslanstvo mariborske podružnice SLD pa je bila skrb za obnovo nekdanjih bogatih staležev (številčnosti) divjadi v naravno

bogatih revirjih na prostranem območju Pohorja, na Dravskem polju in v Slovenskih goricah. Prvega predsednika podružnice Dragotina Klobučarja je nasledil primarij dr. **Hugon Robič**, njega primarij dr. **Mirko Črnič** in njega dr. **Bogdan Pogačnik**, ki je bil hkrati podpredsednik centralnega odbora SLD v Ljubljani.

Med letoma 1930 in 1941 je podružnica organizirala več odmevnih prireditev, med njimi naj posebej omenimo prvo veliko lovsko razstavo v Mariboru leta 1933. V mestu ob Dravi je bila leta 1938 že druga velika razstava in tisto leto je Maribor gostil še zborovanje osrednjega jugoslovanskega lovskega združenja. Mariborska podružnica SLD je imela zadnji občni zbor 12. decembra 1935, ki je bil hkrati tudi ustanovni občni zbor novega Lovskega društva Maribor. Za predsednika so izvolili Bogdana Pogačnika, ki je društvo vodil vse do druge svetovne vojne. V širšem odboru novega društva (nekdanje podružnice SLD) je delovalo dvajset lovcev, predvsem takšnih, ki

so se dotlej že izkazali z vestnim delom v lovstvu in organizaciji lova. V okviru društva so delovali pravni, propagandni in strelski odsek, društvo je imelo tudi svojo knjižnico. Leta 1939 so ustanovili podeželske odseke; prvega za upravno območje občin Selnica in Ruše, drugega pa za upravno območje Pesnica, Jarenina, Sveti Jakob in Sveta Marjeta v Slovenskih goricah. Prizadevali so si za zaščito poljskega zajca, bili so proti pustošenju lovišč na Pohorju in Kozjaku. Leta 1940 so zaradi posledic hude zime 1939/1940 prepovedali vsak odstrel jerebic in fazank. Leta 1936 so razpisali

strelsko tekmo na vojaškem strelišču v Razvanju, med seboj pa so se pomerili t.i. *juniorji*, *seniorji* in *lovski pazniki*. Istega leta so organizirali šestdnevni tečaj za mlajše lovce, ki pa se ga je udeležilo skromno število slušateljev. Tečaj je vodil gozdarski nadsvetnik inž. **Zmago Zierfeld**, potekal pa je v prostorih nižje gozdarske šole v Mariboru. Slovenska lovska organizacija v Mariboru je v letih pred izbruhom druge svetovne vojne odigrala tudi pomembno vlogo pri utrjevanju slovenstva, še zlasti v obmejnih predelih, v katere je vse bolj prodirala velikonomška nacistična ideologija.

Tekmovanje v streljanju na glinaste golobe leta 1938 v Mariboru (vir: arhiv LZ Maribor)

Zato ne preseneča, da so nemški okupatorji že leta 1941 med prvimi zavednimi Slovenci izgnali v Srbijo, Bosno in na Hrvaško tudi nekaj vidnih lovskih funkcionarjev, med njimi sodnika **Otmarija Cvirna**, odvetnika dr. **Milana Goriška**, lovskega čuvaja **Feliksa Ciuh**o in druge.

Okrajno lovsko zvezo Maribor, nato Zvezo lovskih družin Maribor in zdaj Lovsko zvezo Maribor so po letu 1945 vodili naslednji predsedniki: Otmar Cvirn, Lojze Briški, Miro Dobrilovič, Ivo Skerlovnik, Franjo Ledinek, mag. Stanislav Krajnc, Dušan Jukič, Zoran Lešnik, Brane Kurnik in zdaj Marjan Gselman.

Mariborska podružnica SLD, ki se je leta 1935 preimenovala v Lovsko društvo Maribor, je delovala vse do aprilske okupacije leta 1941, ko je bilo v skladu s sklepi nacističnih okupacijskih oblasti prepovedano delovanje vseh slovenskih društev, torej tudi lovskega. Zadnji predvojni občni zbor je bil 23. 2. 1941, prvi povojni občni zbor Lovskega društva v Mariboru pa je bil **1. 12. 1945**. Na

spremembami je bila leta 1950 namesto Okrajnega lovskega sveta ustanovljena **Okrajna lovška podzveza Maribor**. Po združitvi lovskih organizacij v okrajih Maribor in Slovenj Gradec je bila lovška podzveza preoblikovana v novo **Okrajno lovsko zvezo Maribor**, ki je po letu 1967 delovala pod imenom **Zveza lovskih družin Maribor** in bila največja območna lovška zveza v Sloveniji. Dolga leta je bil njen sedež na Partizanski cesti 12 v Mariboru. V samostojni Sloveniji se je v začetku 90-ih let minulega stoletja ZLD Maribor preimenovala v Lovsko zvezo Maribor s sedežem na Cesti XIV. divizije 36. Od nje so se leta 2001 odcepile lovške družine s koroškega območja in ustanovile novo samostojno Koroško lovsko zvezo s sedežem v Slovenj Gradcu. Od takrat mariborska LZ šteje 45 LD, v katere je v jubilejnem letu vključenih 2.115 lovcev. To je zdaj po številu članstva tudi največja območna lovška zveza v državi. Lovske družine, včlanjene v mariborsko območno zvezo, delujejo na območju Pohorskega, Slovenskogoriškega in Ptujsko-Ormoškega lovsko-upravljaljskega območja (LUO). Od decembra lani je njen sedež v novih prostorih na Tržaški cesti 65 v Mariboru s sodobno urejeno multimedijško učilnico.

Slavnostna akademija v počastitev visokih jubilejev mariborske območne lovške zveze na Tržaški cesti 65 bo z bogatim kulturnim programom in slavnostnim odprtjem novih prostorov **1. julija letos**, njen častni pokrovitelj pa bo slovenski kmetijski minister in podpredsednik Vlade mag. **Dejan Židan**. Ob tej priložnosti bo izšel spominski almanah s pregledom pomembnejših zgodovinskih dogodkov in razvejane dejavnosti štajerskih lovcev.

Dr. Marjan Toš

Bogdan Pogačnik, predsednik podružnice v Mariboru.

Dr. Bogdan Pogačnik, ugleden predvojni lovec in dolgoletni mariborski lovski funkcionar (arhiv LZ Maribor)

njem je bil za predsednika izvoljen dr. **Bogdan Pogačnik**, ki je tako nadaljeval z vodenjem lovške organizacije v mariborski okolici tudi po končani vojni. Na podlagi Začasnega zakona o lovu, ki ga je sprejel Prezidij slovenskega narodnoosvobodilnega sveta **23. julija 1946**, so bile oblikovane lovške družine, ki so bile povezane v **Okrajne lovške svete**, ti pa v **Lovski svet ljudske republike Slovenije**. V skladu z zakonskimi

Občni zbor LKD Bela krajina

Kot vsako leto je bil tudi letos, 6. marca, v lovskem domu **LD Metlika** občni zbor belokrajnskega lovsko-kinološkega društva. Zbralo se je kar petdeset lovcev, lovskih kinologov, vodnikov lovskih psov, kar je glede na to, da ima naša LKD Bele krajine samo deset članic (LD), tudi po besedah predsednika Komisije za odlikovanja KZS **Dareta Grošlja** res pohvalno število.

Občni zbor je začel predsednik LKD Bela krajina **Tomaž**

Utrinek z občnega zbora LKD Bele krajine

Foto: T. Vračej

Predsednik LKD (levi) Tomaž Burazer in predsednik Komisije KZS Darko Grošelj sta uspešni vodnici in lovki Maji Brunskole (LD Suhor) izročila srebrni znak KZS za kinološke zasluge.

Burazer, ki vodi **Lovsko-kinološko društvo Bele krajine (LKD BK)** že več kot dve leti. Pred tem so rogisti ZLD Bele krajine zaigrali *Zbor lovcev* in *Pozdrav lovinu*. Posebej je treba omeniti prisotnost vseh desetih družinskih praporščakov s prapori in lep nov prapor LKD BK, kar je prireditvi, OZ in vsemu, kar je sledilo, dalo poseben poudarek. Predsedstvo je vodil **Jurij Mihelič**.

Po odprtju je predsednik T. Burazer predstavil letno poročilo o delu društva, predstavili so tudi vsa preostala poročila, ki so pokazala, da je vodenje oziroma delovanje LKD več kot odlično, da pa pričakujejo, da bo potrebno v prihodnje tudi od LZS več posluha. Prepričani smo, da bo tudi to mogoče doseči.

Po poročilih in komentarjih prisotnih lovskih kinologov v dvorani sta predsednik Komisije KZS za odlikovanja in predsednik LKD BK zaslužnim vodnikom in lovskim kinologom izročila kar osem **srebrnih znakov KZS**, in sicer naslednji lovcem - vodnikom: **Anton Komidarju**

in **Marjanu Ogulinu** (oba LD Smuk - Semič), **Antonu Ogulinu** in **Janezu Štefaniču** (oba LD Metlika), **Milanu Sopčiču** (LD Gradac), **Janezu Brajkovcu** (LD Loka), **Antonu Željku** (LD Adlešiči) in mladi ter zelo uspešni lovki in vodnici **Maji Brunskole** (LD Suhor). Predsednik komisije za odlikovanja je posebej omenil še prejemnika **zlatega znaka KZS**, **Tomaža Burazerja**, ki pa ga skladno s pravilnikom KZS praviloma podelijo na občnem zboru kinološke organizacije. Čeprav je bil predsednik LKD ob tej novici vidno presenečen, so mu vsi prisotni namenili navdušen aplavz.

Tudi podpisani iz srca vsem devetim prejemnikom srebrnih znakov za kinološke zasluge čestitam v svojem imenu in tudi v imenu UO ZLD Bele krajine.

Za **vodnika leta** je bil lani decembra na zboru lovcev ZLD Bele krajine razglašen **Peter Kuzma** iz LD Sinji Vrh. Prejel je lepo darilo LKD BK, na OZ LKD BK pa je bil še enkrat posebej omenjen in pohvaljen.

Kot povabljeni gost in kot predsednik ZLD Bele krajine sem imel čast izreči posebno dobrodoščilo v Beli krajini **Daretu Grošlju** in vsem prejemnikom srebrnih znakov in zlatega znaka KZS ter jim posebej čestital, prav tako vodniku leta 2015. Prvič pa se je zgodilo, da zaradi trenutnega slabega zdravstvenega počutja ni bil na OZ LKD BK tudi ustanovni predsednik in pobudnik ustanovitve LKD Bele krajine **Jože Weiss**. Vsi prisotni smo mu zaželeli čimprejše okrevanje.

Toni Vrščaj

Prvenstvo LZS v lovski kombinaciji za veterane in superveterane (2015)

V soboto, 29. 8. 2015, je na strelišču Žančani pri Slovenj Gradcu v organizaciji **LD Slovenj Gradec** potekalo Državno prvenstvo LZS v kombinaciji za veterane in superveterane.

Zbralo se je kar 99 strelcev veteranov in superveteranov. Nagovorili so jih starešina LD

Na uvodni slovesnosti so himno zapeli kar tekmovalci sami.

Slovenski lovci v osamosvojitveni vojni 1991 - povabilo k sodelovanju

Slovenska osamosvojitvena vojna ali vojna za Slovenijo, znana tudi kot desetdnevna vojna, je bila vojna, s katero je Republika Slovenija med 27. junijem in 7. julijem 1991 odbila napad Jugoslavije, s tem pa potrdila svojo neodvisnost od SFRJ. Kot je o tem izjemnem zgodovinskem dogodku za slovenstvo in slovensko državnost zapisal ugledni zgodovinar dr. **Peter Vodopivec**, je Zvezna vlada v Beogradu že 26. junija 1991 pooblastila zvezno ministrstvo za obrambo, naj poskrbi za zaščito zunanjih in notranjih meja države. Tako so 26. junija zvezni in vojaški organi okrog poldneva zaprli slovenski zračni prostor in vojaška letala so ves dan preletavala Ljubljano. Hkrati so se jugoslovanske tankovske enote na Primorskem odpravile proti mejnim prehodom z Italijo. V zgodnjih urah 27. junija 1991 so zapustile vojašnice še oklepne enote v drugih delih Slovenije. Oboroženim enotam JLA so se v naslednjih dneh uspešno zoperstavile slovenske enote Narodne zaščite, Teritorialne obrambe in Policije. Oboroženi spopadi so trajali skoraj deset dni. Sovražnost se je postopno umirila šele, ko je 4. julija 1991 zvečer slovenski vrh enostransko razglasil »ustavitev ognja«. Predsedstvo SFRJ je 18. julija sprejelo odločitev, da se bo JLA v treh mesecih z orožjem in opremo umaknila iz Slovenije. Zadnji vojaki so Slovenijo zapustili iz koprškega pristanišča v noči iz 25. na 26. oktober.

V enotah TO, CZ, NZ in takratne Milice so aktivno sodelovali tudi mnogi člani lovskih druženj (LD), ki so se izkazali kot odlični obveščevalci in izvrstni poznavalci terena. Mnogo lovcev je sodelovalo tudi v manevrski sestavi Narodne zaščite že leta 1990, ko so na ravni nekaterih območnih lovskih zvez oblikovali posebne skupine, ki so se vključevale v aktivnosti MSNZ in TO na terenu. Lovci so se kot izkušeni strelci vključevali v nekatere operativne akcije pri zavzemanju obmejnih stražarnic in pri tem pokazali dobro mero znanja in preudarnosti. V teh dogodkih so nekateri tovariši padli/umrli, zato jim velja nameniti poseben spomin in spoštovanje. Številni lovski domovi so nudili varno zavetje pripadnikom TO in Milice, v mnogih so bila tudi skrivna skladišča orožja in vojaške opreme. Vse to je bilo doslej v javnosti precej zamolčano in tudi zgodovinsko slabo obdelano. Zato je bil izjemno koristen lanski poziv takratnega podpredsednika in zdajšnjega predsednika LZS mag. **Lada Bradača**, da bi zbrali čim več gradiva, pisnih pričevanj in spominskih zapisov članov lovske organizacije na temo sodelovanja lovcev v osamosvojitveni vojni 1991. Vemo, da spomini bledijo in da so veliko bolj objektivni, čim bližje so dogodkom. Vsaka vojna, tudi desetdnevna slovenska osamosvojitvena leta 1991 je povzročila veliko osebnih travm, strahu, skrbi za usodo druženj in še bi lahko naštevali. Gre torej za večplastni prikaz tedanjega časa, ki ni zaobšel tudi zelene bratovščine, zato si zasluži trajen zgodovinski spomin.

Doslej se je na poziv že odzvalo nekaj LD in posameznikov, ki so napisali kratke spominske vtise na vojne dogodke 1991. To pa zagotovo še ni vse, saj ocenjujemo, da je med slovenskimi LD in njihovimi člani prava množica tistih, ki lahko na temo vojne za Slovenijo povedo še marsikaj zanimivega. Zato vas vabimo, da vaše osebne vtise in spomine strnete v krajše, a celovite spominske zapise in jih pošljete na LZS s

prisposlom Za uredniški odbor Zbornika 1991, lahko pa jih še naprej pošiljate tudi na elektronski naslov ls@lovska-zveza.si. Besedila naj ne presegajo 0,5 avtorske pole, kar je največ osem tipkanih strani normalnega, 1,5 razmika in wordovega formata z velikostjo črk 12. Če pa imate na voljo dovolj pisnega gradiva in pričevanj za dogajanje iz tistega časa, zapise delovanja LD ali celo območnih LZ, takšni zapisi lahko obsegajo eno avtorsko polo ali petnajst tipkanih strani. Poleg zapisov bo za objavo v posebni spominski publikaciji (Zborniku) LZS ob 25-letnici vojne za Slovenijo izjemno dobrodošlo tudi slikovno (fotografsko v formatu jpg.) in drugo dokumentarno gradivo, ki ga dodajte besedilom, in to v čim večji ločljivosti (vsaj 300 dpi) zaradi objave v Zborniku. K sodelovanju vabimo tudi območna združenja Veterinov vojne za Slovenijo in policijska združenja Sever. Prosimo vas, da nam vaše spominske zapise, pričevanja ali zgolj podatke informativnega značaja skupaj z dokumentarnim gradivom pošljete najkasneje do **30. junija 2016**. Izid spominske publikacije bi radi izdali še letos.

Dr. Marjan Toš
za uredniški odbor Zbornika 1991

Slovenski branitelji pri spomeniku na Kogu pri Ormožu (foto: arhiv Območnega policijskega združenja Sever Maribor)

Uvodni nagovor ob odprtju je imel starešina LD Slovenj Gradec **Franjo Kuperti**.

Člani LD Slovenj Gradec so tekmovanje marljivo pripravili in tako kot vedno skrbno, organizirano in dobro vodili. Žal je prijetno tekmovalno razpoloženje nekoliko pokvaril obisk inšpektorja Inšpektorata za notranje zadeve MNZ, ki je začel z inšpekcijskim nadzorom neposredno pred predvidenim slavnostnim odprtjem strelskega tekmovanja, posledica česar je bila, da se je tekmovanje začelo z enourno zamudo. Za nameček je zatajila še tehnika, tako da organizatorji niso mogli predvajati slovenske himne. Toda vse to iznajdljivih lovcev ni vrglo iz tira in so kar izmed tekmovalcev sestavili zbor pevcev, ki je na slavnostnem začetku zapel dr-

Pogled na del lepo urejenega strelišča Žančani, ki pa po mnenju inšpektorja ne zagotavlja možnosti za varno streljanje.

Najboljši so prejeli pokale.

Slovenj Gradec **Franjo Kuperti**, predsednik Koroške lovske zveze **Dušan Leskovec**, podžupan Občine Slovenj Gradec mag. **Sandi Javornik** in predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje LZS **Bojan Breitenberger**. Za pravičen potek tekmovanja je tudi tokrat poskrbel **Tomaž Hain**, referent za strelstvo LD Slovenj Gradec, ki je natančno pojasnil potek tekmovanja, predstavil sodniški zbor in člane tekmovalne žirije.

žavno himno. Ker je inšpekcijski nadzor strelišča potekal praktično ves dan, je to vplivalo tudi na čas poteka tekmovanja, ki je bilo končano šele v večernih urah. A tudi to ni zmedlo strelcev, da se ne bi predali tekmovalnemu duhu, ki je na koncu postregel z zavirljivimi strelskimi rezultati.

Po končanem tekmovanja sta starešina LD **Franjo Kuperti** in predsednik Komisije za strelstvo **Bojan Breitenberger** najboljšim

Rezultati prvenstva LZS v lovski kombinaciji za veterane in super-veterane (2015)

VETERANI – KOMBINACIJA – EKIPNO

MESTO	VOL. OKOLIŠ	MK	GOLOBI	TOČKE	SKUPAJ TOČK
1.	MARIBOR	287	69	276	563
2.	KOČEVJE	281	70	280	561
3.	SAVIN.-KOZJANSKA	284	68	272	556

VETERANI – KOMBINACIJA – POSAMEZNO

MESTO	STRELEC	VOL. OKOLIŠ	MK	GOLOBI	TOČKE	SKUPAJ TOČK
1.	ANTON HUDERNIK	MARIBOR	97	25	100	197
2.	TOMAŽ HAIN	KOROŠKA	95	25	100	195
3.	VLADIMIR HACE	KOČEVJE	94	25	100	194
4.	URBANČIČ	MARIBOR	96	24	96	192
5.	JANEZ LIPUŠ	MARIBOR	94	24	96	190
5.	DUŠAN URANKAR	SAV.-KOZJANSKI	94	24	96	190

VETERANI – MK PUŠKA – FINALE

MESTO	STRELEC	VOL. OKOLIŠ	MK	FINALE	SKUPAJ TOČK
1.	SEDMINEK IVAN	SAV.-KOZJANSKA	96	95	191
2.	HODŽIČ NIJAZ	LJUBLJANA	97	93	190
3.	ANDREJAŠIČ RAJKO	LJUBLJANA	97	92	189
4.	ŠKRLJ JANEZ	NOTRANJSKA	98	90	188
5.	ZUPAN JOŽE	SAV.-KOZJANSKA	97	91	188
6.	HUDERNIK ANTON	MARIBOR	97	84	181

VETERANI – GOLOBI

MESTO	STRELEC	VOL. OKOLIŠ	GOLOBI	FINALE	SKUPAJ TOČK
1.	STANISLAV FRANCELJ	KOČEVJE	24	24	48
2.	TOMAŽ HAIN	KOROŠKA	25	23	48
3.	DUŠAN URANKAR	SAV.-KOZJANSKA	24	23	47
4.	VLADIMIR HACE	KOČEVJE	25	22	47
4.	ANTON HUDERNIK	MARIBOR	25	21	46
6.	JANEZ LIPUŠ	MARIBOR	24	20	44

SUPERVETERANI – EKIPNO

MESTO	VOL. OKOLIŠ	MK	GOLOBI	GOL. TOČKE	SKUPAJ TOČK
1.	KOČEVJE	286	68	272	558
2.	SAV.-KOZJANSKA	267	70	280	547
3.	POSAVJE	275	67	268	543

SUPERVETERANI – GOLOBI

MESTO	STRELEC	VOL. OKOLIŠ	GOLOBI	FINALE	SKUPAJ TOČK
1.	RUDI MLINARIČ	POSAVJE	24	24	48
	JOŽE KORITNIK	POSAVJE	24	24	48
3.	ANTON ERJAVEC	KOČEVJE	24	23	47
	PETER SLATNAR	GORENJSKA	24	23	47
5.	STANE IVANŠEK	SAV.-KOZJANSKA	24	20	44
6.	KAROL CIZEJ	SAV.-KOZJANSKA	24	19	43

SUPERVETERANI – MK – FINALE

MESTO	STRELEC	VOL. OKOLIŠ	MK	FINALE	SKUPAJ TOČK
1.	ANTON ERJAVEC	KOČEVJE	96	102	198
2.	JOŽE PODGORŠEK	SAV.-KOZJANSKA	96	100	196
3.	BRANKO KRESE	KOČEVJE	96	96	192
4.	IVAN CURL	KOČEVJE	94	95	189
5.	FRANC BARBIČ	LJUBLJANA	94	94	188
6.	F RANC KUŠTER	KOROŠKA	98	90	188

Foto: S. Vovčina

posameznikom in ekipamodelila pokale. Tekmovalci, ki so v posamezni disciplini prvič dosegli pogoje (»normo«), pa so prejeli značke *mojster strelec*.

Bojan Breitenberger

POGOJE ZANAZIV MOJSTER STRELEC SO V LETU 2015 DOSEGLI ČLANI:

S PUŠKO RISANICO:

JANEZ ŠKRL
 NIAZ HODIČ
 RAJKO ANDREJAŠIČ
 JOŽE ZUPAN
 IVAN SEDMINEK
 CIRIL BAŠKOVČ
 JANEZ PAVLI
 ANTON WEIS
 BRANKO VREŠ
 MARTIN ŽELJKO
 FRANCI VIDMAR
 SIMON OŠLAK
 JOŽE ŠTEFANČIČ

GLINASTI GOLOBI:

VLADIMIR HACE
 JOŽE KORITNIK
 STANISLAV FRANCEJ
 ANTON ŽELJKO
 PETER SLATNER
 IVAN PETRIČ
 STANE IVANŠEK
 VLADIMIR VRABIČ
 ANTON KOROŠAK
 FRANCI KONCILJA
 GORAZD JARC
 SLAVKO ŽNIDARIČ
 ŠTEFAN NOVAK
 NIJAZ HODIČ
 IVAN SEDMINEK
 BOŠTJAN SADEK
 DAMJAN KANDARE
 JANEZ ŠKRLJ
 MATIČ MARINČ
 BOŠTJAN LIPAR
 JURE JEŠOVNIK
 DUŠAN URANKAR

PREMIČNA TARČA:

GREGA SLEMENŠEK
 ZVONE UDOVČ

Foto: V. Prodan

Skupinska fotografija članov UO LZK in LSIŽ pred lovsko kočo LD Rižana, ki so se udeležili prijateljskega skupnega lova v tamkajšnjem bogatem lovišču.

z uplenjenitvijo dvanajstih divjih prašičev. Vse, kar smo na tem lovu videli, nas je prepričalo o zelo uspešnem upravljanju z divjadjo in loviščem LD Rižana.

Pri pozdravu lovini se je lovovodji Steffetu pridružil tudi predsednik LSIŽ **Graciano Prekalj**. Vsem zbranim sta po zadnjem pogonu namenila tudi nekaj besed in predstavila lastni mnenji glede aktualne problematike v lovstvu na obeh straneh državne meje. Glavna nit pogovora je bila postavljena bodeča žica oz. začasne

tehnične ovire ob meji zaradi znanih selitvenih tokov. Zaključek je bil, da nas niti žica, ki ovira divjad pri prehajanju meje obeh držav, ne sme in ne more razdvajati pri lovskem sodelovanju med obema območnima lovskima zvezama, ki bo tudi v prihodnje tako dobro kot doslej in ostalo na tako visoki in tovariški ravni.

Na lovu so se nam pridružile tudi lovke, vodilne članice Društva slovenskih lovok, ki so ob zaključku druženja podpredsedniku LSIŽ in predsedniku LD

Mirna - Buzet **Branku Golajki** v zahvalo za gostoljubje na letošnjem lovu v Buzetu izročile priložnostno darilo. Tam se je namreč rodila tudi pobuda o skupnem lovu obeh upravnih odborov dveh obmejnih območnih lovskih zvez, na katerem so sodelovale tudi lovke DSL.

Vedran Prodan

Kot gosti na pregledu odstrela in izgub divjadi v LGB Pliberk

Medtem ko v Sloveniji deluje vedno manj lovskogojitvenih bazenov (LGB), ki za svoje poslanstvo menda nimajo zakonske podlage, so novega lani kljub vsemu ustanovili v Zgornji Mežiški dolini. Za severno mejo na avstrijskem Koroškem si brez manjših območnih upravljavskih enot skoraj ne predstavljajo demokratičnega delovanja lovstva. Pri njih so LGB upoštevanji, saj je njihovo delovanje v veliko pomoč avstrijski Koroški lovski zvezi (**Kärtner Jägerschaft**) in tamkajšnjim lovskim mojstrom. So nepogrešljivi vezni člen tudi pri načrtovanju, upravljanju, pregledu odstrela in izgub divjadi ter tudi

UTRINEK OB 20-LETNICI PRVE LOVSKE RAZSTAVE V SAMOSTOJNI SLOVENIJI

Letos februarja je minilo dvajset let, odkar je bila v Kranju v razstavnih prostorih takratnega Poslovnega centra Gorenjski sejem organizirana prva slovenska lovska razstava v samostojni državi Slovenije. Odprta je bila od 9. do 18. februarja pod naslovom **NARAVA – DIVJAD – LOVSTVO**. Po drugi svetovni vojni je bila lovska razstava v Kranju tretja po vrsti, za Ljubljano in Mariborom. Projekt kranjske razstave je bil sodobno in strokovno dobro zasnovan in tudi odlično uresničen. Predvsem pa je bil mednarodno odmeven. Tisto leto je bil v Kranju tudi prvič organiziran Sejem lovstva.

Da je bila omenjena prireditve, na katero smo se spomnili ob 20-letnici, uspešna in smiselno uresničena, je botrovala izjemna zasluga kadrovske zasedbe tedanjih organov Lovske zveze Slovenije in Zveze lovskih družin Gorenjske, Mestne občine Kranj, Poslovno-prireditvenega centra Gorenjski sejem in še množice drugih institucij ter posameznikov.

Upam, da smo s tem kratkim spominskim zapisom obudili spomin na naš uspešen »stanovski projekt« in se vsaj v mislih spoštljivo pokloniti tistim našim lovskim tovarišem, ki so pri tem dogodku tvorno sodelovali, pa jih danes morda ni več med nami.

France Ekar

Skupni lov LZ Koper in LS Istarske županije

V nedeljo, 31. 1. 2016, so se člani UO Lovske zveze Koper in Lovskega saveza Istarske županije na povabilo predsednika LZ Koper in LD Rižana **Fabia Steffeta** udeležili skupnega lova na divje prašiče v lovišču LD Rižana. Ob izjemni gostoljubnosti in odlični organizaciji sta bila dva pogona, v katerih nam je bila boginja Diana res naklonjena, saj nas je razveselila

pri izmenjavi izkušenj z divjadjo s sosednjimi LGB. Znano je, da koroški lovci s te in one strani Pece že vrsto let medsebojno lovsko prijateljevanje razširjajo in utrjujejo tudi na tradicionalnih preglednih lovskih razstavah, na strokovnih posvetih, kulturnih srečanjih in družabnih lovih (npr. na svizce) ter skupnih jesenskih lovih na obeh straneh meje.

LGB Pliberk, ki ga že nekaj let zgledno uspešno vodita predsednik in podpredsednik mag. **Franc Tšchernko** in **Janez Kaiser**, organizira tradicionalni lovski dan, ki je namenjen pregledu odstrela in izgub divjadi za minulo leto in je vsako leto v drugem obmejnem kraju (Globasnici, Pliberku in v Žvabeku). Na letošnjo pustno nedeljo sta bila pregledna lovska

Tudi tradicionalni vsakoletni lovski dan/shod LGB Pliberk povezuje slovenske lovce s te in one strani severne meje.

V Žvabeku na avstrijskem Koroškem je bil letošnji pregled odstrela in izgub divjadi LGB Pliberk.

razstava in strokovni posvet v prijetni podeželski Gostilni Hafner v Žvabeku, kjer je že od nekdaj doma tudi slovenska beseda. Čeprav se že kar nekaj let lovskih shodov LGB Pliberk udeležujejo eni in isti tamkajšnji lovci in tudi gostje, je 'lovski dan' v Žvabeku lepo uspel. Videli smo lepo urejene razstavne panoje z močnimi roglji gamsov, rogovji jelenov in srnjakov. Pano LD Globasnica je krasil tudi starejši ruševac, ki je bil odstreljen na Peci. Tam smo bili gostje **Franc Koschuttnig**, lovski mojster za okraj Velikovec, dr. **Kristijan Ragger**, deželni svetnik, zadolžen za lovstvo na avstrijskem Koroškem, policijski inšpektor **Klaus Innerwinkler**, okrajni referent za zbiranje podatkov o izgubah divjadi na cestah in železnici, **Anton Brezovnik**, podžupan Občine Pliberk in član LD Libuče, s slovenske strani pa **Pavel Steblovnik**, **Rok Praper**, **Gregor Vrabčič**, **Marko Jelen**,

Anton Skarlovnik in spodaj podpisani.

Tudi letošnje strokovno lovsko društvo so začeli lovski rogisti LGB Pliberk, ki jih vodi **Gvido Kalivoda**. Uradni in strokovni del je vodil predsednik **Franc Tšchernko** s svojimi pomočniki **Hermanom Innerwinklerjem** in **Gedom Rösslerjem** ter lovskim mojstrom **Francem Košutnikom**. Še najbolj odmevna sta bila pozdravni nagovor in opozorilo deželnega svetnika dr. **Kristijana Raggerja**, ki je zbranim brez dlake na jeziku povedal, kaj vse se v zakulisju pripravlja tudi na avstrijskem Koroškem, da lov v prihodnosti ne bi bil več tako urejen, kot je zdaj. Med drugim je povedal, da se nezadovoljstvo

nekaterih kmetov, lastnikov zemljišč in gozdov iz Nemčije širi tudi na avstrijsko Koroško. O tem je obširno pisala tudi revija *Landwirt*, 2/2016 (op. pis). Dejal je, da je tudi neki kmet z avstrijske Koroške, ki je lastnik zgolj skromnih 6,5 ha zemljišč, vložil pritožbo na avstrijsko upravno sodišče, s katero hoče v prihodnje preprečiti lov na njegovem zemljišču. Ker bi ugodno rešene tovrstne pritožbe in zahteve posameznih lastnikov zemljišč zagotovo vplivale na lov v tamkajšnjih občinskih loviščih, ki jih upravljajo lovske družbe, bo koroška deželna vlada v Celovcu s sprejetjem novih zakonov poskušala zavarovati zdajšnji način in ureditev lova ter delovanje občinskih lovišč, je odločno povedal deželni svetnik, ki je tudi lovec.

Franc Rotar

Bazenska lovska razstava v Radljah ob Dravi

Lovci **Lovskogojitvenega Lbazena (LGB) Radlje ob Dravi**, ki ga sestavljajo lovske družine (LD) **Janžev vrh**, **Kapla**, **Podvelka**, **Radlje ob Dravi** in **Remšnik**, in združuje več kot tristo lov in lovcev ter obsega 17.116 ha lovnih površin, so 21. februarja 2016 v Radljah ob Dravi pripravili pregledno razstavo uplenjene divjadi in lovskih trofej (za leto 2015). Tokrat je bila organizatorica razstave LD Radlje ob Dravi (vsako leto je pregled v drugi LD bazena). Njen starešina **Mirko Novak** se je zahvalil za udeležbo ob odprtju razstave.

Poročilo o uresničevanju lovskogospodarskega načrta LGB Radlje ob Dravi za leto 2015 je predstavil njegov predsednik **Borut Mithans**, ki je tudi kot podpredsednik LZ Maribor v imenu te zveze nagovoril zbrane. V uvodu svojega poročila je med drugim poudaril: »Z veseljem lahko potrdimo, da način predstavitve, kot je današnja, ponosno pokažemo svoje delo, ki ga lovci opravljamo skozi celo leto v naših loviščih. Organiziranost LGB Radlje nam zaveda marsikdo. Nas pet lovskih družin ve, kaj pomeni gojiti lovsko tovarstvo, lovsko kulturo, imeti spoštovanje do okolja in ostalih uporabnikov prostora, v katerem opravljamo funkcijo lovstva. Analiza pregleda odvzema divjadi v letu 2015, podatki so bili črpani iz informacijskega sistema Lisjak, kažejo, da je bilo uresničevanje odvzema parkljest

Predsednik mag. **Franc Tšchernko** nam je tudi tokrat zaupal podatke o lanskem odstrelu in izgubah divjadi v LGB Pliberk in povedal: »Z delovanjem 200 naših lovcev iz 7 občinskih lovskih družb in iz 14 zasebnih lovišč, ki upravljajo z divjadjo na okroglo 20.000 ha lovnih površin, sem kar zadovoljen, čeprav nam vedno ne uspe stoodstotno uresničiti letni načrt odvzema divjadi. Ker načrtujemo dveletni načrt odvzema divjadi, pa se odstrel na koncu skoraj vedno poravna. Lovci smo pač lovci, ne glede kje živimo in lovimo. Vsi pač raje odstrelimo trofejno divjad kot mulasto, četudi je trofejni del na živali komaj viden. Lani smo odstrelili 30 glav jelenjadi; dveletni načrt pa je 100 živali. Smo pa bili bolj uspešni pri odstrelu gamsov. Od dveletnega načrta 54, smo jih odstrelili 25. A najbolj pomembno je, da je bilo od 9 odstreljenih starejših gamsov kozlov najmlajši star 5 let, najstarejši pa kar 18 let. Lani smo odstrelili tudi 480 glav srnjadi, tako da z uresničitvijo načrta odstrela 2015/2016, ki je 1.061 glav, ne bi smelo biti težav. Lani žal ni bil odstreljen nobeden muflon, smo pa odstrelili 52 divjih prašičev. Odstrelili smo še 40 poljskih zajcev, 231 lisic, 38 jazbecov, 70 kun obeh vrst, 10 dihurjev, 108 fazanov, 49 rac in 10 krokarjev. Na podlagi posebne odločbe je bil odstreljen tudi ruševac in 5 čapelj. A kar se mi zdi potrebno posebej poudariti, najbolj pozitivno je, da z namestitvijo novih, učinkovitejših odsevnikov ob naših cestah srnjad očitno plačuje manjši 'cestni davek'. Vseeno pa smo lani zabeležili na cestah 98 glav povožene srnjadi. To je še vedno preveč,« je v lepi slovenščini razložil mag. Tšchernko.

F. Rotar

divjadi 104,93 %, uresničitev od-
vzema male divjadi pa 101,65 %.
Razmerje odstrela pri srnjadi, od-
strel srne - srnjaki, je tudi v mejah
razmerja letnega gospodarskega
načrta in sicer 90,90 %. Občutiti
je povečanje številčnosti pri jele-
njadi, ostale vrste so populacijsko
uravnovešene. Izgube so približno
enake lanskim podatkom, največ
izgub je evidentiranih na cesti,
sledijo jim izgube zaradi košnje
in psov.»

Tako je bil načrtovani odstrel
508 glav **srnjadi** uresničen v višini
442 glav ali 87 %. Skupne naravne

ko rečem, da se številka giblje prek
10.000 ur. Zelo dobro sodelujemo
z lokalnimi skupnostmi in društvi.
Konstruktivno, s predlogi, sodelu-
jemo na ravni POZUL-a in Lovske
zveze Maribor. Ne morem mimo
rezultatov naših strelcev, menim,
da edini v lovski zvezi gojimo
takšen čut do lovskega strelstva.
Upam, da bomo z novo zakonoda-
jo in posredovanimi predlogi vzdr-
žali na zakonski ravni lovskega
strelstva, veliko pa je predlogov,
ki niso v prid lovskega strelstvu,
kar pa žal nekatere družine že
občutijo. S ponosom lahko povem,

Miklašič, vodja Odseka za goz-
dne živali in lovstvo pri ZGS,
OE Slovenj Gradec, je zanimivo
in poučno predstavil kronolo-
gijo razvoja gamsje populacije
na Pohorju. Povedal je, da do
leta 1500 na Pohorju ni bilo ne
gamsov ne jelenjadi, bili pa so
predvsem volkovi in medvedi.
Kasneje se je gams verjetno pri-
selil na Pohorje z Uršlje gore. Prvi
gams na Pohorju je bil uplenjen
leta 1875, trije gamsi pa so bili
uplenjeni leta 1902, ko so opazili
tudi večjo skupino gamsov. Na
območju Kozjaka pri Dravogradu
so bili gamsi večkrat opaženi leta
1950, ko so se razširjali v sosed-
njo Avstrijo. Leta 1990 je bil gams
razširjen že po celotnem Pohorju.
Največji odvzem gamsa je zdaj v
LD Ruše. V zadnjem času gam-
sa opažajo tudi v Kamnici pri
Mariboru in celo med vinogradi,
kar je zelo neznačilno življenjsko
okolje zanj. Po predavateljevi oce-
ni je dosežena njihova največja
mogoča razširitev, kajti nadaljnja
bi vodila v konflikte.

Na koncu predavanja je Mik-
lašič poudaril velik pomen ure-
janja pašnih površin za divjad
in z videoposnetkom predstavil
njihovo redno obiskano. Pri tem
je izpostavil LD Remšnik, ki je v
dogovoru z ZGS, OE - Slovenj
Gradec in z njim osebno v svojem
lovišču opravila biomeliorativna
dela. V gozdu so posekali drevesa
in podrast, poravnali teren, zase-
jali travo in oves ter tako uredili
pasišče s površino 0,37 ha.

Zbrane je pozdravil in nagovoril
župan Občine Radlje ob Dravi
mag. **Alan Bukovnik**, ki je v
svojem nagovoru pohvalil lovce
in se jim zahvalil za opravljeno
pomembno in uspešno delo pri
ohranjanju človekovega okolja,
upravljanju z divjadjo ter za vzor-
no sodelovanje z občino. Pester

kulturni program so pripravili
Rogisti LD Zeleni vrh, pevski
zbor učencev Osnovne šole Radlje
ob Dravi z zborovodkinjo **Simono
Svanjak** in učenec **Vid Ravnjak**
na harmoniki. Svoj prispevek k
obogatitvi kulturnega programa je
v uvodu svojega poročila dal tudi
predsednik Mithans s prebrano
pesmijo **Alojza Gradnika Orel**
in smreka.

Mag. Jože Marhl

Kategorizacija uplenjene divjadi (2015) v Sloven- skogoriškem LUO

Na podlagi programa IO
Slovenskogoriškega OZUL
je komisija za oceno odstrela in iz-
gub divjadi v Slovenskogoriškem
LUO v sestavi: **Franci Ornik**,
predsednik, člani **Franc Oman**,
Otmar Lavuger, **Janez Pešl**,
Alojz Kosjek, **Robert Kapun**
in namestniki **Dušan Rosenfeld**,
Miroslav Bauman, **Franc Košir**
in **Anton Muršak** 16. 1. 2016 ko-
misijsko pregledala odstrel in iz-
gube divjadi v Slovenskogoriškem
LUO za leto 2015. Pregled je bil
v prostorih OŠ Lenart, ki Lovski
zvezi Maribor in lovskim dru-
žinam nudi gostoljubje že vrsto
let. Delo je potekalo tekoče, brez
zapletov in v skladu s *Pravilnikom*
o evidentiranju odstrela in izgub
divjadi ter o imenovanju komisije
za oceno odstrela in izgub divjadi v
LUO (Uradni list RS, št. 120/2005,
46/2014, 29/2015). Pregleda so se
udeležile vse upravljavke lovišč
– LD Slovenskogoriškega LUO.
Odgovorne osebe LD so komisiji
predložile ves potreben dokazni
material, kot ga določa pravil-
nik. Komisija je med zbranimi
in pregledanimi čeljustmi srnjadi
izbrala tudi ustrezen vzorec in ga
za namene raziskave oddala inšti-
tutu Erico iz Velenja, preostale
čeljusti pa je ustrezno označila,
da kasneje ne bi nastala zloraba.
Večjih nepravilnosti komisija ni
zaznala, pripombe pa je vpisala
v zapisnik.

Opazen je napredek glede na
preglede prejšnjih let, ko je komi-
sija pri posameznih LD ugotovila
nekaj nepravilnosti. Komisija je
vnesla potrebne popravke dru-
žinskih ocen v evidenco odstrela
in izgub računalniške aplikacije
LIS – Lisjak

Pri uresničevanju načrtovane-
ga odvzema male divjadi lahko
ugotovimo, da kljub velikim pri-
zadevanjem in velikim finančnim
vložkom LD (urejanje primernega
naravnega okolja, izpuščanje div-

Foto: J. Marhl

Udeleženci med poslušanjem pozdravnega nagovora Mirka Novaka, starešine LD Radlje

in nenaravne izgube so znašale 68
glav ali 13,38 %. Skupni odvzem
srnjadi v bazenu je bil 510 glav
ali 100,39 % (v letu 2014 je bil
skupni odvzem 93,11 %) in je
višji kot na ravni POZUL-a, kjer
je 97 %. Minulo leto je bilo v
loviščih bazena uplenjenih 38 glav
jelenjadi od načrtovanih 38, kar
je 100 %. Naravne in nenaravne
izgube jelenjadi so skupaj zna-
šale tri glave ali 7,89 %. Skupni
odvzem jelenjadi v bazenu je bil
41 glav ali 107,89 %. Tri glave
jelenjadi so bile izločene tudi v
lovskih družinah bazena, kjer ne
načrtujejo odvzema jelenjadi. Lani
je bil načrtovani odvzem 38 glav
gamsov, uplenjenih jih je bilo
33, skupaj z dvema izgubama je
bil načrt pri tej vrsti uresničen
92,10 %. Odvzem **divjih prašičev**
je bil načrtovan 31 živali, skupaj z
eno izgubo je bil načrt uresničen z
odvzedom 37 živali ali 119,35 %.
V letu 2015 je bil odvzem **male**
divjadi uresničen 101,65 %. Načrt
ni bil dosežen le pri poljskem
zajcu in raci mlakarici.

Predsednik Mithans je svoje po-
ročilo sklenil z besedami: »Lovci
smo v vrhu med upravljavci okolja
po prostovoljno opravljenih urah.
Za naš Lovskogojitveni bazen lah-

da so družjenja v okviru našega
LGB prijetna, spoštovanja vred-
na, pa naj bo to na tekmovalnem
področju, družabnih srečanjih ali
ob slovesu katerega izmed naših
članov. Na koncu se zahvaljujem
vsem petim družinam LGB Radlje
za opravljeno delo.«

Kot vsako leto je bilo tudi letos
ob razstavi organizirano predava-
nje, tokrat s temo *Razvoj gamsa*
na Pohorju. Predavatelj **Zdravko**

Foto: J. Marhl

Lovci LGB so si z zanimanjem ogledali pregledno razstavo trofej (2015) iz petih LD, ki sodijo v ta bazen.

jadi iz umetne vzreje, zmanjševanje odstrela), z namenom povečati številčnost v lovišču, se le-ta še naprej zmanjšuje iz leta v leto. Razlog lahko iščemo predvsem v preveliki številčnosti naravnih plenilcev, in sicer z zakonom zavarovanih in nezavarovanih, ter zaradi neupoštevanja Zakona o divjadi in lovstvu glede omejitev pri posegih v okolje divjadi lastnikov ali najemnikov zemljišč. V takšnih okoliščinah so upravljavci povsem nemočni in veliko vloženega truda in denarja je žal zaman.

Uresničitev načrta odstrela (v odstotkih od načrta) male divjadi v Slovenskogoriškem LGO za leto 2015: lisica 100 %, jazbec

Rogovje jelena (206 točk), uplenjenega lani v LD Kamnica.

S predavanja, organiziranega ob lovski razstavi Kategorizacija uplenjene divjadi 2015 v Slovenskogoriškem LUO.

102 %, kuna zlatica 85 %, kuna belica 79 %, pižmovka 40 %, siva vrana 82 %, poljski zajec 54 %, fazan 63 %, poljska jerebica 0 %, raca mlakarica 73 %.

Srnjad je najštevilčnejša parkljasta divjad v Slovenskogoriškem OZUL (2.700/2.660 – 98,5 %; odvoz (izgube 559 osebkov), toda pri tej divjadi še vedno beležimo prevelike izgube predvsem zaradi prometa, ki jih kljub vsem ukrepom LD (kemične in zvočne ograje, svetlobni odsevniki, povečan poseg v populacijo na najbolj kritičnih točkah) le s težavo zmanjšujemo.

Razlogi za to so znani: povečan promet, vznemirjanje divjadi (psi, povečevanje oblik in obsega rekreacij), vse večja urbanizacija naravnega okolja, ki zmanjšuje življenjski prostor srnjadi. Ob takih dejstvih je cilj lahko samo eden: številčnost srnjadi prilagoditi dejanskim možnostim določenega okolja. Še vedno povzročajo težave izgube po spolu srnjadi, saj so ponekod veliko večje pri

Lovski pripravniki LZ Maribor pri ogledu odvzema divjadi v letu 2015

ženskem spolu kot pri moškem. Še vedno je zaznavna neugodna dinamika odstrela srn in mladičev, ki je za polovico prepočasna, kot je to zaželeno do konca oktobra. Še posebno izrazita je ta težava

prav v loviščih, kjer beležijo največje izgube.

Poleg tega je bila odvzeta še naslednja velika divjad: dva osebka jelenjadi, trinajst damjakov, dva muflona, 23 divjih prašičev ...

Po nekoliko natančnejšem pregledu odvzema divjih prašičev je tudi na obravnavanem območju opaziti povečanje te vrste, kar je lahko skrb vzbujajoče za lovišča omenjenega OZUL-a, ki so neprimerna za to vrsto divjadi. Dejstva kažejo predvsem, da se je povečanje začelo širiti z območja Kozjaka v Slovenske gorice, kar pa že kaže resno grožnjo za nastanek škode zaradi te vrste na omenjenem območju. Zato še naprej velja temeljna usmeritev, da je divji prašič na tem območju

lenjad, in sicer vrsto damjak in navadni jelen. Tudi muflona ni več redkost videti, kar je verjetno posledica pobegov tega parkljarja iz obor na tem območju. Zato ni zgolj naključje, da je bil na razstavi LGB Pesnica, ki je bila v organizaciji LD Kamnica organizirana 17. 1. 2016, razstavljen primerek ovna in muflonje ovce, uplenjene v lovišču LD Košaki - Malečnik in prav tako jelenje rogove (206 točk) navadnega jelena, uplenjenega v LD Kamnica. Člani LD Kamnica so razstavo uredili v kulturnem domu v Kamnici. Po krajšem otvoritvenem nagovoru **Milana Perka**, starešine LD Kamnica, je bilo tudi predavanje o varnem ravnanju z orožjem in o nesrečah pri lovu. Zanimivega in poučnega predavanja se je udeležilo 74 lovcev iz različnih LD. Razstavo si je ogledal tudi vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo pri ZGS OE Maribor **Izidor Cojzer** ter pohvalil razstavo in tudi kakovostno opravljeno kategorizacijo za leto 2015.

Glede na podatke o povozih prostoživečih živali – ena vidra, dva bobra, dva šakala, en rakunasti pes (enok) – lahko sklepamo, da se omenjene vrste širijo tudi na območja, kjer njihova prisotnost verjetno ne bo vedno lepo sprejeta; v zadnjem primeru tudi zaradi tujerodnega izvora. Širitev vidre in bobra v primestne predele lahko priča tudi o tem, da so naše vode postale čistejše in so spet dovolj kakovosten habitat za njihovo naselitev in stalno bivališče.

Nekateri ocenjujejo, da bi širitev zlatega šakala na celotno območje OZUL lahko kmalu pomenila resno težavo za vse upravljavke lovišč, ki imajo že z lisicami dovolj težav.

Naš OZUL sestavlja 23 upravljavk lovišč; dobra polovica je mestnih oziroma primestnih. Glede na vso sodobno infrastrukturo, ki prepleta naše lovišče, in na vse že prej omenjeno problematiko, težko govorimo o ustreznem upravljanju z divjadjo. Lahko samo trdimo, da zavzeto skrbimo za divjad in se trudimo, da bi ji v tem urbanem okolju, nemalokrat med betonom in asfaltom, predvsem olajšali življenje.

Dandanes upravljati z divjadjo in smotno gospodariti z njo je veliko težje, kot je bilo nekdaj, ko je bil človekov vpliv na naravo še neznan. Človek je že toliko posegel v okolje, da skušamo v lovstvu ohraniti in vzdrževati le to, kar smo že zdavnaj sami precej porušili.

Marjan Gselman

Odprtje novih pisarniških prostorov Lovske zveze Koper

V deževni soboti, 27. 2. 2016, je potekala manjša slovesnost ob odprtju novih pisarniških prostorov **LZ Koper** v Srgaših. V uvodu je predsednika LZS mag. **Lado Bradača**, predstavnike lovske družine, članice LZ Koper, predstavnici Društva slovenskih lovov, predstavniki Obalno-Kraškega lovsko-kinološkega društva Koper, Lovskega pevskega zbora Dekani, najbližje sosedje ter druge goste pozdravil predsednik LZ Koper **Fabio Steffe**. V svojem nagovoru je predstavil več kot stoletno prehojeno pot organiziranega lovstva v Slovenski Istri. Del te zgodovine je tudi objekt s pripadajočim olimpijskim streliščem v Srgaših, ki ga je LZ Koper zgradila leta 1971. Takrat

Bradač, ki nam je ob tej priložnosti namenil nekaj besed. Poudaril je pomen izobraževanja in predstavljanja lovskega poslanstva širši javnosti. Glede na to, da je na novem mestu tudi strelišče

imeli svoj sedež še Lovski pevski zbor Dekani, Obalno-Kraško lovsko-kinološko društvo in naše lovke, članice Društva slovenskih lovov.

Vedran Prodan

V novih pisarniških prostorih Območne Lovske zveze Koper (z leve): predsednik LZS mag. Lado Bradač, prvi predsednik ponovno obujene LZ Koper Alojz Rožman, zdajšnji predsednik LZ Koper Fabio Steffe in tajnik LZ Koper Boris Petelin.

Foto: V. Prodan

Skupinska fotografija udeležencev slavnostnega odprtja novih pisarniških prostorov Lovske zveze Koper v Srgaših 38/B v Šmarju pri Kopru

je kupila tudi dosedanje pisarniške prostore na Trgu Brolo 12, v središču Kopa, kjer je vse do letos delovala strokovno tajniška služba. Zaradi spremenjenih razmer, potreb in želja po izselitvi iz mestnega vrveža smo se odločili, da bomo pisarno preselili na grič s pogledom na Koper in njegovo zaledje. S tem dejanjem bomo lahko uresničili tudi željo po naravovarstvenem in lovsko-športnem središču, kjer naj bi združili lovsko strelstvo, lovsko kinologijo z vadbenim prostorom za pse jamarje, izobraževalno dvorano ter uredili naravovarstveno učilnico za namene širše javnosti.

V čast nam je bilo, da se je slavnostnega odprtja udeležil tudi predsednik LZS mag. Lado

za glinaste golobe, je predstavil še aktivnosti LZS glede aktualne problematike o sprejemanju nove evropske orožne direktive in spremembe zakonodaje, ki naj bi zadevala strelišča. Zaželel nam je čimprejše dokončno ureditev našega naravovarstvenega centra.

Nato je sledil simboličen prerez traka, ki so ga prerežali prvi predsednik ponovno obujene LZ Koper **Alojz Rožman**, predsednik LZS mag. Lado Bradač in predsednik LZ Koper **Fabio Steffe**.

Potem so si vsi zbrani lahko ogledali nove pisarniške prostore, čemur je sledilo krajše druženje, ki so ga popestrili tudi trije harmonikarji iz LD Rižana.

Na novem naslovu, **Srgaši 38/B, 6274 Šmarje**, bodo po novem

Najlepši lovski dom LD Dornava - Polenšak

Dolgo so si člani **LD Dornava - Polenšak** prizadevali, da bi pridobili lovišče, ki jim je bilo odvzeto pred mnogimi leti. Dvajset let je minilo, odkar sta **Janko Valenko** in **Alojz Lubec** predlagala, da bi ustanovili lovsko društvo, družino, ki bi se zavzemala za pridobitev lovišča in ustanovitev lovske družine. Prizadevanja so pred desetimi leti obrodila sadove, tako da Lovska družina Polenšak uspešno deluje že deset let.

V počastitev desetletnice delovanja LD so člani občanom predstavili svoje delovanje in odprli temeljito prenovljen lovski dom, ki je zdaj zelo uporaben in estetsko prijeten ter ustreza vsem zahtevam, ki jim morajo ustrezati sodobni lovski domovi. Najprej so uredili hladilnico in predpro-

stor (secirnico), takoj nato tudi strelišče. Nato so sledila dela v notranjosti hiše: obnova sanitarij, kuhinje, ureditev spominske sobe ter apartmaja za goste. Vzorno je urejena tudi okolica doma, kjer so zasadili trte in drevesa, v parku pa postavili oktant. Tam so uredili tudi vodnjak, koruznjak in klet. Obnovili so tudi cesto, ki vodi do doma, in asfaltirali okrog tristo metrov cestišča.

Prav neverjetno je, kako je vsa dela zmoglo opraviti sedemindvajset članov, ki so za obnovo doma porabili okoli 12.000 delovnih ur. Zasluga velja tudi vodstvu, ki je zelo složno delovalo in je sproti odpravljalo vse morebitne težave.

Od predsednikov je še posebno zaslužen dosednji predsednik **Janko Slana**, ki so ga člani predlagali tudi za lovsko priznanje LZS. Njegovo delo je prevzel novi predsednik **Rajko Janžekovič**, ki nadaljuje z uspešnim načinom vodenja in aktivnostmi društva.

Kljub osebnim delovnim obremenitvam pri urejanju lovskega doma in njegove okolice so člani obnovili in postavili tudi dvaintrideset prež, redno obdelujejo 3,5 hektarja njiv in remiz, tako da imajo vedno dovolj koruze, s katero zalagajo številna krmišča za malo divjad, ki jih tudi redno oskrbujejo.

Lovski dom je le ohišje za lažje delovanje članstva lovske družine, zato moram še posebej omeniti zelo tovariške in prijetne odnose med članstvom in vodstvom ter vzorno organizirane delovne akcije in love. Družina se je lepo vključila v družabno življenje kraja in lepo sodeluje z lastniki zemljišč, občino ter območno Lovsko zvezo Maribor.

V taki LD je res užitek biti član, saj vzdušje, ki vlada v njej, vodi k razmišljanju, kaj bi še lahko naredili za lovsko družino, da bi se ji oddolžili za prijetne trenutke druženja s člani in uživanje v naravi.

Milan Lovrenčič

Foto: B. Tišler

Člani LD Dornava - Polenšak ob odprtju prenovljenega lovskega doma

Celovski sejem lovstva in ribištva (Weidwerk Fischweid)

Letos so po letu »predaha« konec januarja (29. do 31. 1. 2016) na celovškem razstavišču spet pripravil že skoraj tradicionalni sejem lova in ribištva (Weidwerk Fischweid). Vodstvo sejma je to sejemsko prireditev usmerilo predvsem na gorato območje Alpe-Jadran z bienalnim zaporedjem prirejanja sejma. V sosesčini treh dežel – Koroške, Furlanije in Slovenije – se lovska razpoznavnost odraža še posebno z alpskim značajem v lovstvu, ki z veliko prepričljivostjo dokazuje, da so lovci teh dežel še vedno na skupnem imenovalcu s svojo kulturo, tradicionalnostjo, lovske razpoznavnostjo, tudi lovske pravičnostjo in etiko. Tudi na tem področju se trudijo ohranjati lovske vrednote in jih spoštovati. Sporočila pozitivnih vsebin o delu in poslanstvu sodobnega lovstva in lovcev so na slavnostnem odprtju sejma sporočili in poudarili slavnostni govorniki z deželnih, tudi za lovstvo vplivnih institucij Koroške in mestnega županstva Občine Celovec.

Za razstavljanje in promocijo na tem sejmu se je odločilo 150 domačih razstavljalcev in deset iz tujine. Poleg tradicionalnih eksponatov za lov, ribištvo in lokostrelstvo (lovske orožje,

izdelavo lovskega orožja višjega cenovnega razreda je promocijsko prikazala boroveljska puškarška šola, kjer unikatno puškarstvo še dokaj trdno in tradicionalno ohranjajo in jo z razumevanjem podpira tudi avstrijska država. Na voljo so bili tudi podatki za lovni turizem – svoj program je predstavilo podjetje RR Weltweites Jagen iz St. Pöltna s celotno svetovno ponudbo lovnega turizma (tudi s svojimi nadpovprečno privlačnimi katalogi). Tudi njihove cene so primerljive s preostalimi ponudniki lovnega turizma. Na tem področju je bila najbolj prodorna ponudba iz Romunije, saj je bilo na sejmu očitno njihovo lovske, gospodarsko in politično zastopstvo. Na sejmu je bila velika popestritev

Na januarskem celovškem lovskem sejmu se je na tekmovanju ponovno izkazalo izjemno mojstrstvo slovenskih »rukačev«. Kar dve naši ekipi sta osvojili prvi mesti. Na fotografiji prva ekipa.

Največ zanimanja je bilo spet za lovske orožje.

optika, loki, ribiška oprema) je bilo tod opaziti spet kakovostno, vendar »drago« ponudbo krznene konfekcije, ki je, kot so povedali ponudniki, spet na pohodu. Ročno

lovske kakovostna in privlačno pripravljena lovske-kinološka razstava lovske psov s standardnim programom. Zastopani sta bili tudi uredništvi lovske revije Die

Mogočno slavnostno odprtje letošnjega Sejma lovstva in ribištva (Weidwerk Fischweid) v Celovcu z lovskimi rogisti in lovskimi pesmimi

funkcionalna in po sprejemljivih cenah. Na voljo so bili tudi manjši ugodnejši sejemski popusti ob nakupih nekaterih potrebščin za lovstvo in ribištvo.

Posebno področje in zanimivost so bila terenska vozila z različnimi koristnimi priključki, dodatno opremo za gozdarjenje in prevoz uplenjene težje velike divjadi. Pri teh vozilih je bilo še posebej poudarjeno in prikazano, da štirikolesni pogon ob manjši hitrosti ne uničuje toliko gozdnih poti kot vozila na dvokolesni pogon. Po najnovejših informacijah so sodobna terenska vozila (ki žal niso poceni) z vse manjšimi in čistejšimi emisijskimi izpuhi.

Temeljno sporočilo celovškega sejma je vsekakor ostalo družabno, prijazno in strokovno srečanje lovcev in širšega lovstva na območju Alpe-Jadran. Ob takih srečanjih priložnostno organizirajo tudi tematske razprave o aktualni problematiki, novih dognanjih v lovstvu, vplivih kmetijstva in gozdarstva na divjad in obratno. Kar nekajkrat je bilo slišati mnenje, da je v današnjem času vsak dan večja potreba po podružabljanju lovstva. Kako je treba narediti vse, da bi v lovstvu ohranili dobro razpoloženje, prijateljsko in pristno pošteno lovske »dušo«.

Na dnevu lovstva pod naslovom Kam z divjadjo? je strokovno srečanje in razpravo pripravila Deželna koroška lovska zveza, udeležilo pa se je več kot štiri-sto lovcev. Aktualno tematiko so predstavili priznani lovski strokovnjaki – izvedenci za posamezna področja. Za izhodišče so pripravili teme: Življenjski prostor – kam z divjadjo?; Usklajevanje številčnosti jelenjadi v kmetijsko-gozdarsko obdelovalni krajini; Gams, kam greš?; Divjad na območjih Natura/Narava 2000.

Jaeger in Der Anblick. Vsakemu obiskovalcu so bili na voljo brezplačni izvodi revij.

Lovski celovski sejem, čeprav letos očitno nekoliko manjšega obsega, je bil prijazen estetsko in racionalno urejen. Zasedal je tri paviljone, kjer so med drugim v velikem številu ponujali (in demonstrirali klicanje) tudi različne piščalke (lesene, glinaste, iz roževine, rogove za oponašanje rukanja jelenov itn.) za privabljanje ptic, lovnih vrst divjadi, plenilcev. Tudi kakovost omenjenih »pihal« in piščalk (»klicev«) ter ponudba sta bili povsem primerljivi s tistimi v znanih lovskih katalogih. Kar najboljši vtis na nove stranke so se trudili narediti preparatorji, rezbarji lesenih izdelkov, umetelnih rezbarij z liki divjadi iz odpadlega jelenjega in srnjčjega rogovja. Ponudba izdelkov in opreme za varstvo pri delu in lovu je bila dokaj bogata. Tudi razstavljeno pohištvo in preostala oprema za varno hrambo lovskega orožja in streliva sta bila sodobna,

Vse foto: F. Ekar

Tudi med lovci obiskovalci je bilo precej naključnih strokovnih razgovorov in pobud, ki objektivno sporočajo, da bi morale institucije, odgovorne za divjad, naravo, lovstvo, pri upravljaljskih programih in določanju ustreznih načrtov odstrela sporazumno delovati in ukrepati v primerih dvo- in večdomne divjadi. Jasno je bilo opozorjeno, da bi npr. na območju Karavank morali ponovno obuditi sporazumen način upravljanja (gojitve) in lova med deželo Koroško in lovstvom na območju upravljalcev lovišč v obmejnih občinah v Sloveniji. To pobudo je še posebej utemeljeno izpostavil in podkrepil župan Železne Kaple **Franz Jožef Smrtnik**. Največkrat pa je bilo slišati vprašanje, kaj storiti in kako urediti, da bi zagotavljali potreben »mir« v gozdu in drugih okoljih v času zimovanja, saj pozimi divjad najbolj potrebuje mir.

Na letošnjem lovskem sejmu v Celovcu je bilo že tradicionalno tekmovalstvo v oponašanju jelenjega oglašanja (lovsko privabljanje). Ponovno se je izkazalo tovrstno mojstrstvo slovenske ekipe »rukačev« v sestavi: **Jože Gril, Urban Košir in Janez Podkrižnik**, ki so spet osvojili prvo mesto. A ne le to, tudi drugo mesto je pripadlo drugi slovenski ruškaški ekipi v sestavi **Matic Oberstar, Tilen Nared in Blaž Šuler**. Tretja je bila ekipa rukačev z avstrijske Koroške in četrti z Madžare.

Skupno je bilo zabeleženih okrog 11.000 obiskovalcev, od tega 90 % s Koroške, 7 % s Štajerske, 2 % Salzburške in 8 % iz tujine (od tega iz Slovenije 71 % in 29 % iz Italije). Posamični obiskovalci so prišli tudi iz Hrvaške, Romunije, Madžarske itn.

Kot je povedal **Erich Haller**, vodja celovškega razstavišča, bo naslednji sejem lova spet leta 2018, in sicer pod novim delovnim imenom **Lov & Narava**. Poudarek bo spet na prostoru Alpe-Jadran in prvenstveno na varstvu narave divjadi in sodobne ureditve lovstva ter ribištva. Večji odziv pričakujejo tudi s strani razstavljalcev in temu primerno večji obisk ter vključevanje strokovno-znanstvenih in raziskovalnih programov s področja varovanja in ohranjanja prostoživečih živali in prav tako varstva okolja, posebno še vodnih in obvodnih habitatov. Dejstvo je, da smo si sosedje v pomoč v dobrem in slabem. Zatorej je v prihodnje pričakovati čim boljše lovsko sosedsko sodelovanje, koristno in tovariško druženje, prijateljevanje. Še posebno se

moramo lovci lokalnih in državnih meja složno boriti za pravično varovanje sosedove divjadi, saj je obenem tudi naša.

France Ekar

Četrti veleslalom za zlatega pohorskega jelena

Lovska družina Šmartno na Pohorju je v sodelovanju s Smučarsko skakalnim klubom Šmartno na Pohorju ponovno organizirala že četrti tradicionalni veleslalom za zlatega pohorskega jelena. V lepi sončni pustni soboti smo se lovci različnih lovskih družin iz Slovenije zbrali na smučišču pri Treh Kraljih. Že četrto leto zapored. Organizirano je bilo smučarsko tekmovalstvo v veleslalomu za lovce lovskih družin. Proga je bila dokaj zahtevna, saj je potekala po desni strani smučišča Veliki vrh (organizirana

let) in mladi jeleni (od 20 do 30 let). Letos sta se tekmovalca udeležili dve lovki, zato je bila tudi tekmovalna kategorija *košute*.

Po napetem tekmovalstvu v obeh tekih in obilni malici pri Rdeči kapici ter druženju na smučišču so tekmovalce in navijače pozdravili predsednik Smučarsko-skakalnega kluba Šmartno na

Pohorju **Dejan Jelenko**, starešina LD Šmartno na Pohorju **Jože Fric** in predstavnik LZ Maribor **Zdravko Brezovšek**. Za podelitev medalj in priznanj sta poskrbela Jože Fric in Zdravko Brezovšek. Tekmovalca so se udeležile ekipe iz lovskih družin: **Dovje, Slovenska Bistrica, Šmartno na Pohorju, Šentlambert, Polskava,**

Ekipni zmagovalci: lovci - smučarji LD Slovenska Bistrica

Jože Fric, starešina LD Šmartno na Pohorju, in Zdravko Brezovšek, predstavnik LZM

sta bila dva teka). Veljal je čas obeh tekov. Na tem mestu moram pohvaliti Smučarski center Jakec, ki je kljub pomanjkanju snega idealno pripravil proge.

Letos se je zbralo le osem ekip LD od daleč in blizu. Verjetno je krivda za manjšo udeležbo pomanjkanje snega v dolinah in vreme, ki je bilo bolj podobno pomladi kot zimi. Zato je bila tudi udeležba skromnejša.

Tekmovalstvo je potekalo po različnih starostnih skupinah, in sicer: *modrostni jeleni* (več kot 60 let), *stari jeleni* (od 50 do 60 let), *starejši jeleni* (od 40 do 50 let), *srednje stari jeleni* (od 30 do 40

Fram, Hrastnik in Pobrežje - Miklavž.

Rezultati po kategorijah so bili naslednji:

košute: 1. mesto – **Martina Krančan**, 2. mesto – **Vita Čančer**,

modrostni jeleni: 1. mesto – **Franč Rabič**, 2. mesto – **Igor Kos**, 3. mesto – **Mirko Vnuk**,

stari jeleni: 1. mesto – **Alojz Gostenčnik**, 2. mesto – **Alojz Sotenšek**, 3. mesto – **Anton Repnik**,

starejši jeleni: 1. mesto – **Gregor Mertelj**, 2. mesto – **Jože Fric**, 3. mesto – **Andrej Greif**,

srednje stari jeleni: 1. mesto – **Jernej Legat**, za preostala mesta ni bilo tekmovalcev,

mladi jeleni: 1. mesto – **Jure Dovnik**, 2. mesto – **Boštjan Kos**, 3. mesto – **Branko Pintar**.

Foto: B. Ačko

Skupinska fotografija zmagovalnih ekip, predstavniki vseh LD in organizatorji.

Najboljši čas vseh kategorij je imel Gregor Mertelj iz kategorije starejših jelenov.

Ekipe uvrstitve pa so bile: 1. **LD Slovenska Bistrica**, 2. **LD Dovje** in 3. **LD Šmartno na Pohorju**, sledile so ekipe LD: Fram, Polskava, Šentlambert, Hrastnik in Pobrežje - Miklavž.

Vsi skupaj smo si obljubili, da se bomo naslednje leto spet srečali v še večjem številu.

Branko Ačko

Lovski tabor mladih 2015 v LD Orehovica

LD Orehovica je tudi lani, že tradicionalno, organizirala lovski tabor mladih. Bil je zadnji konec tedna v avgustu (od 28. 8. do 30. 8. 2015). Namen tabora je otroke in mlade seznaniti s pomenom lovstva ter vlogo in delom lovcev, mlade seznaniti z divjadjo, ki se giblje in živi v bližnjih naših gozdovih, in jim približati naravo. Lovci naj bi jih poučili o pravilnem obnašanju v naravi in tudi do divjadi v njej.

Tokrat smo na taboru sodelovale tudi članice **Društva slo-**

sednik LD, podrobno opisal delo in vlogo lovcev. Ogled krmišča smo končali tako, da so otroci po krmišču nasuli koruzo in si nato ogledali še visoko prežo in kakšen je razgled z nje. Po nekaj urah hoje smo se vrnili v dom, kjer nas je že čakal domači divjačinski golaž s testeninami. Nato so imeli otroci nekaj časa prosto za družabne igre, nekateri pa so skupaj z lovцем **Romanom Simončičem** izdelovali piščalke.

Proti večeru so otroci ob pomoči lovcev zakurili ogenj, kjer smo se zbrali in pekli meso, nabodeno na palice, ter poslušali zanimive lovske zgodbe.

S prijetnimi vtisi smo se nato razšli in se dogovorili, da se bomo ponovno srečali v letu 2016.

Za letos smo si članice Društva slovenskih lovčev zadale cilj, da bomo še aktivneje sodelovale na taboru, ki ga vsako leto organizira LD Orehovica. Če bo le mogoče, bomo poskusile sodelovati ali tudi organizirati še kakšen podoben tabor v Sloveniji, saj je to najboljši in najlepši način, da širšo javnost poučimo o vlogi lovcev v družbi in o pravilnem načinu sobivanja z naravo. Lanski tabor mladih v LD Orehovica je bil zanimiv za otroke in tudi njihove starše, ki

dogovorila, da bi skupaj praznovala obletnico in organizirala tudi tradicionalni skupni lov, ki naj bi bil nato vsako leto, vedno v drugi LD.

Predlog je padel na plodna tla in tako smo se 24. 1. 2016 ob 9. uri lovci začeli zbirati pred lovskim domom LD Žabnik - Obrov, kjer so nas pričakali gostitelji s toplim čajem, kavo in pecivom, ki so ga napekle lovke.

Na zboru se nas je zbralo nekaj več kot sto lovcev iz treh družin ter povabljeni gostje, med ka-

Nato je besedo prevzel lovovodja **Mojmir Ljubič**, ki je na kratko opisal potek brakade na divje prašiče, stare do enega leta. Opozoril je na upoštevanje varnostnih ukrepov pri lovu in upoštevanje navodil pri ravnanju z orožjem. Nato so sledila navodila vodji poganjačev in tudi razporeditev lovcev na stojišča ter zapiranje določenih predelov. Brakada je potekala v predelu med Obrovom in Golcem in je trajala približno dve uri. Lovili smo lahko samo ozimce in lanščake.

Foto: I. Kocjančič

Jutranji zbor pred lovskim domom Žabnik - Obrov

terimi moram posebej omeniti novoizvoljenega predsednika LZS mag. **Lada Bradača**, predsednika novoustanovljene Brkinsko-Kraške Zveze lovskih družin **Andreja Sila**, članice **Društva slovenskih lovčev** in članice **SLD Furlanije-Juljske krajine, Doberdob**.

Zbrane lovke in lovce je pozdravil starešina LD gostiteljice prvega skupnega lova treh družin **Bojan Renko**, ki je tudi čestital mag. **Ladu Bradaču** ob izvolitvi ter mu predal besedo. Predsednik LZS se je zahvalil za povabilo, ki ga je prejel od LD in tajnice DSL, pozdravil vse zbrane in vsem trem lovskim družinam zaželel veliko uspehov in dobro sodelovanje pri nadaljnjem delu. Čestital je tudi **Andreju Sili** za novoustanovljeno območno lovsko zvezo in njemu kot izvoljeni vodilni osebi. Poudaril je pomen nove zveze za nadaljnji razvoj in delo lovskih družin na tamkajšnjem območju. Zahvalil se je za veliko podporo primorskih LD, ki je bil deležen pri izvolitvi za predsednika LZS. Prepričan je, da le s skupnimi močmi in dobrim sodelovanjem lahko veliko storimo za boljši jutri. Na koncu nam je zaželel še obilo užitkov in dober pogled na lovih in ob drugih izzivih, ki so pred nami.

Prisotne sta pozdravila še starešina LD Slavnik - Materija **Vinko Kljun** in **Viljem Sluga** iz LD Videž - Kozina.

Začelo se je. Tu pa tam je bilo slišati zamolkel strel, budno oprezanje po gostem grmovju, posamezne klice gonjačev in lajež njihovih štirinožnih pomočnikov. Dve uri sta minili, kot bi mignil.

Ponovno smo se zbrali pred lovskim domom, kjer smo uplenjeno divjad položili pred zbor za pozdrav lovini. Lovovodja je na kratko opisal potek lova, okaral nekaj lovcev, ki niso dosledno upoštevali njegovih navodil, in čestital k lovskemu blagru upleniteljem ter jim izročil vejico plena. Nato smo se skupaj zahvalili boginji Diani za uspešen lov in se z dvigom klobukov poklonili uplenjeni divjadi za lovski blagor. **Ljubič** je še poudaril, da sta bila, kljub velikemu številu lovcev, varnost in disciplina vseeno odlični. Nato je vse prisotne povabil na zadnji pogon z lovskim golažem in žlahtno kapljico.

Sledilo je veselo druženje do poznih popoldanskih ur.

*Ivica Kocjančič
LD Žabnik - Obrov*

venskih lovčev, in sicer smo se taboru pridružile in sodelovale drugi dan.

Tisto soboto zjutraj smo se pridružile otrokom in sodelujočim lovcem LD Orehovica na njihovem domu na Gorjancih. Najprej smo se otrokom predstavile, nato pa smo se v spremstvu **Robertu Bratkoviča**, predsednika LD Orehovica, in drugih lovcev iz tamkajšnje LD ter skupaj z otroki in njihovimi starši odpravili na izobraževalni pohod po lovišču. Na pohodu smo otrokom pokazali meje lovišča, njegove naravne zanimivosti in opisali zgodovino območja. Obiskali smo krmišče, kjer je **Robert Bratkovič**, pred-

so na taboru spoznali marsikaj novega. Otroci in starši so bili zelo zadovoljni nad doživetimi trenutki in druženjem. Rezultat Lovskega tabora mladih 2015 v LD Orehovica je, da so letos sprejeli medse pripravniko.

Urša Kralj in Ivica Kocjančič

Po 60 letih prvi skupni lov treh LD

Lani je bilo kar nekaj dogodkov, ki so obeleževali 60-letnico ustanovitve treh lovskih družin: **LD Videž - Kozina**, **LD Slavnik - Materija** in **LD Žabnik - Obrov**. Vodstva vseh treh družin so se

Stane Bizjak iz LD Studenec se opravičujem bralcem in avtorju članka *Sedmi lovski krog ali ...* (Lovec, 3/2016, str. 138) za avtorju prispevka navedeni napačni priimek njihovega »gorskega carja«, ki ga je pomotoma preimenoval v **Nikoliča**. Pravilno je **Mikolič**.

Učenci OŠ Kobilje na Rogli

Sandra Frece, uslužbenka Unitur Turizma na Rogli, me je bil 3. 6. 2015 povabila, da bi obiskal Roglo. Izrazila je željo, da bi se pridružil skupini otrok iz OŠ Kobilje in jim v razgovoru povedal temeljne stvari o lovu in lovstvu na Pohorju. Dvajset otrok od prvega do petega razreda je namreč pod vodstvom učiteljice **Dragice Horvat** in **Tatjane Nemet** preživljalo šolo v naravi. Ker dotlej podobnega vabila še nisem zavrnil, sem seveda prijavil.

Naslednji dan sem se odpravil na Roglo z vso potrebno lovsko opremo, ki jo po navadi lovec potrebuje na lovu. Kot vedno sem znosil v avto tudi osnovno lovsko literaturo, zadnjo številko revije *Lovec*, brošuro LZ Naše ptice in Sledi divjadi. Po pozdravu z mlado Sandro Frece, učiteljicami in otroki sem izrazil veselje, ker so prišli ravno iz Kobilje, saj me na ta kraj in na njihovo lovsko družino vežejo lepi spomini. Pred leti sem se namreč na povabilo lovca **Emila Ferenceka st.** udeležil lova na jelenjad v njihovem lovišču. Lov je bil čudovit, uplenili smo dva jelena, po končanem lovu pa smo obiskali Emilovo vinsko klet.

Naš pogovor je stekel o lovu in lovstvu na splošno, omenili smo razlike med lovom v nižinskih in srednjegorskih loviščih, naštevati in opisovati smo prostoživeče živali, vmes pa so deževala vprašanja vedoželjnih otrok. Težko je bilo odgovoriti vsem naenkrat, upoštevati je bilo treba precejšen starostni razpon otrok in tudi nadvse prijazni učiteljici, ki sta med drugim skrbeli tudi za disciplino. Med kratkim prikazom lovske kulturne dejavnosti in lovske literature sem predstavil *Loveca*, 5/2015. Nenadoma je dvignil roko eden od fantov in povedal, da je v tej številki na objavljeni fotografiji njegov oče z uplenjenim jelenom, ki je rekorder v LD Kobilje. Takoj sem se spomnil članka, ob katerem je tudi fotografija starešine **Emila Ferenceka** z jelenom z zlatim rogovjem. Njemu je bila Diana naklonjena celo dvakrat. **Filip**, sin **Aleša Koceta**, pred vrstniki kar ni mogel skriti ponosa na očeta, ki je uplenil rekorderja.

Med vprašanji, ki so se rojevala med pogovorom, je bilo tudi vprašanje, ali je hoja po pohorskih gozdovih na Rogli varna, zanimalo jih je, ali lahko tam srečajo medveda ali divje prašiče in če so

Foto: F. Klajne

Pogovor o lovu v učilnici na Rogli

nevarni za ljudi. Upam, da sem jih prepričal, da ni take nevarnosti. Čas se je hitro iztekal, čakalo jih je kosilo in po programu preostale dejavnosti. Ob slovesu sem jim izročil knjižici *Naše ptice* in *Sledi divjadi* v trajno last in uporabo. Drug drugemu smo se zahvalili za sodelovanje in se razšli z nekaj izkušnjami več.

*Franc Klajne,
LD Zreče*

Lovec v skupini Ribic

17. 11. 2015 je otroke **Vrtca Jožefe Maslo** iz **Ilirske Bistrice** v skupini *Ježki* obiskal lovec **Mitja Poles** - **Svenov** oče, ki je član LD Bukovica. Otroci so ga z navdušenjem sprejeli in ga pozorno poslušali. Lovec Mitja se je najprej predstavil in otrokom pokazal vso opremo, ki jo potrebujejo lovci. S seboj je prinesel tudi medvedovo lobanjo, preparirano srnjakovo glavo in model lovske opazovalnice, kar

je otroke še dodatno spodbudilo k pogovoru z lovцем. Lovec je prijazno odgovarjal na zanimiva otroška vprašanja, ob katerih so se naučili veliko novega. Predstavil je tudi delo lovec ter nas seznanil z življenjem gozdnih živali in zanimivimi dogodki v gozdu. Otroci so si lahko ogledali tudi revije *Lovec* in nato barvali pobarvanke, ki jih je prinesel s seboj.

Ob koncu srečanja smo skupaj z lovцем zapeli pesmico *Šumijo gozdovi domači* in se mu zahvalili za čas, ki nam ga je namenil in nam s poučnimi zgodbami iz gozda popestril dopoldan.

Veseli smo ponovnega srečanja z njim, morda ob kateri drugi priložnosti.

*Milka, Polona in Petra,
vzgojiteljice*

Izjemen lovski tabor na Boču

V soboto, 26. 9. 2015, smo se učenci **OŠ Poljčane** pri izbirnem predmetu *obdelava kovin*

udeležili lovskega tabora na Boču. Zjutraj smo se zbrali pred samostanom v Studenicah in skupaj odšli proti lovskega domu. Ko smo prišli na vrh, so nas lovci prijazno povabili na toplo in nas pogostili s krofi, žemljicami in čajem. Predstavniki **Lovske zveze Maribor** nam je na kratko predstavil program dneva. Potem smo se razdelili v pet skupin in vsaka se je odpravila k različni dejavnosti.

Moja skupina je najprej odšla k predstavitvi lovskih psov, pozneje pa smo se lahko na lastne oči prepričali, kako lovčeva psa ubogata na ukaz svojega lastnika, in si zaželeli, da bi tudi sami imeli nekoč tako lepo vzgojene in izsolane hišne ljubljence.

Potem smo odšli k lovcu, ki nam je predaval o varstvu okolja in živalih ter o pomenu smrekove vejice v slovenskih lovskih običajih, kar je bilo vsaj zame najbolj zanimivo.

S hladne zunanosti smo se vrnili na toplo v lovski dom, kjer smo ob pripovedovanju spoznavali gozdarski poklic ter nekatere živalske vrste. To nam je bilo všeč in zanimivo, saj imamo vsi radi živali. Kadar je kakšna stvar nova in zanimiva, čas hitro mine, zato smo odhiteli še h kulinariki, da bi tudi od tega predmeta odnesli kaj zanimivega in poučnega.

Izvedeli smo, da sta lovca - kuharja državna prvaka v kuhanju divjačinskega golaža, o čemer smo se pozneje tudi prepričali, ko smo okusili okusno jed.

Sledila je predstavitev trobil. Tudi pri tem ni bila razlaga tja v en dan, saj nismo vedeli, da je toliko različnih lovskih trobil, ki so izdelana iz naravnih materialov. V igranju nanje smo se lahko preizkusili tudi sami.

Nato je sledila tema, ki je bila za našo skupino najzanimivejša - puške in streljanje. Spoznali smo veliko različnih nabojev in pušk in sami smo lahko pogledali skozi strelni daljnogled in opazovali (bližnjo) okolico lovskega doma.

Na koncu so nas povabili na kosilo, ki je bilo, kot sem že povedal, za prste oblizniti. Vsi pa smo bili zares presenečeni, ker smo od Lovske zveze Maribor dobili toliko lepih in praktičnih daril. Nadvse se moramo zahvaliti, da je vodstvo te območne lovske zveze ves program organiziralo tako, da nam bo ostala tista sobota v najlepšem in prijetnem spominu.

Andraž Mohorko, 9. b r.

Otroci Vrtca Jožefe Maslo iz Ilirske Bistrice so se fotografirali z lovцем, ki jih je obiskal.

V krogu svoje družine je 25. 9. 2015 praznoval svoj osemdesetletni jubilej spoštovani lovec, čebelar, ljubitelj ter varstvenik narave, **Branko Horvat** iz Središča ob Dravi, član LD Središče.

Otroška leta mu je zaznamovala grenka izkušnja druge svetovne vojne, ko je bila celotna Horvatova družina zaradi svoje zavednosti izgnana v Bosno. Po končanem šolanju in odsluženju vojaškega roka se je Branko kot mlad fant leta 1957 vključil v članstvo naše LD. Lovstvo mu je bilo očitno zapisano že v genih in položeno v zibelko. Tudi dedek in oče sta bila ugledna in spoštovana lovca. Tisti časi so bili za lovstvo mnogo bogatejši in prijaznejši kot dandanes. Predvsem pa je bilo takrat v našem lovstvu še mnogo male divjadi. Kmetijstvo, s katerim se je preživljala Horvatova družina, je bila obenem priložnost, da je Branko od blizu opazoval naravo, jo spoznaval do podrobnosti in v praksi z vsemi njenimi zakonitostmi, a žal tudi negativnimi vplivi, ki so postopoma vse bolj spreminjali njeno vrstno pestrost. Okolje pa se je spreminjalo v prostrane enolične kmetijske površine, neprijazne prostoživečim živalim.

V LD je Branko opravljal zelo odgovorna dela. Bil je tajnik družine (od 1968 do 1969), član upravnega odbora (od 1960 do 1962, od 1966 do 1967, od 1973 do 1978 in od 1982 do 1998), opravljal je dela in naloge gospodarja (od 1970 do 1972) ter člana disciplinske komisije in NO LD. Zelo aktivno je sodeloval pri vseh pomembnejših delih in aktivnostih LD Središče. Kot dolgoletni aktiven čebelar je vedno v stiku z naravo, zato vsi lovci njegovim umirjenim in argumentiranim razpravam vedno pozorno prisluhnemo. Branko je veliko prispeval k pridobivanju in urejanju remiz za malo divjad. Dolga leta je bil tudi vodnik več uspešnih lovskih psov. Kljub svojim letom in opravičenosti do delovnih obveznosti se še vedno udeležuje vseh delovnih akcij in po svojih močeh prispeva k uspehom naše LD. Za svoje delovanje v lovstvu je prejel red za lovske zasluge III. stopnje Lovske zveze Slovenije in jubilejni znak za 50-letno članstvo v lovski organizaciji. Lovski tovariši smo mu na zadnjem lovu v letu 2015 čestitali ob jubileju, mu zaželeli veliko zdravja ter da bi še veliko let aktivno sodeloval pri delu naše lovske družine.

LD Središče – J. D.

Ada Bitenc, članica LD Rakitna, je 1. 4. 2016 praznovala 80. rojstni dan. Lahko bi rekli, da ji je bilo lovstvo položeno ne v zibelko, ampak v zakon. Najprej je leta

1969 postal lovec mož Drago, nato še sin Drago, kot tretja v družini pa je lovka postala še Ada. Le hčerka Suzana se je 'izneverila' tradiciji, ki je tako postala kar družinska. Kot lovčeva žena je opravila 'posebno' pripravništvo. Ne klasično, da ga je čakala doma, ampak je nemalokrat z njim sodelovala v pritiskih, pogonih, mu uplenjeno divjad iztrebila in divjadi podarila še zadnji grizljaj. Tako se

je počasi za vedno zapisala lovu in lovstvu.

Izprašana lovka je postala, ko je bilo še malo žensk v zeleni bratovščini. Ze takrat je začela energično dokazovati enakopravnost obeh spolov med lovci: kot odlična strelka in povsem enakopravna lovka. S pravicami in dolžnostmi. Zaradi svojega poklica je posebno pomemben tudi njen prispevek pri lovskem založništvu (članica sveta LZS za založništvo) in obravnavah lovske tematike.

Rodila se je leta 1936 v Mirni Peči, med lovce LD Rakitna je bila sprejeta 31. 3. 1978, lovski izpit pa je opravila leta 1980. V LD Rakitna je opravljala funkcijo tajnice (od 1990 do 1992), bila je predsednica nadzornega odbora (od 1994 do 1967) ter predsednica komisije za odlikovanja (od 2011 do 2015). V okviru LZS je bila od leta 1983 do 1988 članica Uredniškega odbora revije Lovec, do leta 1993 pa članica Sveta za založništvo pri Lovski zvezi Slovenije.

Za njeno zavzeto delo je prejel priznanje Območne lovske zveze Ljubljana, LZS pa jo je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Ada že vsa leta dokazuje, da je lahko uspešen lovec vsak pošten državljan, ne glede na leta in spol. Po prometni nesreči, ko je bila tri leta na berglah, je tudi to ni ustavilo, da ne bi šla v gozd. Je najbolj zavzetim in vztrajnim lovcom LD Rakitna uspe v letu hude telesne poškodbe upleniti srnjaka, gamsa in še jelena; Ada je bila lani med njimi. Kot da zanjo ne bi bilo bremen let. Njena roka je še vedno mirna, oko pa natančno in kritično! Zato, Ada, še kar naprej tako in vse najboljše!

LD Rakitna – T. B. Uredništvo Lovca

Malo je lovskih družin, ki lahko ponosno predstavijo člana, ki je tvorno sodeloval pri ustanavljanju, postavljanju temeljev LD, pomagal pri krepitevi lovskega tovar

ništva in bil pri tem tudi zelo uspešen. To je **Nevo Pahor**, edini še živeči lovski tovariš od sedmih ustanovnih članov naše LD Ig. Pravzaprav Nevo praznuje kar dva visoka jubileja: svojo 90-letnico življenja in 70-letnico ustanovitve naše lovske družine.

Nevo se je rodil 12. 11. 1925 v Pračini pri Gorici kot drugi izmed treh otrok očetu Ernestu in mami Zofiji. Osnovno šolo je obiskoval v slovenskem jeziku v Gorici, s študijem ekonomije je nadaljeval na Vidmu (Udine), ki pa mu ga je prekinila druga svetovna vojna. Slovenska Primorska je v tistem času ječala pod italijanskim fašizmom. Krivice, ki jih je videl storiti našim, slovenskim ljudem, so ga že zelo mladega usmerile na pravo stran in med prvimi se je z orožjem uprl ter se boril, dokler ni bila naša Primorska osvobodjena in priključena k matični domovini. Boril se je v II. brigadi VDV, ki se je izkazala pri osvobajanju Trsta in celotne Primorske. Za svoj pogum je prejel več visokih odlikovanj.

Po osvoboditvi, ko so se postavljali temelji nove države, družbenega sistema in organizacij, je tvorno sodeloval. Doštudiral je ekonomijo in dosegel višjo stopnjo izobrazbe. S prirojeno primorsko iznajdljivostjo in

strokovnim znanjem so mu bile kmalu zaupane zelo odgovorne funkcije v gospodarstvu, trgovini in preskrbi s hrano. Zelo mlad je postal direktor podjetja Gruda in ga uspešno vodil trindvajset let, potem pa je, vse do upokojitve, kot direktor vodil v Italiji ustanovljeno podjetje v mešani lasti.

Za svojo dušo in sprostitve se je vedno rad podal v naravo. Z lovstvom se je seznanil že konec leta 1945, ko se je z odredbo takratnega ministrstva za kmetijstvo povezal z veleposestnikom Josipom (Jožetom) Palmejem na Igu z naloge o ustanovitvi lovske družine. Skupaj so se zbrali ljubitelji lova in takoj, ko je bilo mogoče, je leta 1946 sedem ustanovnih članov ustanovila Lovsko družino Ig. Zdaj je z nami samo še Nevo.

Že leta 1946 je opravil lovski izpit in bil do leta 1948 član UO LD. Od leta 1948 do leta 1951 je bil tajnik LD Ig. V ožjem sestavu vodstva LD je ostal do leta 1976 kot član UO LD ali kot član NO. Njegovo znanje in sposobnosti iz gospodarstva so prišle v najpopolnejši obliki do izraza pri gradnji prve lovske kočice na Krimu (1950 do 1953) in pri obnovi jezua Velikega bajerja v Dragi pri Igu (1971 do 1973). To je največja vodna površina v kasnejšem zavarovanem biotopu Naravni spomenik Ribniki v Dragi

pri Igu in zdaj v mreži varstvenih območij Natura 2000 ter Naravnega parka Ljubljansko barje. Pri obeh velikih gradnjah je bil najvidnejši član gradbenih odborov, ki so imeli odlično strategijo in posluš za ohranitev obstoječih naravnih spomenikov, pa tudi možnosti za obnovo in naselitev že redkih živalskih vrst. Predvsem je šlo za race mlakarice, poljskega zajca in poljskih kur, za kar je bila LD Ig pozneje odlikovana z visokim državnim odlikovanjem.

LZS je jublanta za njegovo delo v lovski organizaciji odlikovala z znakom za lovske zasluge, redoma III. in II. stopnje. Prejel je tudi jubilejni znak za 60 let članstva. Lovska družina se mu je za zaslužno delo zahvalila v letu 1995 z izglasovanjem častnega članstva.

Iz navedenega je vidno, da je naš jublantan vso energijo, moči in sredstva namenil za boljše upravljanje in delo z divjadjo, pa tudi za izboljšanje samega lova. Prepričan v svoje ideale je zelo redko ukrivil prst na svoji puški in ga tako poznamo kot izredno zmernega in pravičnega lovca.

Leta prinesejo tegobe, pa tudi spomine, v katerih je naš starosta Nevo še vedno z nami. In tudi mi smo s tabo, dragi naš Nevo. Želimo ti še veliko zdravih let!

Lovska družina Ig – A. P.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Ciril Smrkolj, LD Vače

85-letnico

Pavel Bergant, LD Selca
Ivan Čevnik, LD Libelče
Jožef Kenda, LD Porezen
Rudolf Lavrin, LD Mlinše
Ignac Orel, LD Suha krajina
Vjekoslav Simičič, LD Brezovica
Janez Štiherle, LD Jelovica, Ribno
Engelbert Završnik, LD Podkum
Ana Zima, LD Bohinjska Bistrica

80-letnica

Ada Bitenc, LD Rakitna
Ignac Blatnik, LD Šentjernej
Rudolf Brce, LD Tabor, Sežana
Drago Dušič, LD Strunjan
Bruno Eller, LD Strunjan
Herman Furlan, LD Štanjel
Alojz Gabršček, LD Taborska jama
Branko St. Galič, LD Brežice
Ludvik Gorjup, LD Kanal
Branko Košorog, LD Banja Loka, Kostel
Stanislav Lojen, LD Boč
Jože Merčon, LD Vodice
Janko Mezek, LD Sovodenj
Filip Naveršnik, LD Pogorevc
Jože Papež, LD Suha krajina
Anton Smonkar, LD Mislinja
Anton Vičič, LD Kozlek
Anton Zaletelj, LD Podvelka
Vincencij Zupancič, LD Novo mesto

75-letnico

Adolf Budja, LD Negova
Jožef Čirič, LD Mala Nedelja
Edmond Ferfolja, LD Gorica
Franc Flisar, LD Ivanovci
Milan Hace, LD Lož, Stari trg
Ivan Hribar, LD Begunje
Rudi Janežič, LD Zalec
Marijan Klobučar, LD Ljubinj
Anton Knafeč, LD Tabor, Zagorje
Marijan Kotar, LD Grosuplje
Alojz Kraševac, LD Lož, Stari trg

Stanislav Kristan, LD Jošt, Kranj
Jožef Krmelj, LD Škofja Loka
Dušan Leban, LD Volče
Peter Marancina, LD Marezige
Božidar Metelko, LD Studenec, Veliki Trn
Franc Ogorevc, LD Videm ob Savi
Adalbert Pavše, LD Bistra
Marko Primožič, LD Sodražica
Jurij Pušar, LD Škofja Loka
Marijan Rifel, LD Jamnica
Frančišek Skubic, LD Pugled
Vaskrsija Tesič, LD Jamnica
Alojz Unuk, LD Remšnik
Janez Videtič, LD Suhor
Ivan Žurga, LD Grahovo

70-letnico

Slavko Bržan, LD Marezige
Alojz Eržen, LD Selca
Franc Furlan, LD Vojkovo
Anton Horvat, LD Krka, Goričko
Milan Jordan, LD Kostonjeverica na Krki
Milan Kokalj, LD Bled
Jožef Koren, LD Kojnik, Podgorje
Miroslav Kostevc, LD Veliki Kamen
Vinko Krčelič, LD Čatež ob Savi
Andrej Lapanja, LD Podbrdo
Franc Mingot, LD Timav, Vreme
Alojz Nosan, LD Storžič
Vincenc Opalk, LD Novo mesto
Ivan Pavlič, LD Kropa
Lojze Pleskovič, LD Dobropolje
Janez Počkar, LD Borovnica
Franc Premru, LD Javornik, Postojna
Ivan Pušaver, LD Makole
Blaž Ramšak, LD Braslovče
Grozdan Renar, LD Raša, Štorje
Ivan Ritoša, LD Istra Gračišče
Miloš Stantič, LD Trstelj, Kostonjeverica
Martin Šetinc, LD Dobrča
Janez Šobar, LD Dobrova
Franc Štefancič, LD Tmovo
Srečko Tancer, LD Starše
Emil Tigeli, LD Ljutomer

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Kaj jim je še ostalo za obrambo?

Rad se spominjam svojih prvih lovskih trenutkov iz otroških let, zato niti ne vem, s katerim doživljam naj začnem pisati o dogodkih, ki so vsi po svoje zanimivi in me spominjajo trenutkov, ki so me pravzaprav popeljali v lovske vrste.

Opisal bom lov na srnjaka, ki ga je oče poimenoval »pretepač«. Tiste čase pri nas še ni bilo toliko srnjadi v loviščih kot dandanes, vendar je bilo srečanje z njimi toliko zanimivejše. Pod našo hišo je bil vinograd, za njim pa star sadovnjak, nato gozd z mladim drevjem, ki je bilo posajeno na parcelo, na kateri je bil prej opravljen golosek. Na tej parceli in še na sosednjih je imel svoj teritorij označen stari srnjak, po očetu imenovan »pretepač«. Bil je močan, z zelo močnim visokim rogovjem, vendar samo s tako imenovanimi močnimi šili, brez parožkov. Bil je strah in trepet mlajših in tudi starejših srnjakov šesterakov. Prav nobenega ni želel videti na svojem teritoriju.

Oče se je odločil, da je prišel zanj čas, da prevzame omenjeni teritorij drugi, mlajši srnjak. Pretepača je bilo treba izločiti iz lovišča. Dandanes bi temu lepše

rekli, da ga bo *odvzel* iz lovišča. Bil je čas prska, oče je kosil otavo za sušenje in tudi vsakodnevno krmo za tisto edino kravo, ki nam je dajala mleko za dnevno potrebo. S pretepačem se je srečeval skoraj vsak dan. Takrat v loviščih še ni bilo toliko »prež«, ampak so lovci lovili, kakor se je pač kateri znašel. Oče si je uredil nekakšen sedež pri stari, že na pol podrti jablani, zarasli z grmovjem, ki mu je pri čakanju na srnjaka nudila kar dobro kritje in tudi možnost za uspešen strel. Lovci še niso imeli svojih pušk z risanimi cevmi, ampak jih je imela v lasti lovska družina. Lovci so si jih izposojali eden od drugega, kot je pač kateri potreboval puško. Temu primerni so bili tudi uspehi na lovih. Oče tistim puškam ni zaupal, zato je raje ostal pri svoji šibrenici petelinki. Sam si je doma je izdelal naboje, t. i. »breneke«, za kar je potreboval kar nekaj časa, saj se je morala krogla natančno prilagati v cev brez pretiranega odpora, a tudi brez odvečnega prostora okrog krogle.

Lepega sončnega dne se je oče odločil, da bo šel na lov. Da grem z njim, je bilo samoumevno, a žal sem delal »račun brez krčmarja«. Po daljšem prerekanju, mojem moledovanju in jokanju ter proš-

njah sem končno le iztržil svojo soudeležbo na lovu. Sledili so nasveti, kako se moram obnašati, držati, da moram molčati. Vse si je bilo pravzaprav nemogoče zapomniti, saj je očetova pridiga trajala dlje kot pri sv. maši, čeprav sem bil ministrant. Bil je čudovit miren dan, ko sva se odpravila v sadovnjak čakati pretepača. Usedla sva se na zasilni očetov sedež, se namestila in pozorno opazovala okolico. Čez čas je oče vzel iz žepa bukovo vejico, si ogledoval liste, jih obračal kot nekakšno čudo, s katerim ni vedel, kaj naj bi počel. Končno se je odločil in si izbral enega ter ga odtrgal z vejice. Podržel ga je pred usti, nato ga z dvema prstoma narahlo pritisnil na ustnice in tako nežno in milo zapivkal, da še vedno ne verjamem, če bi dandanes zmogel izvabiti tak klic izraza ljubezni. Oče je znal oponašati tudi ptičje petje, da nisi mogel razlikovati pravega ptičjega petja od očetovega oponašanja. (Velikokrat sem poskušal oponašati očeta v teh mojstrovinah, a izkupiček vse moje umetnosti je bil bolj podoben brezglavemu kokodakanju kokoši, divjemu lajanju sosedovega psa. Za nameček pa je še mati pridirjala z burklami iz hiše, misleč, da kragulj ropa kokoši).

Kar na enkrat je pred naju planil na jaso mlad močan srnjak z visoko dvignjeno glavo, jo pozorno obračal in očitno z očmi iskal tisto, ki mu je z glasom ponujala ljubezen. Toda ni je našel ... Vabilo k ljubezni pa je slišal tudi očetov »pretepač«, ki je dobesedno prihrumel/prilomastil iz gozda kot pravi gospodar okoliša. Zdaj bi rekli, da je prišel kot »s terencem«. Mladi srnjak je že takoj postal pozoren na lomastenje v gozdu; zabavkal je v pozdrav in že ga ni bilo več. Zagledala sva ga, kako je stal na robu gozda, vendar še v varnem kritju grmičevja; previden kot zmeraj je motril okolico. Strigel je z uhlji, visoko dvigal smrček in vlekel dah v nozdrvi, iskal vabiteljico k ljubezni, ki je ni videl. Napravil je nekaj previdnih korakov, vendar žal usodnih. (Oh ta ljubezen!) »Tukaj si,« je zašepetal oče sam sebi v brado, si počasi namestil puško v rame in se neodločno pripravljal na strel. Ko je počil strel, se je srnjak stresel, padel na kolena, se poskušal še pobrati, kar pa mu ni uspelo. Odpovedale so mu še zadnje noge in padel je v dišečo otavo. Še je dvigal glavo, se poskušal postaviti na noge, ki pa ga niso več ubogale. Naposled je klonila še glava, telo se je povsem umirilo.

Ko sva čez čas prišla do mrtvega srnjaka, sem iz njegovih oči, četudi že z ugaslim pogledom, še razbral očitek: »Zakaj, zakaj, kaj sem vama vendar storil? Mar zato, ker sem iskal ljubezen!? Čudno, imate za inteligentna bitja; sramuje se tega dejanja!«

Še po tolikih letih lovskega staža se včasih sprašujem, je to pošteno, je res etično? Vsako živo bitje naj najde nekje tudi mir, posebno v času, ki je rezerviran za ljubezen, razmnoževanje in ohranjanje vrste. Saj nam lovcem ostaja še veliko dni, da lahko izpolnimo tako imenovane kvote ali obveznosti do sprejetega načrta odstrela. Kolikokrat sem se vprašal, kakšne možnosti ima srnjak, da si obrani življenje? Samo svoja čutila in hitre noge ... Toda ravno v času njegovih najlepših poslanskih trenutkov življenja, ko ima zaradi ljubezni vsa čutila bolj izklopljena, je njegova obramba oslajljena. Takrat je močnejši lovec, prav takrat se mi okitimo s trofejami (rogovji srnjakov, ki so pri nekaterih nato samo lovilci prahu na stenah). Mi imamo še najrazličnejše tehnične pripomočke, da lahko izpolnimo svoje tako

nem domu, **Janezu Pekarju** pa na letošnjem občnem zboru.

V začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja je na Muto prišel mlad miličnik. Nismo prav vedeli, ali z Goriškega ali iz Prlekije, tako pri nas delimo in poimenujemo kraje. Kmalu je povedal, da je lovec in izrazil željo, da bi vstopil v članstvo LD Muta. Nas je bilo takrat še malo in bi glede na razgibane revirje kar prav prišel še kdo. Ampak imeti miličnika v svojih vrstah, smo rekli, je pa malo nerodno. Se bomo še sploh lahko kot lovci med seboj v tistih časih iskreno pogovarjali? Kmalu po sprejemu pa smo zadovoljni ugotavljali, da je kar v redu fant. Tista uniforma pa, ko je na lovu, ostaja doma. Kar zadeva lov, lovsko tovarštvo in šege, je bil povsem naš. Celo za delo je znal dobro poprijeti. Ko so še potekala dela pri lovski koči, je vedno znal poskrbeti, da je bil službeno na obhodu prav tam. Slekli si je uniformo, zaprl službeno orožje in ves dan pridno garal. Še dandanes nas stare zanima, kaj je nato napisal komandirju v poročilo o opažanjih s terena. Ne samo sebi, tudi kasnejšim uniformirancem je

utrl pot v lovske vrste. Menim, da med lovci ni prav malo policistov. Spoznali smo, da ni pomembna obleka, ampak »ded«, ki mora biti v redu, kot se za lovca spodobi! Če to ni, se ne more dolgo obdržati v lovski družini. In česa vse ni opravljal v naši lovski družini! Razen blagajne je naš Janez menda opravljal skoraj vse funkcije v družini. V pozna leta, že bolan, je še vedno poprijel za vsako delo, četudi je bil v skladu z našimi pravili že davno oproščen fizičnega dela. Za svoje delo in dosežke je prejel številna priznanja ter lovska odlikovanja. Janez je ganjen sprejel listino, ki sta mu jo izročila starešina in tajnik LD Muta. »Tovariši lovci, če vi mislite, da sem si to zaslužil, potem je to zame izjemno življensko priznanje.« je iskreno dejal.

Kristl Valtl

Gorjupov Andre - vurmaška lovška legenda

Vurmaški lovci so pripravili srečanje z devetdesetletnikom **Andrejem Rauhom**, po domače *Gorjupovim Androm*. Andre je bil vse življenje lovec z dušo, predan domači zemlji na Vurmatu, gozdovom in naravi nasploh. Vedno je bil vesele narave in poln življenja, ki mu ga je v mladih letih bridko zagrenila druga svetovna vojna. Kot mnogi drugi fantje s Štajerske so tudi Andreja mobilizirali v nemško vojsko in poslali v znameniti Rommlerov afriški korpus. Proti koncu vojne so ga ujeli in nato vključili v jugoslovanske Prekmorske brigade, s katerimi je sodeloval v zaključnih operacijah za osvoboditev Jugoslavije. A vojno je preživel in se vrnil na

rodni Kozjak, tam pridno delal na zemlji, skrbel za družino in se veselil druženja z zeleno bratovščino. Še posebno se je zavzel pri gradnji in urejanju lovskega doma na Vurmatu, saj je sodeloval na čisto vseh delovnih akcijah. »Vedno je deloval v korist divjadi in njenega okolja,« je na sprejemu poudaril starešina LD Vurmat **Rudi Maček**, predsednik Komisije za odlikovanja v LD Vurmat, **Jože Maček** je jubilaru ob visokem življenjskem jubileju izročil red za lovske zasluge III. stopnje, s katerim ga je odlikovala LZS.

M. T.

Tri moje mačje zgodbe

Pred več kot pol stoletja sem v Laškem dokaj oklevajoče pristopil k zeleni bratovščini. Poglavitne tedanje pomisleke mi je nato odpravila odlična knjiga **Heriberta Kalchreuterja** *Die Sache mit der Jagd – pro und contra*, ki poglobljeno obravnava etične vidike lova. V tamkajšnji lovski družini sem se kmalu naučil spoštovati in ljubiti NARAVO in njeno DIVJAD, pa tudi druge prostoživeče živali, naše sopotnike.

Pred nekaj desetletji sem doživel več zanimivih dogodkov z mačkami. Tri od njih sem leta 2004 opisal z namenom, da bi jih kdaj kasneje objavil v obliki kratkih zabavnih zgodbic.

1. Moj prijateljski mačji zbor

Ko sem se leta 1977 vselil v svojo lovsko kočico na Polani nad Laškim, so bile številne domače mačke na meni najbližji Špelančevi kmetiji povsem neudomačene, skoraj divje. Nikomur se niso pustile prijati, bežale so pred ljudmi in niso silile v hišo. Med domačimi je vladalo prepričanje, naj si hrano poiščejo kar same, saj bo le tako v okolici, na travnikih in poljih manj škodljivcev in mrčesa. Po večerni molži so dobivale vse skupaj le okrog dva decilitra mleka na dan in so

Foto: K. Valtl

Janez Pekar je prejel listino častnega člana.

imenovane obveznosti zahtevanega načrta odstrela. Kaj pa imajo na voljo živali, da ohranijo življenje? Nam je to v ponos?

Slavko Žnidarič
LD Videm ob Ščavnici

Tudi Janezu izročili listino častnega člana

Že na našem lanskem občnem zboru lovcev **LD Muta** smo soglasno izglasovali, da smo za častne člane imenovali tri naše najstarejše člane. Glavarju in Knezu smo listino izročili na nju-

Foto: M. Toš

Lovski legendi in starosti LD Vurmat sta Maks Holcman in Andrej Rauh iz Vurmata nazdravila s tovariši, ki so jima zaželeli še vrsto zdravih let.

bile zato podhranjene ter do ljudi nezaupljive.

Kot otrok sem bil navajen prijetne, ljubeznive domače muce, ki se je pustila božati, bila je ljubezniva, zaupljiva in igriva. Poskušal sem se približati tudi mačkam na Špelančevi kmetiji. Šlo je težavno in zelo počasi. S hrano, dobrikanjem in nevsiljivostjo sem postopoma le pridobival njihovo zaupanje. Trajalo je nekaj mesecev, dokler mi končno niso zaupale in dovolile, da sem se jim lahko približal, nekatere celo pobožal. Končni rezultat je bil, da je ves mačji rod, ko je od daleč zaslišal (in nezmotljivo prepoznal!) ropot mojega prihajajočega avtomobila, pritekel na cesto in mi je nato v strnji vrsti sledil vse do moje, 600 metrov oddaljene lovske kočice, vedoč, da bo na vrsti pojedina. In vedno je tudi res bila. Ta mačji rod in sčasoma še druge mačke iz okolice, so nato ob jutrih potrpežljivo čakale pred mojo kočico na svoj zajtrk, velikokrat tudi s svojim ljubkim naraščajem. Neredko jih je bilo več kot petnajst. Postali smo prijatelji.

Lovska kočica je stala na samem, sredi lovišča, ki smo ga varovali pred potepuški psi, pa tudi pred mačkami. Prve sem, revirni lovec, »držal na kratko«, svoje site mačke pa sem ocenil za nenevarne.

O tem nisem nikoli pripovedoval svojim lovskim bratom ...

Ilustracije: Vital Šuligoj

2. Moja lovška mačka

Ena od mačk s Špelančeve kmetije, bila je belo-rumeno-črna, se mi je posebno približala in sem jo lahko vedno pobožal. Nekoč zjutraj, ko sem se še v temi iz lovske kočice mimo Špelančeve domačije odpravljal na jutranji lovski obhod (tedaj še nisem imel svojega lovskega psa), se mi je sama od sebe pridružila, mi vztrajno sledila in je nisem mogel odgnati. To se je začelo ponavljati, spremstvo je postajalo vedno daljše, dokler me sploh ni več zapustila. Z menoj je čakala tudi na stojšču in me nato

spremljala domov. Postala je moja stalna jutranja spremljevalka.

Tedaj sem zelo rad hodil v sončnih pomladanskih dopoldnevih čakati lisice s svojo natančno malokalibrsko repetirko Walther, kal. .22, Hornet, s strelnim daljnogledom Kahles 2,3 - 7 x 34 na skalne previse v bližini Špelančeve kmetije, kamor so se prihajale sončiti tudi lisice. Uplenil sem jih več deset. Ko me je moja mačka spremljevalka zagledala s puško, se mi je takoj pridružila. Na izbranem mestu sem v sneg postavil svoj trinožnik, sedel nanj in pripravil puško za strel. Mačka mi je skočila na ramo in tam obmirovala. Reči moram, da me je mačka – mnogo bolje kot lovski pes – z gibi uhljev in njihovimi trzljaji pravočasno opozarjala na vsa premikanja v okolici. V toplem pomladanskem soncu sem se lahko celo brezskrbno prepustil prijetnemu dremežu. Ob sebi sem namreč imel svojo zanesljivo **lovsko mačko!**

Svojim lovskim kolegom nisem nikoli pripovedoval tega.

3. Nenavadno druženje

Ena Špelančevih mačk je bila posebno pridna lovka. Bila je črna z redkimi rumenimi in rjavimi lisami. Na videz ni bila privlačna. Spomladi je imela na glavi vedno gnojno bulo. Redno je prihajala čakati in loviti miši na Polano na prisojne njive in travnike pred mojo lovsko kočico. Opazoval sem jo, kako je svoj mišji plen pridno odnašala k svojim mladičem. Zaupljiva pa ni bila kaj prida in je le obotavljaje pobrala nastavljenjo ji hrano.

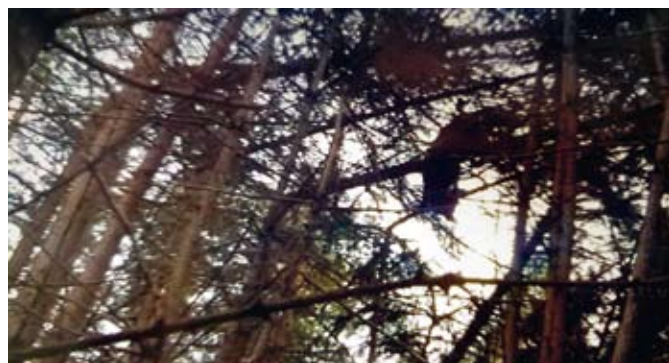
Bilo je sredi pomladi in sneg je že povsem skopnel. Dopoldne sem pred svojo lovsko kočico čakal na dogovorjeni prihod gozdarja, da mi bo odredil smreke za posek. Kmalu je prišel in z njim tudi moj dober prijatelj Matija Špec, »Špelančev ata«. Pogovarjali smo se o podrobnostih, ko mi je pogled ušel na Polano na najbolj oddaljeni kotic. Videl sem, da se v travi nekaj igraje premetava. Kazalo je,

da so se prišle na travnik igrati mlade lisičke. Vendar v tistem času lisičke praviloma še ne bi smele biti tako odrasle! Pohitel sem v kočico po svoj odlični daljnogled Leitz Trinovid 8 x 40 B. In imeli smo kaj videti; v briljantno jasni in ostri sliki (takšen daljnogled je uporabila tudi prva ameriška posadka na Luni!): po travi sta se povsem sproščeno in ljubko premetavali in igrali lanska **lisička in naša mačka!** Vsi trije smo igranje opazovali okrog 20 minut. Ker sem vedel, da je to nenavaden dogodek, sem oba prisotna jasno in s poudarkom prosil, naj si to dobro zapomnita, da mi bosta lahko kdaj kasneje za priči, če mi kdo ne bo verjel!

Prijateljstvo med mačko in mlado lisičko si lahko pojasnim le

so padale ena za drugo. Veliko jih je ostalo le delno »ukoreninjenih« in rastejo nagnjene naprej, naslonjene ena na drugo pa so oblikovale nekakšno klančino. Prav po taki »vzpetini« je verjetno pri iskanju hrane ali begu pred konkurenco (saj je bila v tem času »ženitev« na vrhuncu) »splezal« lisjak ter se ustavil na vrhu smreke.

Neverjeten prizor je 18. 2. 2015 opazil moj lovski tovariš in prijatelj **Drago Kovačič**, član LD Šentjur. Povedal mi je, da je že nekaj dni prej, ko je šel s svojo barvarko Ajdo na obhod, psica začela glasno »vleči« vonjave v nos, s pogledom in laježem pa mu nakazala, da je neka žival na smreki. Tega ni vzel resno, je povedal Drago, čeprav ve, da mora svojemu zvestemu psu slepo

Invalidni lisjak na smreki pred strelom

tako, da je mačka večino svojega časa preživljala na tistem travniku in sta se pač tam prejšnje leto, ko je bila lisička še zelo majhna, srečali in se v igri spoprijateljili.

Prof. dr. Rafael Cajhen

Lisjak brez noge na smreki

Če ta zgodba ne bi bila dokumentirana tudi s fotografijami, sem prepričan, da bi v njeno resničnost podvomil še tako velik naivec. Pred dvema letoma, ko je žled februarja podiral drevje po vsej Sloveniji, tudi v Šentjurju, še zlasti revirju Kamenski ni prizanesel. Mlade vitke in visoke smreke

Foto: D. Kovačič

Po odstrelu sva videla, da je brez leve prednje noge.

zaupati. Prepričan, da na smreki ni ničesar več, je drugi dan vseeno vzel s seboj fotoaparata. Še vedno je bila žival tam – lisjak – in mu pozirala kot na kakšni reviji. Sosed **Anton Omerza**, tudi član LD Šentjur, ni verjel niti fotografijam, dokler nista šla naslednji dan skupaj do smrek.

Tako smešnega prizora že dolgo nisem videl, je povedal Drago, ko je lisjak brez leve sprednje noge po strelo padel z drevesa in obležal pred njim.

Stane Sušnik

Zrel jelen iz LD Borovnica

Jesen je čas, ko zaigra lovčev srce. V gozdovih se jelenjad pripravlja na paritveno obdobje – ruk. V tem času pravega lovca vznemirijo še tako oddaljen glas,

Foto: U. Košir

Vztrajnost Klemena Grmeka v Smrekovcu (LD Borovnica) se je v lanskem roku obrestovala z uplenitvijo zrelega desetletnega jelena (203,30 CIC-točke).

rukanje kralja naših gozdov. Ta glas je vznemiril tudi srečnega uplenitelja **Klemena Grmeka**. Ko smo tisto deževno vetrovno jutro že vsi lovci, ki smo lovili jelena, obupali, je on še vedno vztrajal v revirju Smrekovec, kjer smo med letom v blatnih kalužah opažali ogromne jelenove stopinje. Tudi sanjalo se nam ni, kakšen je, nihče ga ni videl. Vse leto se je po borovniških gozdovih premikal kot duh, za seboj pa puščal le svoje skrivnostne velike sledi. Tistega jutra, 24. 9. 2015, pa se je njegova pot za vedno končala po Klemenovem strelu. Njegovo rogovje je bilo ocenjeno z 203,30 CIC-točke, v gozdovih pa se je skrival dolgih deset let. Lovskemu tovarišu Klemenu smo iz srca čestitali k lovskemu blagru!

Urban Košir

Glavarjevi - rodbina lovcev

Na Primožu nad Muto je kmetija Glavar. Pohodnikom in planincem je morda bolj znana kot prijetna planinska postojanka. Če pa stopite v tisto največjo, najlepšo sobo, brž spoznate, da ste zašli na kmetijo, kjer so doma – pravi jo »do koder nam nase spomin« – lovci. Toda vrhunskih trofej naj pogled ne išče. Že najstarejši, le redki ga še imajo v spominu, je bil gojitelj, in to je, kot je sam pravil, vbijal v glavo sinovoma, vnuku.

Foto: K. Valtl

Starešina LD Muta Jože Meh je izročil listino častnega članstva Ivanu Onuku.

Ivan Onuk, najstarejši sin, je že krepko zašel v osemdeseta leta. Zaradi tega in tudi iz spoštovanja do družine, ki je dala **LD Muta** kar štiri delavne lovce, je UO LD Muta sklenil, da Ivanu podeli plaketo častnega člana.

Dan pred starim letom zvečer so se člani UO odpravili na zadnjo sejo leta na Glavarjevo domačijo, tam pod planino Bricnik. Ivanu so leta in kar dvakratno izgnanstvo zelo načeli zdravje. Najprej so družino zaprli in vtaknili v taborišče nacisti. Po vrnitvi so morali tudi otroci zelo poprijeti za delo in obnoviti izropano domačijo. Komaj so se, kot rečemo, »za silo postavili na noge«, jih je naša ljudska oblast zaprla in kasneje izgnala na Kočevsko. Samo zaradi suma, ker so stanovali ob meji, da pomagajo takratnim beguncem čez novo državno mejo ... Celo loviti in gibati se ob meji staremu niso dovolili dolga leta. Seveda so plašč družbi nezanesljivih ljudi nosili tudi otroci. Ko so se razmere ob meji in na njej nekoliko ohladile, bi rekli za tisti čas normalizirale, sta Glavarja, oče in sin, oba Ivana, krepko prišla za delo v lovišču.

Tista leta, ko je naš slavljenec pošteno garal, so nastajala krmišča, solnice, steze ...

Imenovanja oziroma podelitve častnega članstva je bil res iskreno vesel. »Še veliko bolj kot častnega članstva pa sem vesel,« je dejal, »da me tudi na starost, ko sedim na invalidskem vozičku, niste pozabili! To šteje več kot vse drugo, več kakor vsi papirji ali priznanja, to je tisti pravi stik, ki nam ga prinaša zelena vejica na še tako ponošenem lovskem klobuku. Le povejte to vsem; pa ravne cevi, varen korak in bister pogled v novem letu vam želim!« je janjeno

in odločno končal zahvalo naš stari lovski tovariš Glavar.

Kristl Valtl

Lov LD Zreče v družbi žena lovcev

V nedeljo, 17. januarja, je **LD Zreče** organizirala skupni lov na lisice v prisotnosti žena, partneric ali prijateljic naših lovcev. Od

zadnjega takega lova je minilo že kar nekaj let, zato smo ga na predlog **Rudija Vidmarja** in **Ernesta Mikeka** organizirali ponovno.

V sončnem, toda mrzlem jutru, bilo je šest stopinj pod ničlo, smo se ob osmi uri zjutraj zbrali pri Slatinekovi žagi. Lov je potekal v predelu revirjev Resnik, Gradiše – Bobikovo – Vidmarjevo. Lova se je udeležilo sedem žena. Rudijeva žena **Ana** in hčerka **Danijela** sta se zavzeli za pripravo zadnjega pogona. Živahen pogovor med zbranimi je prekinil predsednik LD **Ervin Gričnik**, ki je vsem prisotnim, predvsem boljšim polovicam, izrekel pozdrav, dobrodošlico in jim zaželel prijetno druženje, veliko lovskih užtkov in je vse povabil na zadnji pogon. Po **Ernestovem** pozdravu in navodilih, poudaril je predvsem varnost in disciplino na lovu, so lovci in spremljevalke zasedli stojišča, rog je zatrobil začetek lova. Med pogonom je bilo slišati več strelav in rezultat je bil razveseljiv – tri uplenjene lisice; med njimi tudi primerek, na katerega bi bil ponosen vsak lovec. Diana je bila naklonjena predsedniku **Ervinu**. Videli so tudi okrog petnajst gamsov, kar je bilo za naše spremljevalke še posebno doživetje. Po prvem pogonu nas je čakalo presenečenje: na zbornem mestu pred drugim pogonom, imenovanem »Pri križu«, nas je pričakala »mizica pogrnjena«, okrog nje so bili zakurjeni ognji, malica je bila sestavljena iz domačih dobrot in sladice. Srbi bi temu rekli: »Nema da nema!« Ob odlični predsednikovi kapljici in toploti ognjev so se naše »lovke« dodobra ogrele.

Po končanem drugem pogonu, v katerem je padla še ena lisica, smo položili plen za pozdrav lovini na Resniku, med nekdanjo šolo in cerkvijo sv. Jakoba. Po pripovedovanju je bila cerkev

Foto: F. Klejner

Pozdrav lovini po uspešnem lovu LD Zreče, na katerem so sodelovale tudi boljše polovice lovcev.

pred okrog 600 leti lovska kape-
la in pozneje preurejena v cerkev.
Lovovodja se je zahvalil za red,
disciplino in varnost na lovu ter
se posebej zahvalil gonjačem za
uspešno delo. Po pozdravu lovini
je sledil zadnji pogon, ki je bil
v prostorih nekdanje šole, ki je
preurejena v dom krajanov, kjer
so vse pomembnejše prireditve. Z
njim upravlja Turistično društvo
Resnik. Pri vходу je spominska
plošča v spomin in zahvalo po-
kojnemu lovcu **Pavleku Kovšetu**
za njegove zasluge pri preuredit-
vi doma. V prijetno ogretim in
urejenih prostorih sta nas priča-
kali Ana in Danijela, ki sta nas
postregli s krepkim in dobrim
kosilom, od juhice naprej. Ko je
bilo druženje na višku, so dobile
besedo tudi udeležence. Glede na
njihove pohvalne komentarje je
predsednik poudaril, da je tovrst-
nih druženj premalo, in obljubil,
da bo lov postal tradicionalen.
Tako bi bil naš lov z ženami ob
lovskem plesu, prvomajskem pik-
niku in Hubertovi maši že četrta
tradicionalna prireditev. Na koncu
se je predsednik vsem prisotnim
zahvalil za udeležbo, pobudnikom
in organizatorjem lova pa za pri-
pravo zadnjega pogona.

Stanje divjadi v revirju in plen
sta odvisna od dolgoletnega dob-
rega gospodarjenja, dobro pri-
pravljenega lova. Druženje pa je
vedno odvisno od sodelujočih,
nas samih. kako si ga znamo or-
ganizirati.

Franč Klajne
LD Zreče

Na obisku pri lovcu in kiparju Ivo

Ivo Ferkolj je v svojem častit-
ljivem 88. letu starosti, ki ga je
dopolnil 15. decembra lani, odprl
javno razstavo svojih kiparskih del
v lastni galeriji, ki jo je uredil na
svojem domu v Ljubljani.

Lovci in prijatelji **LD Otočec**,
kjer je Ivo član že vse od leta
1973, smo se odločili, da ga bomo
obiskali ob njegovem osebnem
prazniku in si ob tej priložnosti
ogledali tudi razstavo.

Bili smo prijetno presenečeni;
Ivo nas je pristrčno sprejel in nam
na stečaj odprl vrata galerije in
svojega doma. In imeli smo kaj
videti!

Umetnik nam je v uvodu po-
stregel s katalogom, ki ga je izdal
ob tej priložnosti, ter nas popeljal
skozi čudoviti svet mojstrov in na-
rave, ki jim je dodal nekaj svojega
umetniškega pridiha. Ko smo ob-
čudovali umetnine, nam je smeje
razložil staro japonsko modrost,

ki pravi, da »mora vsak človek za
sabo pustiti sledi«. Ena od njih
je – napisati knjigo. Ivo pa je
pojasnil, da je svojo sled udeležil
namesto črk v kakšni knjigi v lesu
in da nam svoje sledi zapušča v
obliki skulptur.

V naravi je veliko lesa, še v rasti
in tudi odmrlega, ki nas spominja
na nekaj iz našega vsakdanjega
življenja. Le naučiti se ga moramo
gledati in prepoznavati ustvarjalno
moč narave. »Če tisto, kar najdeš
in te na nekaj spominja, primer-
no zaščititi, malce obdelati, nekaj
malega dodati, lahko v sodelo-
vanju z naravo ustvariš čudovite
skulpture.«

Ivo je svoje umetnine tematsko
razdelil v štiri sklope in jih po-
imenoval: *Živalski svet*, *Ljudje in*
bogovi, *Zgodbe in miti* ter *Portreti*.
V vsakem sklopu skulptur so

*Ena izmed Ferkoljevih umetnin
(Drevo), ki je nastala v sodelovanju
z naravo in umetnikovo roko.*

Foto: S. Gabrijel

Ivo pri ustvarjanju nove umetnine

Kiparja Iva smo obiskali za njegov 88. rojstni dan.

razstavljeni številni eksponati,
ki vsak po svoje spominja na naše
vsakdanje življenje.

Ivo je razstavo posvetil svoji
nedavno preminuli ženi **Majdi**,
ki ga je pri delu spodbujala,
ga podpirala in mu skrbno pri-
pravljala malice za love na Do-
lenjskem, kjer je tudi nabral veči-
no gradiva za svoje umetnine.

Čas na obisku pri njem je hitro
mineval in ko smo se poslavljali,
nas je v svojem slogu povabil v
bližnji lokal še na zadnji pogon,
ki je potekal v pristrčnem ozračju
in pozno v noč, kot se za lovsko
družčino spodobi. Končno smo
se razšli in že iskali nove poti, na
katerih bo Ivo lahko še dolga leta
nabiral material za svoje čudovite
umetnine.

Hvala ti, Ivo, za čas ki si nam ga
namenil; lovski prijatelji ti želimo

zdravja in še veliko ustvarjalnih
let z željo, da bi lahko še dolgo
nazdravljali s kupico cvička, sim-
bolom naše vinorodne dolenjske
dežele.

Stane Gabrijel

Jožekova petelinka ali zakaj sem sploh lovec

Spomini so trajnejši, kot si
včasih mislimo, in v naših
koreninah se včasih skriva odgo-
vor, zakaj je reka našega življenja
izbrala ravno to strugo, po kateri
teče.

Začel bom pri koreninah, lov-
skih koreninah – pri tem mislim
na svojega starega očeta po materi.
Bil je **Jože**, a vsi so ga klicali
Jožek. Čeprav sem bil star že štiri
leta, ko je umrl, se ne spomnim,
da bi ga bil kdaj srečal, niti ga
nisem videl na nobeni fotografiji.
Kar vem o njem, sem izvedel
od mame in kasneje od ljudi iz
Podlehnik; tam je namreč Jožek
živel. In kaj sem izvedel? Skoraj
vse je povezano z jago. Spomnim
se, da sem mamino vedno, ko sva
se pogovarjala o njenem domu,
spraševal o lovskih dogodivščinah
njenega očeta. In govorila mi je,
kako je Jožek s svojo šrotarico
vsako jutro hodil na jago, kako
je domov nosil polne žepe veve-
ric, kakega zajca ali kdaj pa kdaj
fazana, pa mogoče še kaj ... Bili
so pač še časi, ko lovci niso živeli
samo za lov, ampak predvsem od
lova. Povedala mi je, kako mu je
razneslo staro dratenko, ko je na
koruzi lovil vrane.

Takrat se je pisalo leto 1949.
Puška je bila uničena, pa še palec
leve roke mu je odneslo. Jožek
je bil dolgo brez svoje puške, saj
za drugo ni imel denarja, in si

jo je izposojal pri svojih lovskih prijateljih.

Minilo je več let, zdaj vem, da trinajst, preden je Jožek prišel do svoje nove puške, ruske petelinke. Kako je prišel do nje, mama ni vedela, izvedel pa sem kasneje, ko sem že sam kot lovec govoril z njegovimi tovariši. Tudi oni so mi o njem povedali še marsikaj: da je bil skromen in tih možak, da je bil med lovci priljubljen in da so zelo radi zahajali k njemu v Kobilno – v kraj, kjer je živel. Njegova domačija je bila skromna in revna, a kozarec pristne haloške kapljice se je za dobre lovske prijatelje našel vedno. Veliko lepih stvari so mi povedali o njem in takrat sem bil na svojega starega očeta prvič resnično ponosen. Pogovor je nanesel tudi na Jožekovo nesrečo s puško in takrat sem izvedel, da mu je novo kupila lovska družina. In ko smo še govorili o tisti puški, je eden od lovcev – Štefan Fošnarič oz. Koprivjekov Štef, kakor ga lovci bolje poznamo –, na hitro rekel, da ima sedaj on to puško in da bo čez tri leta moja, če bom vzdržal do konca mandata v upravnem odboru LD. Teh besed nisem vzel posebno resno, toda v meni so vseeno pustile neko sled.

Od korenin pa k spominom. Prvi seže v leto 1985. Bilo je pred nočjo, oče in mama sta bila v hlevu. Prišel je neki človek, ki ga nisem poznal, niti dandanes ne vem, kdo je bil. Mami je povedal, da je njen oče umrl. Mama je začela glasno jokati, sam pa sem se prestrašil, ker takrat še nisem razumel, zakaj joče. Le kako bi, ko pa sem bil star šele štiri leta. Minilo je nekaj časa, morda mesec, dva, morda več, ko je mama prinesla fotografijo s pogreba. Na njej je bil voziček s krsto, ob njej pa lovci s puškami in klobuki in klobuki in puške so mi najbolj padli v oko. Spomnim se, da sem vzel neko palico in rjav klobuk ter marširal okrog hiše, kot sem videl tiste lovce na fotografiji.

Tretji spomin je najbolj jasen in seže v jesen leta 1986. Takrat sva z mamo zadnjič šla v Kobilno. Tam sem bil že prej, a mi to ni ostalo v spominu. Še zdaj se živo spomnim poti ... Šla sva po poti skozi gozd, saj do hiše takrat še ni vodila cesta. Mala hiška je stala skoraj sredi ničesar, na koncu sveta, tako se mi je zdelo takrat. Živo se spomnim dvorišča, na sredi mala hiška, zadaj na pol podrt hlev, levo preša s kletjo in desno skedenj. Vse pa postavljeno na vrh grebena, pod katerim je bil vinograd. Sredi hiše je bila veža, na zidu pa raca, fazan in srnja-

kova glava. Levo je bila majhna soba, v kateri sta živeli starejši ženski, sosed, ki nista imeli kam iti, ker se jima je hiša podrla. Bili sta prijazni, jaz pa sem se ju bal bolj kot česar koli do tedaj v življenju. Naravnost je bila stara kuhinja, desno pa velika soba z veliko posteljo in krušno pečjo. Nad posteljo je visela velika slika, verjetno povečana dedkova poročna fotografija, tako vsaj mislim. V sobi je bil tudi televizor, doma ga takrat še nismo imeli, a moja največjo pozornost je pritegnilo nekaj drugega. Levo od slike, nad posteljo, je bil na porumenelih stenah svetel odtis na žebelj obešene prelomljene puške. Zdelo se mi je, kot da na steni vidim pravo puško, tako jasen je bil. Tisti večer sem prvič gledal televizijo, a se tega sploh ne spomnim, vem pa, da sem nenehno gledal tisti obris puške na

zidu. Naslednje jutro sva z mamo odšla in za skoraj dvajset let sem takrat zaklenil vrata spomina na Jožeka in na Kobilno, kamor se nisem vrnil nikoli več. In tudi če bi se, tam ni bilo več mojih korenin, niti živih spominov. Domačijo so prodali, novi lastniki so hišo obnovili in tako za vedno 'sneli' Jožekovo petelinko s stene.

V upravnem odboru sem držal tista tri leta in Štef je držal besedo: podaril mi je Jožekovo puško. Obljubil sem si, da je ne bom nič spreminjal, še jermen sem pustil tak, kot je bil. Poskušam jo čim večkrat nesti na lov, a mi najbolj ne uspeva, saj zajcev in fazanov skoraj ne lovimo, pri lisicah pa najbolj zaupam svoji karabinki. Imam sina, ki je dopolnil pet let. Zelo je ponosen na atija, ki je lovec, in večkrat greva skupaj v lovišče; takrat s sabo nikoli ne vzamem puške. Malega orožje veseli; sosed mu je izdelal lepo leseno puško in z mamico sva mu razložila, da je za tako igračo

še premajhen, in mu jo shranila za prihodnja leta. Presenetljivo dobro je to prenesel in zdi se mi, da razume. Včasih pa le prosi, če jo lahko malo pogleda in vzame v roke. Ugodiva mu in brez solza in trme se njegova 'hamerleska' ponovno vrne v svoje skrivališče. Včasih me prosi, če mu lahko pokažem svoje puške. Kdaj pa kdaj mu ugodim. Takrat me vedno vpraša, katera puška je moja najljubša. Povem mu, da je to moja karabinka, ker je moja prva in ker mi jo je kupila njegova mama. Potem me vedno vpraša, kje sem dobil petelinko, čeprav to že dobro ve, in vedno mu znova in znova povem zgodbo o Jožeku, lovcu s Kobilne. In ko sva enkrat ponovno premlela zgodbo o moji petelinki, je Maj (tako mu je namreč ime) zelo mirno rekel: »Ko boš ti umrl, me bo tvoja karabinka spominjala

in občutek sem imel, da bo tudi tokrat tako, niti slutil pa nisem, kakšno presenečenje mi je pripravljala.

Sem namreč mlad lovec in član LD Strojna, ki še z osemnajstimi drugimi LD delujemo v okviru območne Koroške lovske zveze in prek nje z LZS. Naše lovišče obsega površino več kot 2.300 ha in se razteza prek šestih katastrskih okrajev Občine Ravne na Koroškem. Mejimo s štirimi sosednjimi LD. Trenutno je v naši LD 48 lovcev, od tega en pripravnik, z zelo pestro starostno sestavo članstva (od 19 do 89 let). Naša glavna oz. najpogostejša lovna divjad je srnjad, medtem ko opažamo rahlo zmanjševanje števila male divjadi. Zadnja leta pa lovci vse pogostejše opažamo sledi prisotnosti jelenjadi in divjih prašičev, ki so zgolj prehodna divjad.

Luna se je pomaknila že precej visoko na nebu, ko sem tiho in previdno stopal proti preži. V mislih me je begalo dejstvo, da ni slane. Bom sploh lahko videl lisico, če bo prišla? Toda poln optimizma sem si odgovoril: »Nekako pa že, saj sem predolgo čakal na ta lov, da bi se mu zdaj kar odrekel.« Sedel sem se na prežo, napolnil repetirko, kal. .270 Win., in se zazrl v spokojno tišino pokrajine, ki jo je osvetljevala mesečina. Tako sem vztrajal dobri dve uri. Med tem se na travniku ni premaknilo nič. Kljub temu mi je nekaj prigarjalo, naj še vztrajam. In res. Na moje začudenje sem nenadoma naravnost pod menoj, v jarku, zaslišal nekakšno hropenje in cviljenje. Sprva sem pomislil na lisice, saj kaj drugega niti nisem pričakoval. Toda glasovi so postajali vse glasnejši in razločnejši; posumil sem, da pod menoj hodi nekaj veliko večjega od lisice. »O, gotovo so divji prašiči,« mi je zašumelo v glavi. Čez nekaj trenutkov sta se lomastenje in oglašanje pomaknila precej bliže meni, da sem že dobro razločil glasove, značilne za prašiče. V lovski mrzlici sem previdno zgrabil puško in čakal, da bodo prečkali travnik. Toda na moje razočaranje sta se lomastenje in oglašanje začela vedno bolj oddaljevati po jarku navzgor, stran od mene. Ko sem že pomislil, da je vse izgubljeno, sem dobil kar dobro zamisel, da bodo morda prečkali zgornji travnik, ki je bil od mojega, kjer stoji preža, ločen le z gozdnim robom. Takoj sem tiho zapustil prežo in stekel na zgornji rob, se ulegel in pripravil za strel. Že čez nekaj trenutkov sem na travniku zagledal črno gmoto, ki ji je sledila še

na tebe.« Seveda sta me presenetila in tudi pretresla njegovo zrelo razmišljanje in neposrednost, a mnogo bolj me je čez čas zadelo spoznanje, da se bo morda teh trenutkov spominjal za vedno, tako kot se jaz spomnim tistega belega odtisa stare Jožekove puške na zidu ob sliki nad posteljo.

Silvo Korez

Prvi v našem lovišču - namenjen meni

Napočil je dolgo pričakovani 22. december 2015. Zadnji dan predavanj na fakulteti v Ljubljani lani, še nekaj ur in sledil bo zaslužen počitek, pa tudi nekaj prazničnih dni, ki jih bom lahko izkoristil za lov. Misli so mi že uhajale k nočnemu lovu na lisice na očetovi preži, ki stoji na sosednjem travniku, slabih pet minut hoje od naše hiše. Diana mi je bila tam že večkrat naklonjena

Foto: L. Čas

Luka Čas, uplenitelj prvega divjega prašiča, ki je bil 22. 12. 2015 odstreljen v lovišču LD Strojna.

ena. Pogledal sem skozi strelni daljnogled in sprva pomislil, da ne vidim prav, da ni res, saj je pred menoj stal čisto pravi divji prašič, ki ga nismo vajeni srečevati v lovišču. Ob zavedanju, kakšna lovska priložnost se mi ponuja, in v prepričanju, da mi nihče ne bo verjel, če ga ne uplenim (do zdaj ga ni še nihče uplenil v našem lovišču), sem se kolikor mogoče hitro odločil za strel. Rezek pok je presekala tišino. Oslepljen zaradi strele sem le opazil, da je čez travnik stekel še preostali trop. Bilo je okrog deset živali.

O strelu sem po telefonu takoj obvestil očeta; kratek pogovor in že v kratkem je prihitel na kraj dogodka. Med tem sem na nastrele našel kri, kjer je prašič po strelu odskočil v gozd. Nato sva oba previdno sledila krvni sledi, ki je bila vse močnejša. Že po nekaj metrih v gozdu sva zagledala prašiča, kako je nepremično ležal pod manjšo smreko. Po nekaj trenutkih tišine in začudenja mi je oče voščil lovski blagor in rekel: »Ta je pa velik!« (doma se je kazalec tehtnice ustavil natanko pri 88 kilogramih). Sledila sta nepopisno lovsko slavlje in veselje, ki se je nadaljevalo še kar nekaj dni po uplenitvi. Na koncu zgodbe bi rad posebej poudaril, da je bil to sploh prvi uplenjeni divji prašič v našem lovišču, kar se bo morda nekaterim zdelo čudno ob zdajšnji številčnosti in razširjenosti vrste.

Luka Čas

Trije lisjaki v slabi uri

Lovski doživljaji, naj bodo z Lgrenkim priokusom ali lepi, lovcu ostanejo v trajnem spominu. Ko se ozremo na trofeje uplenjene

divjadi, se nehote vrnemo nazaj in sestavljamo delčke o vsem, kar se je takrat dogajalo. Ne pobegne še tako majhna podrobnost.

Po mojem mnenju je med lovci iz slovenskih lovskih družin zelo veliko lepih spominov.

Treba jih je samo oživiti, oblikovati in prenesti na papir. Tudi pripovedništvo, ki ga radi prebiramo, lahko širi delček slovenske lovske kulture: pristno doživljanje našega lova in divjadi.

Za takšen enkratni lovski doživljaj je poskrbel naš dolgoletni član LD Poljskava **Štefan Sagadin** - Štef. Kljub zavidljivim letom mu nobeno delo v korist LD ni odveč, niti pretežko. Lovom se ne more upreti, še posebno ne na lisice. Njegova zvesta spremljevalka, resasta jazbečarka **Bistra**, ki mu sledi na vsakem koraku, je na teh lovih nepogrešljiva označevalka; »markerka«, jo imenuje.

Foto: S. Sušnik

Le kaj je rojilo uplenitelju Štefanu po glavi, ko je s prstom kazal na lisjake?

V nedeljo, 31. 1. 2016, sta se odločila, da bosta šla »čakat«. Štef si je že veliko prej blizu doma, v revirju Kočno, postavil »zasilno« prežo. To je bila na drevo prislunjena lestev, deska za sedenje, veja za naslon puške. Kot izkušen lovec je vedel, da je v »valentinovem« času veliko možnosti za uspeh pri čakanju lisice. Nikakor pa ni pričakoval tako obilnega plena, s katerim se je vračal kasneje.

»Ob šesti uri sva se z Bistrom namestila na prežo,« je pripovedoval Štef poslušalcem, še vedno vidno pod vplivom doživetja. »Napolnil sem puško, malo počakal, nato pa poskusil vabiti z »miško«. Po kakšnih petnajstih minutah se mi je začel približevati lisjak. Strel in lisjak obleži.

Nekaj mi je reko, pusti ga, da se 'umiri', počakaj še malo. Ni minilo niti deset minut, ko priteče po isti poti drugi lisjak. Kmalu spet strel – in tudi ta obleži. Če sem na deski sedel »že« pol ure, bom pa še malo, sem si rekel. Toda to 'malo' je bilo le kakšnih deset minut, ko je, kot po voznem redu, pritekel še tretji, ki je kmalu obležal. 'Štef,' sem si rekel, 'več jih pa zagotovo ne bo! Že to je že kar malo preveč! Z Bistrom sva 'sestopila' s preže. Na tleh kljub krvi na nastrele nisem našel tretjega lisjaka. Bistra je na povodcu 'vlekla' v čisto drugo smer, kot sem mislil jaz, da se je lisjak odplazil. Ni me poslušala, ulegla se je in mi hotela glasno dopovedati, da se motim. Pa sem si rekel, naj dela, kot misli, da je prav. Potegnila me je v drugo smer in v nekaj minutah sva našla še komaj živega tretjega

lisjaka v vodi potoka, iz katerega je molela le njegova glava.

Ni bilo druge rešitve, kot da sem šel domov po samokolnico, naložil plen. Avtomasko sem pogledal na uro: bila je sedem in trideset minut. No, v slabi uri sem imel vse tri lisice.

Za tisti dan je bilo dovolj lova,« si je še rekel srečni uplenitelj, ko je končal opis dogodka.

Stane Sušnik

»Ja, kakšna pa si?«

V lovišču **LD Globoko** je bilo v letu 2015 opaziti veliko mladih lisic. Videvali smo jih povsod, obenem pa tudi povsod poslušali težave rejcev perutnine. Lisice so bile namreč pri njih kar redne gostje in marsikatera nedelja je bila pri rejcih brez dobre kokoške juhe.

Tudi v predelu lovišča Planina so ob katerekoli uri opazili lisice. Lovski tovariš Ivan se je dogovoril s Stanetom, ki živi v tistem delu lovišča, naj ga pokliče, ko jih bo spet opazil. Njuna naveza je bila kar uspešna, informacije hitre, Ivanovi strelji pa natančni in uspeh ni izostal. Mi je pa povedal, da je zadnjo verjetno zgrešil, ker je ni našel, bila pa naj bi tudi povsem brez dlake.

Približno dva meseca pozneje mi je zgornji sosed Aleš povedal, da skoraj vsako jutro videva lisico na poti proti njegovemu domu. Zato sem se kar nekajkrat zjutraj zapeljal v tamkajšnji del lovišča, da bi dognal, kaj se pravzaprav dogaja z lisico. Toda nisva se srečala. Neko jutro, ko je bil rezultat mojih namenov in načrtov enak kot prej, pa sem se ob vrnitvi domov ustavil ob njivi, ki leži med dvema sadovnjakoma, da bi morda tam uplenil še kakšno srno. Ko se je že kar lepo zdnilo, se je po travi iz spodnjega sadovnjaka pomikalo nekaj sivo-rjavega, barve podobne beli kavi. Ker je v naših domovih veliko mačk raznih barv, sem najprej pomislil, da se na lov na njivo odpravlja pač katera od domačih mačk. Ker pa se mi je hoja živali zdela nekoliko drugačna, sem obiskovalca le pogledal z daljnogledom. Uhlja sta bila za mačko nekam velika, telo preveč dolgo in vitko, tudi rep se mi je zdel nekam čuden. Vse je bilo še najbolj podobno nezdravi lisici, zato sem se odločil za odstrel. Ko sem po strelu prišel bliže, sem se vprašal, kot sem navedel v naslovu. Lisica je bila povsem brez nadlanke, po vsem telesu jo je poraščala gosta puhasta podlanka in le na repu je bilo nekaj

Foto: D. Lepšina

Odstreljena lisica, ki je verjetno preživela močno garjavost.

redkih dolgih dlak. Tudi glava je bila videti ozka in smrček nekako zelo dolg; vse verjetno zaradi neznačilne odlakanosti.

Z zanimanjem in podobnimi komentarji smo si jo ogledovali tudi skupaj z lovskimi tovariši. Pozneje, ko sem z roko (seveda v rokavici) lisico pogladil po telesu, sem pod mehko podlanko začutil hrapave trše izbokline na koži, kar je bila posledica garij.

Čez dva meseca po opisanem odstrelu je bila približno 2 km od mesta odstrela moje lisice najdena povožena. Od smrčka do konca pleč je bila povsem odlakana, le uhlja sta bila po notranji strani popolnoma gola, zadnji del trupa in rep pa sta bila prav takšna kot pri moji odstreljeni lisici.

Po odstrelu sem malo pobrskal po literaturi in našel zabeleženo možnost pojava lisice brez naldanke. **Blaž Krže** jo je v svojem prispevku o lisici predstavil kot Samsonovo lisico. Hkrati je omenil, da je tak pojav verjetno posledica garij. Toda v vsej literaturi je ob pojavu garjavosti omenjen izpad dlake le na posameznih mestih, ne pa tudi po vsem telesu enako. Tudi posledična smrt naj bi nastopila že po v dveh mesecih. Nikjer ne piše, če lisica preživi tako močno garjavost. Se je lisica morda tako uspela prilagoditi temu zajedavcu in preživela? Ali se je pri njej pojavila katera druga oblika bolezni s podobnimi znaki? Žal ob uplenitvi nisem razmišljal tako in zato tudi nisem iskal mnenja veterinarske stroke. O tem sem začel razmišljati šele po objavi nekega drugega prispevka v Lovcu, o podobnem primeru, na severovzhodu naše domovine. Verjetno se bo ob veliki lokalni številčnosti lisic kaj podobnega pojavilo še kje v Sloveniji in bo priporočljivo poslati uplenjene lisice na temeljite analize stanja oziroma postaviti pravo veterinarsko diagnozo.

Dušan Lepšina

Uspešen lovski februarški dan na Kapli

Takoj ko sem se prebudil, sem pogledal skozi okno. Belina zapadlega snega in velikih, še vedno padajočih snežink je vame vnesla mir. Kar nekaj časa sem zrl skozi okno v spokojnost še

Foto: M. Richter

Veseli uplenitelji lisice in štirih kun. Brez zvestih in dobro izšolanih lovskih terierk tisto februarško nedeljo iz lovišča LD Kapla ne bi prinesli tolikšnega plena.

vedno temačnega sobotnega jutra in se hkrati z mislimi podal v zasneženo lovišče na Kapli. Ker je ura kazala pol peto zjutraj, sem umirjeno zlezel nazaj pod odejo in poln lovskih načrtov spet utonil v spanec.

Sobota je minila v pričakovanju nočnega čakanja lisic in kun, nedelja pa je bila rezervirana za lov s prijatelji.

Preveč zelena pokrajina v februarju je bila končno odeta v snežno odejo in v takšnih razmerah ponudila tudi odlične razmere za nočno čakanje lisic. Hotel sem malo zaspati, kasneje, malo pred polnočjo, pa se odpraviti proti preži. Ob mislih na tišino zasneženega gozda, prijetnega žuborenja potočka pod njim in črne silhuete lisice ali kune nisem mogel spati.

Kmalu sem se odpravil v noč in že na poti do preže v Gracejevi grabi vedel, da bom zaradi utrujenosti verjetno prespal pol noči. Zavrt v spalno vrečo se je to res zgodilo, a se mi je prileglo. Možnost za uplenitev se mi ni ponudila, ampak sem zopet doživel lepo zimsko noč na preži. Ob prebujanju novega dne sem se odpravil domov na zajtrk, se osvežil, vzel šibrenico in se odpravil takoj nazaj v lovišče, kjer sem šel pogledat, kje so sveži sledovi kun. Ugotovil sem, da se ponoči zveri niso kaj dosti gibale. Opazil sem samo eno sled kune belice, ki si je za svoje dnevno počivališče izbrala skedenj pri Graceju. Med tem so mi preostali trije, **Zdravko Garmut**, gospodar naše LD, **Borut Murko** in lovski pripravnik **Valdi Verdonik**, že javljali svoj uspeh. Med potjo do našega zbirališča so pregledali eno od lisičin in doživeli svojevrsten pripetljaj. Borut je šel pregledat, če so luknje aktivne, a ni bil povsem prepričan. Odločil se je, da

bosta mesto podrobneje pregledali še psički, nemški lovski terierki. Psički pa sta se namenili mimo lukenj naravnost v robidovje in takoj z laježem oznanili, da je notri divjad. Nekaj metrov od Boruta in kakšnih pet minut je lisjak tiho čakal v robidovju in se premaknil šele, ko sta do njega pritekli psički. Bežčega lisjaka je s strelom uplenil pripravnik Valdi. Ob srečanju z njimi ponosni pripravnik ni skrival zadovoljstva, saj je bil to njegov prvi lisjak. Veselo sem mu segel v dlan, mu krepko stisnil roko in čestital.

Nato smo skupaj nadaljevali pot proti kmetiji Lešenk in ob pregledovanju okolice tamkajšnjega skednja po sledih v snegu ugotovili, da se tam nekje zadržuje kuna belica. Pripravnik smo po-

stavili na mesto, kjer je sled kune vodila v skedenj in upali, da se mu bo morda že drugič tisti dan nasmehnila Diana. Zdravko, Borut in obe terierki so šli v skedenj, jaz pa sem se postavil na spodnjo stran. Dolgo ni bilo nič; nato pa se je kuna pokazala Borutu in hip zatem še Zdravku. Psički sta po sledu vztrajno sledili kuni, vse dokler se nista zaslislala dva strela. In Valdi, nasmejan do ušes, je dvignil tudi svojo prvo uplenjeno belico. Vsi smo se veselili z njim in krepkih trepljajev in stiskov rok kar ni bilo konca. Bili smo si enotnega mnenja, da je bil to lep lov. Odšli smo še proti naslednji kmetiji, kjer smo hoteli v bližini preveriti zasedenost dolgoletnih lisičin, ki so bile v t.i. »revirju šest«. Med hojo do tja sem se preizkušal v klicanju/vabljenju sivih vran. Z dlanmi sem začel oponašati zajčji vek in hreščee oglašanje šoje. Sive vrane so nemudoma priletele v bližino. Ena je bila le preveč radovedna in neprevidna, kar sem izkoristil in jo uplenil. Med ogledom okrog naslednjega skednja smo spet ugotovili, da je nekje kuna. Zdravko se je s psičkama odpravil v notranjost, mi pa smo zasedli strelska mesta okrog skednja. Že po krajšem času smo zaslislali razdraženo lajanje terierk, po katerem smo spoznali, da sta kuni blizu. Tudi domače mačke so se prestrašeno umikale iz skednja na prosto in nam strelcem vsakič dodatno dvigale srčni utrip. Naenkrat sem na snegu zagledal nekaj temnega in opazil kuno, kako v skokih beži po hribu in proti gozdu. Z umirjeno natančnostjo sem ustrelil in »zverca« je obmirovala. Spet so sledili stiski rok, trepljanje in hudomušno lovsko zbadanje tovarišev, češ da sem jo tako rekoč odstrelil Borutu izpred puškine cevi.

Na vrsti so bile še lisičine v »revirju 1«, okrog katerih pa smo opazili le sledi jazbeca, ki se je očitno prebudil iz svojega dremeža in je šel malo naokrog pogledat za hrano. Zadnje mesto, kamor smo se podali tisti lovni dan, je bilo pri Graceju. Tokrat sem šel izganjat jaz in terierki. Dolgo psiči nista odkrili ničesar, ko pa sta se Borutova in Zdravkova psička osredotočili na eno sled in ponovno začeli s svojo vztrajnostjo, smo vedeli, da sta na sledi kune. »Zverca« se je premaknila in smuknila v zložena drva ob zidu. Tam so se uporabnost, srčna vztrajnost in ostrina terierk izkazale s polno lovsko mero. Psički sta grebli, cvilili, grizli in se le s težavo zvlekli za drva ob zidu. V tistem hipu se je kuna v velikem

Foto: L. Ruhitel

Lisičarji Lovske družine Sv. Ana v Slovenskih goricah so položili svoj plen. Lovski blagor!

skoku pognala na plano in že je Borut dvakrat ustrelil. Očitno zadeta kuna se je premaknila v drugo stavbo, kjer je bila drvarnica. Nemudoma sta tja po njenem sledu pritekli terierki, dohiteli zadeto žival, jo ujeli ter s stresanjem rešili muk.

Zadovoljni ob koncu lepega lova smo se srečali še z drugo ekipo v sestavi **Ožbej Petar, Miha Volmajer, Maks Volmajer** in uplenitelj kune belice **Mario Škrinjarič**. Prijeten zimski dan in konec uspešne nove lovske zgodbe, ki ste jo pravkar prebrali, smo ovekovečili s skupinsko fotografijo, nato pa se podali na toplo na dom dveh naših lovcev, k **Srečku in Robiju Žigartu**.

Marko Richter - Zeleni

Lisičarji

V sklopu LD Sv. Ana v Slovenskih goricah že več kot deset let deluje samoimenovano neuradno društvo Lisičarji, ki šteje deset članov. Najbolj aktivni člani, ki sodimo v to skupino, smo v zimski sezoni, ki je po našem »statutu« od 1. novembra do 28. februarja, se v tem obdobju intenzivno sestajamo vsako nedeljo zjutraj, ko se zdani in ko ohlajeni zapustimo preže. Sestanemo se ob 8. uri in kisli juhi, medtem pa ugotavljamo uspešnost tekočega tedna in pripovedujemo doživljaje z lova. Vsakokrat si povemo vse dogodke, včasih celo več, kot se jih je dejansko zgodilo. Velikokrat smo uspešni, večkrat pa tudi ugotovimo, da smo vstajali zaman. Zadnji teden februarja smo bili kar pridni, k uspehu pa nam je pomagal tudi sneg.

Ugotavljamo, da je lokalna številčnost male divjadi precej odvisna od naše uspešnosti pri zimskem lovu lisic, pa tudi kmetje so nam zelo hvaležni za odstrel

vsake zvitorepke. Obenem se zavedamo, da je zmerno število lisic v naravi koristno, zato jih precej tudi »nehote« zgrešimo ...

Leon Ruhitel

V eni zimi ujel enajst kun belic

Lov s pastmi je prastara oblika lova. Nekdaj je bil pri nas pogostejši in zaradi visokih cen kožuhovine tudi donosnejši, zdaj pa postaja zaradi znanih vzrokov manj zanimiv. Umetna vzreja kožuharjev, nesmiselna gonja zoper nošenje krznenih oblačil in odpor proti kožuhovini nasploh so skoraj razvrednotili krzno kožuharjev pri nas. Če temu dodamo še zelo pretirano negativno javnomnenjsko gonjo in odklonilni odnos do lova s pastmi, so vzroki bagatelni odkupnih cen kožuhovine lovni vrst razumljivi. Posledice so znane, zanimanje za lov lisic in kun se manjša ali ga sploh ni, zato pa se njihova številčnost hitro večja, kar se odraža tudi s poraznim stanjem male divjadi in gozdnih kur. V razmislek: Bodo te vrste zaradi preskromnega lova postale neobvladljive ali bo morda to preprečilo njihovo lastno samouravnavanje številčnosti (tudi z boleznimi, ki so prenosljive na človeka)?!

Pri nas veljavna zakonodaja in predpisi dovoljujejo, seveda v lovni dobi, lov lisic, kun, jazbecev, pižmovk s pastmi dvigalkami, ki omogočajo selektiven lov, niso pa nedovoljene pasti stopalke (dovoljen je tudi lov kun v pahe in lov polhov v polharske pasti (škrinjice, šklope). Uporaba drugih lovni pripravljenih naprav, pasti, zank, mrež ali limanic je prepovedana. Zaradi različnih razmer, tradicije in vplivnosti mnogih lobijev Evrope, EU ni uspela urediti

enotnega lova s pastmi, čeprav je Združenje evropskih lovskih zvez (FACE) sprejelo in izdalo nekaj usmeritev za svoje članice. Spomnimo se samo lova ptic pevč z mrežami in limanicami pri naših zahodnih sosedih in v Španiji ali lova volkov z vsemi mogočimi oblikami pasti v Romuniji. Vsi vemo za poklicne nastavljalce pasti (traperje), ki jim tak lov omogoča preživetje v odročnih krajih ZDA, Kanade in Aljaske. Evropa je dandanes vendarle načelno še naklonjena sprejemljivim oblikam lova s pastmi, pri čemer pa je treba upoštevati kar najvišja merila spoštovanja živali in etičnosti. Zavedamo se nujne potrebe po občasnem zmanjševanju populacij plenilcev in glodavcev tudi v kulturni krajini, v kateri povzročajo mnogo težav in gospodarske škode. Veliko pove tudi podatek, da v evropskih loviščih še vedno lovi nekaj sto tisoč ljudi tudi s pastmi. Izjemno veliko zanimanje za tak lov je v vzhodnoevropskih državah, pa tudi v Avstriji in Nemčiji. Vsako spomlad avstrijsko koroško in štajersko lovstvo organizirata tečaje za nastavljalce pasti, ki jih seznanjajo z ustreznimi predpisi, sprejemljivimi oblikami tovrstnega lova in praktičnim znanjem. Zanimanje je tolikšno, da morajo tečaje celo ponavljati. Tudi na nedavnem lovskem sejmu v Salzburgu smo si lahko ogledali bogato ponudbo dovoljenih pasti dvigalk.

V Sloveniji na leto v družinskih loviščih (torej brez LPN) odstrelijo, ujamejo in povozijo 9 do 12.000 lisic, od 1.300 do 1.700 belic in samo 150 do 200 zlatič(!). Zadnji številki pričata o vedno večji agresivnosti kune belice (*Martes foina*), ki vse aktivneje osvaja tudi nekdanja značilna stanišča (območja) kune zlatice (*M. martes*), celo v visokogorju. Ob navedenih številkah samo še podatek o odvzemu poljskega zajca: v zadnjih letih njihov letni odzem znaša 2.500 do 3.200 zajcev; torej računamo najmanj s štirimi lisicami na enega zajca! Podatek, ki je vreden temeljitega premisleka in ukrepanja! Dandanes lisice povečini odstreljujemo v lovni dobi, belice pa verjetno bolj kot lisice lovijo lovci s pastmi. Za nekoč tako znan pa tudi učinkovit lov kun zlatič z »obkrožanjem« v novozapadlem snegu pa komajda še kdo ve.

Delež lovcev, ki se pri nas še ukvarjajo z lovom kožuharjev s pastmi, ni znan. Ocenjujem, da jih je razmeroma malo, le tu in tam morda še kdo v vsaki LD. Eden redkih, predvsem mlajših

lovcev, ki se je priučil lova kun belic s pastmi, je **Zoran Šulgaž** iz Brda pri Trziču, sicer gospodar LD Dobrča. Za tak lov ga je navdušil stari oče **Vido Drobnič**, starosta omenjene LD.

Zoran je nekaj let spremljal dogajanja s kunami v lovišču, v snegu iskal njihove stečine in kraje, kjer so se najpogosteje zadrževale. Našel je vrsto primernih mest za nastavljanje pasti, zlasti ob studenčih, med skalnimi jamami, tudi v opuščeni gospodarskih poslopih in na podstrehih. Na vseh teh mestih je že konec poletja začel s privabljanjem belic. V ta namen je nastavljal večinoma kokošja jajca, pa tudi nekaj suhega sadja, celo slaščica Frutabela (gozdni sadeži) se je odlično izkazala. Kokošja jajca so za kune res univerzalna vaba, mačke jih ne jedo, pa še laže dostopna in poceni so. Za lov belic je uporabljal samo eno past – dvigalko z razponom samo 37 cm med lokoma, z eno vzmetjo in 150 N zadostne razporne sile, ki kuno, ki jo sproži, takoj usmrti. Na pasti je pričvrščena »ponvica« za namestitve jajca. Znan ameriške pasti Conibear, ki jih je preskusil, se mu zdijo manj uspešne. Meni, da je pri tem lovu najpomembnejši način priprave lovni mest, ki morajo biti na trdi podlagi, očistiti je treba kamenje in vejice ter izbrati znane kunje stečine. In, kot že omenjeno, poskrbeti je treba za temeljito in redno predhodno privabljanje z jaji! V jesenskih mesecih je porabil na desetine kokošjih jajc za vabe, saj je vsak dan vsako lovno mesto položil kar po nekaj jajc. Tudi za lov je uporabljal vedno le sveža jajca. Past je nastavljal šele, ko so kune redno pojedle večino nastavljenih jajc in jih je tako »privezal« na lovno mesto. Past je temeljito prekril samo s smrekovimi iglicami. Lovil ni v velikem mrazu in ob daljšem deževju, ko je gibanje kun manj intenzivno. V štirih mesecih lovne dobe na kune v zadnji zimi, od novembra do konca februarja, je ujel – verjeli ali ne – le na eno past enajst kun belic. To res ni lovska latinščina ali lovsko »nakladanje«, prav od vsake ima fotografski posnetek in lepo krzno! To je nenavaden in izjemen lovni uspeh, komajda ponovljiv tudi zato, ker so bile kune zaradi mile zime skoraj brez snega lahko aktivnejše pri iskanju hrane. Lovno območje, kjer je ujel kune, obsega del pobočja gore Dobrča in njeno podnožje, površinsko okrog 500 ha!

Pravilen lov s pastmi je prav tako pravičen lov!

Branko Galjot

14. 1. 2016 nas je nepričakovano zapustil **Alojz Mlakar**, član LD Dobrnič; prijatelji smo ga klicali Slavko.

Rodil se je 21. 5. 1932 na Štajerskem, v Cerovcu pod Bočem pri Rogški Slatini. Po koncu vojne ga je življenjska pot zanesla v Novo mesto in nato v Ljubljano, kjer je služboval na železnici. Prijetno in lepo družino si je ustvaril v Trebnjem, kjer si je zgradil tudi dom. Ljubezen do narave in lova ga je leta 1965 pripeljala v prelepo suhokrajnsko dolino, v Lovsko družino Dobrnič, kjer je imel tudi svoje prijatelje, s katerimi se je spoznal v službi.

Slavko je bil izredno marljiv in pošten mož, kar je znal prenašati tudi na mlade rodove lovcev. Bil nam je pravi vzor, zato ga bomo zelo pogrešali. Vsak svoj izostanek od sestankov je predhodno sporočil in se opravičil. Kljub starosti se je zelo redno udeleževal skupnih delovnih akcij in lovov v naši LD. Istrski kratkodlaki goniči so ga spremljali vso lovsko pot, vse do zadnjega.

V lovski LD je opravljal številne funkcije, od revirnega vodje (1968 do 1986) do člana disciplinske komisije (1972 do 1980) ter člana gojitvene komisije (1977 do 1981) pri ZLD Novo mesto. Pri svojem delu je bil vreden in dosleden, zaradi česar je bil odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge in redi III., II., I. stopnje. Bil je tudi nosilec jubilejnega znaka za petdeset let članstva v lovski organizaciji ter številnih priznanj in plaket matične LD.

Od Slavka smo se poslovili 16. 1. 2016 z vsemi lovskimi in posvetnimi častmi na pokopališču v Trebnjem. Lovski rogovi so mu še zadnjič zaigrali melodijo, ki je odmevala prek trebanjskega bukova do obronkov našega lovišča, ki ga je imel tako neizmerno rad.

Slavko, počivaj v miru, spominjali se te bomo in te še dolgo ohranili v naših srcih ter lepem spominu.

LD Dobrnič – S. G.

Na pokopališču v Gorenjem Logatcu smo se lovski tovariši poslovili od dolgoletnega člana LD Logatec **Mira Rupnika**, ki je umrl 4. 2. 2016.

Čprav smo vedeli za njegovo bolezen, smo upali, da jo bo premagal. Junaško se je spopadal s težko boleznijo, ki ga je po nezdobi, kljub skrbi ljubice žene, dveh hčerk, vnukov in pravnukov, žal premagala.

Miro se je rodil 4. 3. 1932 na Medvedjem Brdu kot šesti od dvanajstih otrok. Osnovno šolo je obiskoval v Zavrčju, ki je takrat spadal pod Italijo. Zato je kot otrok še toliko bolj občutil raznarodovalno politiko in grozote druge svetovne vojne. Po končani osnovni šoli je šolanje nadaljeval na kovinarski šoli v Kranju in se kot vzdrževalec zaposlil v rudniku živega srebra v Idriji. Kasneje se je zaposlil v novi tovarni KLI v Logatcu, ob delu končal delovodsko šolo strojne stroke in kot delovodja delal do upokojitve. Svoje strokovno znanje

je prenašal na mlade. Kot mojster je bil strog, a vedno dosleden in pošten. Za svojo strokovnost, ustvarjalnost in inovativnost je prejel številne nagrade. Leta 1980 je v Beogradu prejel veliko prvomajsko nagrado dela.

Kljub številnim obveznostim se je Miro odločil, da se bo pridružil zeleni bratovščini. Poln energije in ljubezni do narave se je leta 1965 kot pripravnik vpisal v LD Logatec. Kmalu za tem, novembra leta 1967, je opravil lovski izpit. Najraje je zahajal v I. revir naše LD, Blekovsko gmajno, kjer je do podrobnosti poznal stanje z divjadjo; predvsem je poznal smrad. Rad se je pridružil in organiziral delo v lovišču, veliko je sodeloval pri posodabljanju lovskega doma. Bil je dober lovski kinolog in vodnik številnih lovskih psov. Z največjim veseljem je sodeloval pri organizaciji lovskih večerov, kjer je pri lovskih krstih kot strog sodnik mladih lovcev vedno zagovarjal poštenost do narave in divjadi. S svojo avtoriteto je veliko prispeval k dobri odnosom in medsebojnemu razumevanju. Bil je nadvse prizadeven in spoštovan lovec, odgovorno je sprejemal naloge v lovišču in v organih upravljanja: član komisije za strelstvo je bil od leta 1968 do 1972, bil je predsednik disciplinske komisije LD (od 1972 do 1976 ter od 1982 do 1986), starešina (od 1975 do 1980), član NO LD (od 2004 do 2006) ter predsednik NO (od 2008 do 2010).

Miro je bil za svoje uspešno delo v LD Logatec odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge, redoma III. in II. stopnje. Prejel je tudi jubilejna znaka za 40 in 50 let članstva v LD.

Spoštovani lovski tovariši in prijatelji Miro, zahvaljujemo se ti za ves prispevek, ki si ga s svojim delom namenil v dobro divjadi in lovstva. Ostal bo spomin na tvoj vedri značaj, s katerim si med nami vedno ustvaril veselo in sproščeno vzdušje.

LD Logatec – Č. M. V.

»Ko barva se gozd in jelen nam ruha lepo, Tebe, Jože, z nami poslušat ga nikoli ne bo.«

Z rosnimi očmi in bolečino v srcih smo obstali po slovnih besedah našega govornika, ko smo se na kočevskem pokopališču

poslavljali od našega ustanovnega in častnega člana LD Mala gora, **Jožeta Kalana**, ki je 23. 9. 2015 umrl v 80. letu starosti.

Rojenice so Jožeta položile v dar, varstvo in vzgojo mami Ani in očetu Jožetu 5. 1. 1935. leta v kraju Zagorje ob Savi. Svoje brezbrizno zvedavo otroštvo je preživel ob tolmunih zagorskih potokov in obrežju reke Save, od koder so ga sovražniki s starši in mnogimi drugimi družinami leta 1941 izgnali v Bosno in Hercegovino. Že naslednje leto se je s svojimi starši vrnil v Slovenijo v partizansko Kočevje, kjer je delal in živel do konca življenja. Tam je obiskoval tudi osnovno šolo. Po osnovni šoli je končal še strokovno gimnazijo v Kočevju. Ljubezen do narave lova in kinologije je bila v njem zelo velika, saj je še kot kratkohlačnik rad spremljal očeta, izkušenega in spoštovanega lovca v lovišču in vpiljal njegovo znanje.

Leta 1952 se je zapisal zeleni bratovščini v LD Kočevje in se leta 1953 vpisal v Gozdarsko šolo v Ljubljani, ki jo je uspešno končal leta 1958. Med izobraževanjem je dopolnjeval tudi svoje znanje s področja narave in lovstva. Tako je že leta 1953 opravil lovski izpit, v letih 1973/1974 pa opravil še izpit za lovskega tehnika (lovskega mojstra).

Leta 1954 je bil Jože pobudnik in ustanovni član naše LD Mala gora, kjer je bil nato član do zadnjih dni življenja. Leta 1960 se je poročil z Marijo Kogovšek, za katero lahko rečemo, da ga je podpirala pri lovu in je kinološka in lovska mati. Jože je zaradi svojih službenih poti zamenjal tudi lovsko družino. Tako je bil v letih od 1964 do 1984 član LD Dolenja vas, kjer je bil vsa leta član UO in kjer je opravljal funkcijo blagajnika. Od leta 1985 je bil član svoje matične LD Mala gora.

Kot dolgoletni kinolog je leta 1962 opravil izpit za kinološkega sodnika za VI. skupino (goniče).

Na področju lovstva in lovske kinologije je zelo tesno sodeloval z znanimi kinologi, ki so nekdanj krojili in utirali poti slovenske kinologije na našem širšem prostoru, npr. Lavrič, Ivanc, Vesel, Lovrenčič, Kelih in nadaljeval njihovo delo. Od leta 1962 je bil neprekinjeno član vzrejne komisije za gonice in redni strokovni sodelavec – sodnik (tudi v jugoslovanskem merilu). Od leta 1952 je bil član komisije za kinologijo na območni ZLD Kočevje in leta 1979 ustanovni član LKD Kočevje, od leta

1976 je bil tetovirni referent za območje ZLD Kočevje ter član VK KZS za gonice do leta 2005.

Zahrbtna in huda bolezen ga je že leta 1981 položila v posteljo. Toda Jože je bil je borec in predvsem ob njegovi skrbi ženi Mariji ter ob dobrih lovsko-kinoloških prijateljih, ki so mu pomagali po prestani težki operaciji, se je pokončno vrnil v nekdanje življenjske tokove.

Iz evidenc LD in KZS ter ZLD Kočevje je razvidno, da je opravljal vrsto funkcij. Bil je prvi praporščak ZLD Kočevje (1961 do 2010), član častnega razsodišča ZLD Kočevje (1993 do 1999), član UO ZLD od leta 1999 do 2003, član NO ZLD, predavatelj za kinologijo v območni ZLD (1962 do 2002), tajnik LD (1987 do 2005), kinološki referent v LD Mala gora (2005 do 2007).

Za svoje nesebično zavzeto delo v dobro narave, divjadi in lovske organizacije, s poudarkom na področju kinologije, je bil Jože Kalan odlikovan z zlatim znakom za kinološke zasluge KZ Jugoslavije, z zlatim znakom KZ Slovenije in redom KZS III., II. in I. stopnje. Bil je prejemnik plakete LKD Kočevje, zlatega znaka ZLD Kočevje, plakete LD Mala gora in drugih priznanj. Za nesebično in dobro sodelovanje v organih in komisijah LZ Slovenije ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redi III. II. in I. stopnje. Prejel je tudi zlati znak LD in jubilejni znak za 60 let lovskega udejstvovanja.

Lovski tovariši se spoštljivo spominjamo našega Jožeta Kalana in se s ponosom oziramo na njegovo 80-letno prehojeno življenjsko pot, 63-letno lovsko-kinološko pot ter tudi kulturno-gledališko in pevsko udejstvovanje. Čast njegovemu spominu!

LD Mala gora – M. V.

OBVESTILO

Vse dopisnike LD oziroma ZLD/LZ obveščamo, da nam morajo vse **zapiske o umrlih** (pa tudi o jubilarjih) obvezno poslati **pravočasno** tudi v **elektronski obliki** (zapis v Wordu in fotografijo v jpg) na naš **e-naslov. Originalne fotografije in uradni dopis** (z žigom in podpisom odg. osebe LD) pa pošljite z **navadno pošto**.

Zapisov, ki ne bodo prispeli tudi v elektronski obliki, ne bomo obravnavali.

Prav tako pazite, da ne boste prekoračili petmesečnega skrajnega roka za oddajo zapisa v uredništvo.

Natančna navodila o objavljanju tovrstnih zapisov so bila zadnjič objavljena v Lovcu, 6/2015, str. 345, zato si jih natančno preberite, preden odpošljete zapise.

Uredništvo

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Martin Pelicon, LD Sabotin,
* 9. 9. 1933, † 18. 12. 2015.

Darko Murenc, LD Sabotin,
* 30. 6. 1934, † 3. 2. 2016.

Franc Zemljak, LD Jurklošter,
* 9. 4. 1933, † 9. 1. 2016.

Mirko Hirci, LD Prebold,
* 1. 11. 1925, † 19. 1. 2016.

Ciril Kralj, LD Ljubno,
* 16. 3. 1945, † 20. 1. 2016.

Jože Kršlin, LD Loka pri Žusmu,
* 9. 8. 1936, † 25. 1. 2016.

Jože Ban, LD Podsreda,
* 22. 2. 1945, † 30. 1. 2016.

Jože Farčnik, LD Udenboršt,
* 28. 1. 1929, † 20. 2. 2016.

Bogdan Volk, LD Grgar,
* 6. 5. 1947, † 8. 2. 2016.

Anton Pintar, LD Begunjščica,
* 6. 1. 1926, † 23. 2. 2016.

Bogdan Sirk, LD Dobrovo,
* 30. 8. 1935, † 2. 11. 2015.

Franc Marn, LD Višnja Gora,
* 11. 5. 1930, † 24. 2. 2016.

Milan Ljubojevič,
LD Tabor, Sežana,
* 3. 10. 1932, † 9. 10. 2015.

Anton Valenčič, LD Žabnik, Obrov,
* 18. 1. 1945, † 6. 1. 2016.

Jožef Plesničar, LD Grgar,
* 13. 12. 1952, † 26. 2. 2016.

Anton Zobec, LD Ribnica,
* 7. 10. 1935, † 21. 2. 2016.

Tomaž Abrahamsberg,
LD Ribnica,
* 28. 5. 1956, † 24. 2. 2016.

Umrlim časten spomin!

Preizkušnja ptičarjev v zanesljivosti prinašanja izgubljenega

Namen te preizkušnje (PZPI) je pri lovskih psih ptičarjih (ne vidim razloga, da takšne preizkušnje ne bi opravljali tudi pri drugih lovskih pasmah, npr. nemških prepeličarjih ipd.) ugotoviti zanesljivost prinašanja naključno najdene, že hladne mrtve divjadi (v tem primeru preizkušnje lisice). Preizkus se opravi v goščavi ali gozdu s podrastjo. Vodnik lahko vpliva na psa samo na začetku, ko ga spusti psa s povodca. Vodnika sme spremljati samo določen sodnik. Pri delu ne sme nihče motiti psa, zato je ogled takšne preizkušnje pripravnikom ali drugim udeležencem onemogočen. Zato je tudi vprašljiva verodostojnost vpisa te preizkušnje v Dnevnik lovskega pripravnika glede na to, da bo moral UO DLP zavzeti jasno stališče in o svojem sklepu obvestiti LZS, območne lovske zveze in KZS.

Pes mora brez dodatnih ukazov ali kakršnih koli drugih glasnih ukazov začeti šariti. Ob naključnem »stiku« z najdeno lisico jo mora brez dodatnih ukazov pobrati in jo prinesiti vodniku (za podrobnosti izvedbe te preizkušnje glej: *Pravilnik ... revija Ptičarji*, števil. 1/2005).

Društvo ljubiteljev ptičarjev je letos 5. marca spet organiziralo PZPI, tokrat v LPN Beltinci. Idealen teren za takšno preizkušnjo je DLP večkrat odstopila LD Središče. Zaradi migrantskega vala, ki je zajel tudi R Slovenijo, je letos tam ni bilo mogoče prirediti, kajti dobršen del obmejnega lovišča je z bodičasto ograjo odrezan od celote. Zato sta zelo okrnjeni lovska in tudi kinološka aktivnost.

V razpisnem roku sta se na preizkušnjo prijavila le dva vodnika in ena vodnica. Tudi zaradi tako malo prijavljenih bosta morala posredovati UO DLP in tudi Vzrejna

Uspešna naveza: Lidija in Ben

Po končani preizkušnji v zanesljivosti prinašanja je bilo mogoče opaziti tudi kakšen mrk pogled vodnikov.

komisija za ptičarje (morda celo zbor sodnikov za delo vseh pasem ptičarjev!).

Po dolgotrajnejšem deževju je bilo tisto soboto le ugodno vreme za preizkušnjo.

Na preizkušnji so sodelovali:

Ivan Gaube iz Ljutomera z nemškim žimavcem **Cerom Ljutomerskim**,

Igor Jež iz Idrije z nemškim žimavcem **Quirlom von der Hofmarkom** in

Lidija Šmigoc iz Bukovcev z nemškim kratkodlakarjem **Benom Sebeberskim**.

Sodniški zbor v sestavi predsednika **Dragana Zemljiča** in člana **Vojka Pirherja** ter **Saše Ferenciča** in vodja preizkušnje je, kot določa Pravilnik, pripravil vse potrebno za preizkušnjo; določil in označil je stojišča (mesta) izpusta in za položitev mrtvih lisic. S prvodoločenim vodnikom se je čez dobri dve uri od položitve lisic začel PZPI.

Uspeh je bil, če zapišem nekoliko po računsko, le tretjinski. Prva udeleženca, oba vodnika nem-

škega žimavca, žal nista opravila preizkušnje. Vodnica Šmigocева kot zadnja nastopajoča pa je z nemškim kratkodlakarjem uspešno opravila preizkušnjo in je ob razglasitvi rezultata prejela pokal in priznanje za uspešen nastop.

Če povzamem besede D. Zemljiča, predsednika sodniškega zbora, ki je ob odprtju preizkušnje opozoril, da takšna preizkušnja, ki se zdi morda nedolžna in lahka, je v praksi izrazito zahtevna ter terja od psa in tudi od vodnika nemalo lovskega ter kinološkega znanja in prakse. Njegove besede so se že čez dobri dve uri izkazale za resnične.

Ob koncu naj zapišem, da so med nekaterimi kratkodlakimi nemškimi ptičarji in tudi žimavci izraziti »aporterji« (prinašalci), ki ob prvem stiku z uplenjeno ali mrtvo položeno lisico brez oklevanja zagrabijo in jo prinesejo vodniku. Takšen pes (tudi naučen te umetnosti!) bo na lovu opravil vse naloge. Pokojni starosta in pionir lovske kinologije **Ivan Caf** je pogosto dejal, da je takšen

ptičar »vreden suhega zlata«. Zato je priporočljivo v takega ptičarja vložiti vse znanje in trud, saj gre za pregovorno **vsestransko uporabnost** ptičarjev!

Franc Krnjak,
vodja preizkušnje PZPI

Delegati ZLK Pomurja izvolili novo vodstvo

Zveza lovske kinologije Pomurja je 4. 3. 2016 organizirala redni volilni občni zbor, ki je potekal v Gostilni Verban v Tropovcih. ZLK Pomurja deluje že dvanajsto leto in ima 31 članic (lovskih družin) iz dveh območnih zvez (ZLD Prekmurja in ZLD Prlekija). Glede na število članov v članicah je bilo doslej do volilnega glasu upravičenih 47 delegatov (en delegat na vsakih 40 članov), od katerih se jih je volilnega občnega zbora udeležilo 35, kar je skoraj 75-odstotna udeležba. Zato menimo, da je bil OZ dobro obiskan. Volilno-kandidacijska komisija v sestavi **Ambrož Pušnik**, **Ladislav Pišek** in **Sašo Ferencič** je pripravila kandidacijsko listo, na kateri je za člana UO kandidiralo kar 22 kandidatov. Volitve so potekale tajno, po prešteti glasovih pa je volilna komisija razglasila rezultate volitev. Za novega predsednika je bil izvoljen **Ivan Gregorn** (LD Tišina), za podpredsednika **Franc Smolko** (LD Radenci), delo tajnika bo še naprej opravljal **Sašo Ferencič** (LD Murska Sobota), blagajnik pa bo **Marko Rogač** (LD Mlajtinci). Sedemčlanski UO bodo zastopali **Branko Avguštin** (LD Rankovci), **Tomaž Topolovec** (LD Prosenjakovci), **Simon Budna** (LD Ljutomer), **Tomaž**

Popravek

V prispevku *Kam brede slovenska lovska kinologija*, Lovec, 2/2016, str. 103, sem pomotoma zamenjal ime predsednika VK za prinašalce **Jožefa Velikonjo** z Jožetom Letonjo. Za napako se obema iskreno opravičujem.

Matjaž Roter

Občni zbor ZKL Pomurja je bil dobro obiskan.

Foto: I. Rožman

Na OZ ZKL Pomurja so v začetku letošnjega marca izvolili novo vodstvo.

Foto: I. Rožman

PRIREDITVE LKD LJUBLJANA ZA LETO 2016

Datum/PRIREDITEV	KRAJ
14. 5. 2016 TELESNO OCENJEVANJE LOVSKIH PSOV VSEH PASEM	Hipodrom Vrbljene, ob 8. uri Prijave niso potrebne.
23. 4. 2016 PZP PTIČARJEV	LD Brezovica, zbor ob 8. uri pred lovsko kočo LD Brezovica, v Vokah, Notranje gorice
28. 5. 2016 UP PO UMETNI KRVNI SLEDI	LD Rakitna, zbor ob 8. uri pred lovsko kočo LD Rakitna
3. 9. 2016 PNZ TERIERJEV IN JAZBEČARJEV	LD Grosuplje, zbor ob 8. uri pred bistrojem Bela griva v Grosupljem
4. 9. 2016 DELO PO STRELU ZA NEMŠKE LOVSKE TERIERJE IN VUP JAZBEČARJEV (CACT)	LD Grosuplje, zbor ob 8. uri pred bistrojem Bela griva v Grosupljem
17. 9. 2016 PNZ GONIČEV IN BRAK-JAZBEČARJEV	LD Rovte, zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Rovte
24. 9. 2016 DRŽAVNA TEKMA V VODNEM DELU CACT	LD Ig, ob 8. uri pred lovskim domom v Dragi pri Igu
22. 10. 2016 PNZ ŠPANJELOV, PNZ RETRIVERJEV, MLADINSKA IN VZREJNA PREIZKUŠNJA ZA NEMŠKE PREPELIČARJE	LD Pšata, zbor ob 8. uri pred Gostilno Mngan v Ihanu
29. 10. 2016 in 11. 10. 2015 JZP PP, ŠPP PTIČARJEV	LD Vrhnika, zbor ob 8. uri pred lokalom Krnica v Verdu
22. 11. 2016 DRŽAVNA UP NEMŠKIH PREPELIČARJEV – CACT	LD Grosuplje, zbor ob 8. uri pred bistrojem Bela griva v Grosupljem

Predhodne prijave so obvezne za vse prireditve, razen za telesno ocenjevanje. Prijavo skupaj z obojestransko kopijo rodovnika psa pošljite najkasneje deset dni pred prireditvijo na naslov: **Katarina Košir, Brezovica 12a, 1353 Borovnica**, ali z e-pošto na naslov: lkdljubljana@gmail.com. Na prireditve, kjer se preizkuša prinašanje, naj vodniki divjad prinesejo s seboj. Dodatne informacije o posameznih prireditvah po tel.: 040/231-166, Katarina Košir.

Poredoš (LD Brezovci), **Karel Gaber** (LD Rogašovci), **Milan Barber** (LD Kompas - Peskovci) in **Karel Šinko** (LD Cankova). V nadzornem odboru bo delo predsednika opravljal **Stanislav Čiček** (LD Mlajtinci), člana tega odbora pa bosta **Boris Filipič** (LD Mala Nedelja) in **Ludvik Horvat** (LD Pečarovci).

Novemu predsedniku je najprej čestital **Ludvik Rituper**, predsedujoči občnemu zboru, ki je v svojem nagovoru tudi apeliral, da bi se v pomurski regiji lovška kinologija še naprej dobro razvijala, in opozoril na odločilno vlogo,

ki jo ima pri tem ZLK Pomurja. Le z njeno pomočjo si predstavlja širjenje kinološkega znanja lovcev - vodnikov lovskih psov. Pohvalil je tudi delo dosedanjega predsednika **Iztoka Trčka**, ki je vložil veliko dela in znanja prav v razvoj zveze. Nato je navzoče pristrčno pozdravil in se jim zahvalil za zaupanje tudi novoizvoljeni predsednik Ivan Gregorn in povedal, da se veseli dela z novim vodstvom, ter izpostavil nekaj področij dela, na katerih bo novo vodstvo prvenstveno začelo z delom.

Iztok Rožman

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 4/I, 9. 4.,
Darko Pungersič,
Vinji Vrh 8/b,
8220 Šmarješke Toplice.
O: 5/I, m: 5/II, 3. 4.,
Ljubko Žižmond,
Vogrsko 153/a,
5293 Volčja Draga.
O: tuj plemenjak, m: 5/I, 28. 4.,
Simon in Živa Bernik,
Rudno 30, 4228 Železniki.
O: 5/I, m: 5/I, 19. 4.,
Zdravko Garmut,
Sp. Kapla 35, 2362 Kapla.

Kdl. Jazbečarji (SLRJk):

O: tuj plemenjak, m: 4/I, 18. 4.,
Darja Bandelj,
Bošamarin 58, 6000 Koper.

Brandel braki (SLRBrb):

O: 4/II, m: 4/II, 2. 4.,
Jasmina Pečar Fras,
Vrh nad Želimljami 180,
1291 Škofljica.
O: 5/I, m: 5/I, 4. 4.,
Damjan Purg,
Breg 35, 2322 Majšperk.
O: 4/I, m: 5/I, 5. 4.,
Tadej Drobnič,
Bukovica 5, 1310 Ribnica.
O: 4/I, m: 5/II, 20. 4.,
Jurij Senekovič,
Mozelj 2/b, 1330 Kočevje.

Kdl. Istr. Goniči (SLRGik):

O: 5/I, 123 t., m: 5/I, 134 t., 14. 4.,
Marjan Globokar,
Gradišek 8, 1301 Krka.

Posavski goniči (SLRGp):

4/II, 110 t., m: 5/I, 134t., 29. 3.,
Primož Martinčič,
Šklendrovec 3, 1414 Podkum.

Beagli (SLRBig):

O: 4/I, m: 4/I, 18. 4.,
Martin Gobec,
Sotelska 54, 3250 Rog. Slatina.
O: tuj plemenjak,
m: 5/I, 171t, 26. 2.,
Lara Košnjek,
Britof 114, 4000 Kranj.
O: 4/I, m: 5/II, 5. 4.,
Janko Logar, Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec.

Nemški goniči (SLRNg):

O: 4/I, m: 5/II, 29. 3.,

Marko Krašovec,
Jelša 3, 1223 Blagovica.

Srbski tribarvni gonič (SLRGt):

O: tuj plemenjak,
m: 5/II, 121t., 24. 4.,
Anton Kukovič,
Mrčna sela 28, 8282 Koprivnica.

Bavarski barvarji (SLRBb):

O: tuj plemenjak, m: 5/I, 26. 4.,
Boštjan Pikon,
Ravne 17,
4254 Bohinjska Bistrica.
O: 5/III., m: 4/III., 5. 2.,
Igor Carl,
Sp. Kanomlja 52, 5281 Sp. Idrija.
O: 5/III., m: 4/I., 10. 2.,
Alojz Drnovšek,
Cesta 9. avgusta 81, 1410 Zagorje.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

Jelenje rdeča:

O: 5/I, m: 5/I, 17. 4.,
Miha Juršič,
Sp. Gorče 5, 3314 Braslovče.

Kratkodlaka madžarska vižla (SLRMvk):

O: JZP-152 t., PZP-37 t.;
m: JZP-165 t.; 22. 4.,
Jure Drnovšek,
Ključevica 7, 1423 Dobovec.

Nem. kdl. ptičarji (SLRNkp):

O: 5/SWP1, IKP 1, Vbr, Btr, VBR-E, SW, V1, M: 5/PZP-53t, JZP-191, VUP-I.n.r., IKP-1, KS-III. n. r., ŠPP SM-I. n. r.; 2. 4.,
Vilko Turk,
Lovrenc na Dravskem polju 66/a,
2324 Lovrenc na Dravskem polju.
O: 5/PZP- 42, JZP- 166,
m: 4/JZP-180, 13. 4.,
Geza Bagari,
Mladinska 33, Bakovci,
9000 Murska Sobota.

Nem. prepeličarji (SLRPr):

Serci:

O: 5/I, m: 4/I, 20. 4.,
Boštjan Soklič,
Ljubno 18, 4244 Podnart.
O: tuj plemenjak, m: 5/II, 9. 3.,
Marko Debevec,
Kamnik pod Krimom 97/a,
1352 Preserje.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Ugodno prodam brezhibno repetirno risanico CZ., kal. .30-06, z estetsko obdelanim zaklepom in nemontiran **strelni daljnogled** Zeiss diatal Classic 7 x 50 (še v garanciji). Tel.: 041/792-521.

Prodaj risanico, enocevno prelamačo, znamke Baikal, kal. .308 Win. Na njej je montiran strelni daljnogled Leupold VX 2 4-12 x 50. Zraven dodam še škaflo nabojev. Puška je v odličnem stanju. Tel.: 041/296-696, Jure.

Prodaj trap puško Beretta 682, desno in levo kopito, kot nova, uporabljena samo nekajkrat rekreacijsko (cena 800 €). Tel.: 041 900-366.

Ugodno prodaj malo uporabljano **MK-puško** Brno 2, s str. daljnogledom in dvema nabojnikoma (5 ali 10 nabojev). Tel.: 041/656-610.

Prodaj strelni daljnogled Norconia 3 – 9 x 40 z rdečo piko. Zelo dobro ohranjen. Tel.: 041/656-610.

Prodaj odlično ohranjeno MK-puško M56 Crvena Zastava, kalibra .22 LR, s strelnim daljnogledom Leupold 3 – 9 x 44 (fiksna montaža). Puška je zelo natančna. Cena 250 €. Tel.: 041/ 600-503.

Prodaj repetirno risanico Mauser, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Bushnell Legend HD 3-9 x 50 in **repetirno risanico** Luger, kal. 6,5 x 57. Tel.: 041/634-472.

Prodaj dobro ohranjeno repetirno risanico CZ, kal. .22-250 Rem., s str. daljnogledom Nixon 3-9 x 40. Tel.: 041/707-628.

Prodaj kombinirano puško Sabatti 20 Mag./6,5 x 57 R s str. daljnogledom Zeiss 2-8 x 42 z osvetljeno piko. Vse kupljeno v Sloveniji in z garancijo. Cena 65 % od nabavne. Tel.: 031/296-046.

Prodaj repetirno risanico Crvena Zastava, kal. 7 x 64, s starejšim str. daljnogledom 4 x 32 (Suhlova montaža). Cena 550 €. Tel.: 031/419-811.

Prodaj dobro ohranjeno Suhlovo tricevko, kal. 16-16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena 1.150 €. Tel.: 040/323-399.

Prodaj dobro ohranjeno kombinirko Gerbruder Merkel Suhl, kal. 12/12, z menjalnimi cevmi 12/7 x 57 R. Tel.: 041/743-606.

Prodaj nov strelni daljnogled Norconia Germany 3-12 x 56 z osvetljenim križem št. 4a. Tel.: 041/238-943.

Prodaj tricevko Suhl, kal. 12-12/222 Rem., s str. daljnogledom Smith & Bender 6 x 42 (cena 850 €); boroveljsko **tricevko**, kal. 20-20/5,6 x 52 R, s str. daljnogledom Dital 4 x 32. (cena 950 €); nov **strelni daljnogled** Smith & Bender 1,5-6 x 42 Zenith (cena 1000 €). Tel.: 031/800-905.

Prodaj bok šibrenico, kal. 12/12 (76), **repetirno risanico**, kal. .22-250 Rem., s str. daljnogledom Zeiss 6 x 32 (Suhlova montaža); **revolver**, kal. .22 WMR; **dvogled** Swarovski 7 x 42 GA. Orožje je v odličnem stanju. Tel.: 041/743-735.

Prodaj repetirno risanico, kal. 7 x 57, s str. daljnogledom; **bokarico**, kal. 12/7 x 57 R, z menjalno cevjo, kal. 12/12 in **MK-puško** (flobert). Tel.: 040/184-550.

Prodaj vrhunska ruska daljnogleda z Zeissovimi lečami, povečave 10 x 50 (90 €) in 7 x 35 (80 €), ter neuporabljen **nočni ATN** (5 x povečava) – 790 €. Tel.: 051/820-975.

Zelo ugodno prodaj risanico Blaser R93, kal. .270 Win., s str. daljnogledom Kahles CSx 3-12 x 56, z Multizerom ter osvetljenim križem. Tel.: 041/646-641.

Prodaj repetirno risanico Mauser, mod. 66, kal. 7 x 57, s str. daljnogledom Kahles 3-9 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 031/611-267.

Prodaj češko kombinirano puško, kal. 7 x 57 R/12, s str. daljnogledom ter menjalnimi cevmi, 12/12. Tel.: 041/598-619.

Prodaj nerabljen strelni daljnogled Zeiss Classic 7 x 50 z osvetljenim križem. Tel.: 041/406-471.

Prodaj nov nočni daljnogled Dedal za opazovanje. Tel.: 041/406-471.

Prodaj nerabljeno polavtomatsko pištolo CZ85, kal. 9 mm Luger. Tel.: 041/342-734.

Zelo ugodno prodaj nov strelni daljnogled z montažno letvijo Carl Zeiss Diavari ZM 2,5 – 10 x 48 T*, križ 1 (cena 990 €). Tel.: 051/820-975.

Lovski psi

Prodaj nemške kratkodlake ptičarje, polezene 25. 2. 2016. Mati: Nia Adin dom - odl., PZP-55 točk, JZP-194 točk, AZP 1 (najboljša psica na preizkušnji – po oceni nemških sodnikov), IKP 1, VGP-308-1/UF (opravljen v Nemčiji), HN (ostrost na plenilce), Ch.J.-SLO, Ch-SLO, 4XCAC, CACIB, BOB, HD-A, ED 0. Oče je vrhunski nemški plemenjak Duro von der Elbaue, katerega odlični potomci so znani v Evropi in Ameriki – odl., D 1, S 1, VGP-331-1/UF - pokazatelj, BP, SW (krvna sled) - I.a, HN (ostrost na plenilce), LN (Lautjager-Nachweis), HD-A1, CAC, CACIB. Oče in mati sta kombinacija vrhunskih nemških delovnih linij, za katere je značilna vsestranska uporabnost v vseh razmerah in oblikah lova, volja do dela in vodljivost. Tudi vsi njuni predniki do tretje generacije nazaj imajo opravljen VUP (VGP) z najvišjimi ocenami ter preizkušnje po KS. Informacije: Andreja Strajnar; tel.: 041/484-242.

Prodaj psičko pasme bavarški barvar, staro 3 mesece. Tel.: 041/533-822.

Drugo

Na voljo so odrasli fazani, race mlakarice in jerebice ter **valilna jajca** fazanov, rac mlakaric in jerebice. Tel.: 041/717-464.

Prodaj kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682

Prodaj odlično ohranjen lovski krog, številka 50. Tel.: 041/589-458.

Za šolanje lovske psov **izdelujem prinosila iz fazana, zajca in lisice**. Tel.: 041/717-464.

Oboro, velikosti 2 ha, **naseljeno z dvanajstimi damjaki**, oddam v najem. Obora je v Ljubljani Moste - Polje. Tel.: 041/411-744.

Prodaj novo, trenutno najboljšo in najbolj napredno **lovsko kamero** na trgu znamke Lti. Acorn. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkciji, 12-MP-fotoapar, odporna proti vsem vremenskim vplivom. V maskirni barvi in majhnih mer. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Dveletno jamstvo in slovenska navodila! Tel.: 041/353-319.

Izdelam vam pasti – lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali, velikosti: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100 in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. WWW.RAJGELJ.SI Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplarice (več vrst), **netopirnice** ali **pasti za lov polhov** (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj nerabljeno elektronsko ovratnico za šolanje psov. Domet do 1.200 metrov, popol-

APRIL

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)
	vzide	zaide	vzide zaide
1. Pe	2:50	12:36	6:42 19:31
2. So	3:34	13:38	6:40 19:32
3. Ne	4:15	14:46	6:38 19:33
4. Po	4:53	15:58	6:36 19:35
5. To	5:28	17:12	6:34 19:36
6. Sr	6:03	18:30	6:32 19:37
7. Če	6:38	19:47	6:30 19:39
8. Pe	7:14	21:04	6:28 19:40
9. So	7:54	22:20	6:26 19:41
10. Ne	8:38	23:30	6:25 19:43
11. Po	9:26	----	6:23 19:44
12. To	10:19	0:35	6:21 19:45
13. Sr	11:16	1:31	6:19 19:47
14. Če	12:17	2:20	6:17 19:48
15. Pe	13:17	3:01	6:15 19:49
16. So	14:19	3:37	6:14 19:51
17. Ne	15:19	4:09	6:12 19:52
18. Po	16:19	4:38	6:10 19:53
19. To	17:18	5:04	6:08 19:55
20. Sr	18:17	5:30	6:06 19:56
21. Če	19:15	5:57	6:05 19:57
22. Pe	20:14	6:25	6:03 19:59
23. So	21:12	6:55	6:01 20:00
24. Ne	22:10	7:27	6:00 20:01
25. Po	23:05	8:04	5:58 20:03
26. To	23:58	8:47	5:56 20:04
27. Sr	----	9:34	5:55 20:05
28. Če	0:47	10:28	5:53 20:07
29. Pe	1:31	11:26	5:51 20:08
30. So	2:13	12:30	5:50 20:09

noma vodotesna in z jamstvom. Ugodno. Tel.: 041/406-471.

Prodaj odlično ohranjen lovski krog (krojaštvo Rožman), večje številke (64). Telefon.: 041/789 275.

Prodaj slavnostni lovski krog, kot nov, št. 48 za nižjo postavo, **kupim** pa št. 54. Tel.: 041/651-290.

LOVSKA DRUŽINA ŠENTJUR

Na Tičnico 17
SLO - 3230 Šentjur

PRIREJA

TEKMOVANJE V STRELJANJU S KROGLO

Tekmovanje (meddružinska strelska tekma s kroglo velikega kalibra) bo v **nedeljo, 24. 4. 2016, z začetkom ob 9. uri** na strelišču v **Vezovju** (približno 3 km iz Šentjurja ob glavni cesti Šentjur–Planina pri Sevnici).

Pogoji tekmovanja:

- tekmovalci bodo tričlanske ekipe in posamezniki,
- streljanje na razdaljo sto metrov s tremi strelji,
- položaj: z naslonom z lovske preže,
- najboljših šest tekmovalcev bo streljalo končno (finalno) serijo,
- dovoljena bo uporaba orožja in daljnogleda (po Pravilniku o lovskem strelstvu LZS),
- rezultat iz ekipnega dela se bo upošteval tudi kot rezultat za posameznika,
- prijave so mogoče samo do 13. ure,
- pristopnina znaša 30 evrov za ekipo in 10 evrov za posameznika.

Nagrade:

- najboljše tri ekipe bodo prejele pokale,
- prvi trije najboljši posamezniki bodo prejeli medalje in (do desetega mesta) praktične nagrade,
- prvo mesto: odstrel starejšega srnjaka (z mesom) v sezoni 2016,
- drugo in tretje mesto: odstrel mladiča srnjadi (z mesom).

Za jedačo in pijačo bo poskrbljeno!

VABLJENI!

Dodatne informacije: Robert Kumin, tel.: 051/615 092.

Lovska zveza Slovenije

Javni poziv Lovska kultura 2016

Dodelitev finančne pomoči programom in projektom skupin ter posameznikov, delujočih na področju lovske kulture

Komisija za lovsko kulturo in odnose z javnostjo pri Lovski zvezi Slovenije bo 5. 4. 2016 na spletni strani www.lovska-zveza.si objavila Javni poziv LOVSKA KULTURA 2016 za dodelitev finančne pomoči programom in projektom skupin ter posameznikov, delujočih na področju lovske kulture.

Pomoč je namenjena organizaciji kulturnih dogodkov (jubilejni koncerti, predstave, razstave, projekcije in druge javne kulturne prireditve), ki jih pripravlja in izvaja kulturna skupina ali posameznik na nepridobiten način in so tudi v interesu lovske organizacije, ter za izvajanje skupnih programov kulturnih skupin na ravni regije/območja.

Celotna vsebina javnega poziva z obrazci za prijavo in merili za dodeljevanje pomoči bo dostopna na spletni strani www.lovska-zveza.si (pod rubriko Obvestila) in tudi na sedežu Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana (vsak delovni dan med 9. in 12. uro). Vse dodatne informacije lahko dobite na tel. številki (01) 24-10-910.

Rok za prijavo na javni poziv je **5. maj 2016**.

MEDO šport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

www.medo-sport.si

MEDOŠPORT GROSUPLJE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLJE, tel.: 01/787 37 00, fax: 01/787 37 02
MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrdbah 24, 8340 ČRNOMELJ, tel.: 07/306 24 70
e-mail: medosport@hiros.si

ZA PRIPRAVNIKE POPUST NA POSAMEZNE ARTIKLE!

FLISI, LOVSKE OBLEKE, KLOBUKI, KRAVATE

AKCIJE

NA ZALOGI ŠE VELIKO OSTALE LOVSKE OPREME IN PRIPOMOČKOV!

11-dnevni safari v Južni Afriki s šestimi dnevi lova, vsi prevozi, vključno z letalskim ter odstrelom divjadi šestih vrst; vse za 3.890 €. Odhod naše skupine bo 30. 5. 2016. Za prijave do 15. 4. je dodan še odstrel trofejnega gnuja.

Kozorog v Kirgiziji: 7 dni lova z odstrelom enega kozoroga ne glede na trofejno vrednost ter vsemi prevozi, tudi letalskim iz Ljubljane, za ceno 4.980 €. Odhod skupine v našem spremstvu bo 10. 9. Vračilo 1.600 €, če ne pridete do strele na kozoroga.

Nambija: 7 dni v lovišču s petimi dnevi lova in odstrelom štirih glav divjadi že za 2.500 €. Mogoč bo lov na 33 vrst divjadi po izbiri.

Divji petelin, ruševac, kljunač (Rusija): 1.990 € za 5 dni lova v aprilu ter odstrel enega petelina in petih kljunačev.

Črni medved, Kanada: 6 dni lova za 2.990 € vključno z odstrelom medveda. Odhod naše skupine na lov bo 17. junija.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

KROJASTVO

Slavnostne lovske kroje, srajce (tudi z dolgimi rokavi), telovnike, plašče hubertus in pelerine izdelujemo po meri.

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

DOG TRACE

ELEKTRONSKE ovratnice za učenje psa ovratnice proti lajanju nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

akcija -20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760
www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdniška ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootoptika@siol.net
www.tehnootoptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5 8x42
Akcijska cena: **199,00 €**

NIKON Prostaff 3-9x40 NP
Akcijska cena: **190,00 €**
Cene veljajo do razprodaje zaloge

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

MEDO šport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

www.medo-sport.si

MEDOŠPORT GROSUPLJE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLJE, tel.: 01/787 37 00, fax: 01/787 37 02
MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrdbah 24, 8340 ČRNOMELJ, tel.: 07/306 24 70
e-mail: medosport@hiros.si

POPUSTI **MOŽNA PRODAJA TUDI NA OBROKE!** **AKCIJE**

YILDIZ BILAL SAMATI
STEYR MANNLICHER

VSI MODELI V VSEH MOŽNIH KALIBRIH!

STEYR MANNLICHER, RUGER, ALFA, SABATTI, ZINCLOVA, YILDIZ, ALFA, RUGER

TERMO ŠKORNJI

NAREJENI V EU! DO -50°C

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolena. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škornj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

56,50 €
Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
tel. 031 389 010, info@beluga.si, www.beluga.si

Sestava škornja:
OVČJA VOLNA, EVA MATERIAL, 2 MEHURČKI, FILC, TOPLOTNO IZOLACIJSKA FOLIJA

TAKO TOPLIH IN LAHKIH ŠKORNJEV SE NISTE IMELI!

Puške ČEŠKA ZBROJOVKA
mod. 557, 308 Win, 30-06, 8x57IS
že od 891,00 EUR

Strelni daljnogled nemške znamke AKAH (2,5-10 x 50 s piko)
349,00 EUR

Klobuk PAJK "Slovenec"
51,00 EUR

Lovski čevelj PLANIKA
Mangart AVS (moški)
136,00 EUR sedaj 122,4 EUR

Avantura, Inocente Tomaž s.p.
Notranjska 4 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info
www.avantura.info

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE
-10%

AVANTURA

TRGOVINA HUBERT

Trgovina Hubert PE Ajdovščina
Goriška cesta 23 b
tel: 05 36 62 099
Urniki: ponedeljek – petek 8:30 – 16:30
Sobota: 9. – 12.

PUŠKARSTVO
Hubert Pregelj s.p.

SPOMLADANSKA AKCIJA
od 15. marca do 30. aprila 2016

- 10 % OROŽJE, STRELIVO in SMODNIK
- 15 % LOVSKE OBLEKE, KLOBUKI in DALJNOGLEDI
- 20 % VSA OPREMA, TEKSTIL in OBUTEV

Puščarstvo Hubert Pregelj s.p.

Izdelava pušk po naročilu in vsa ostala puškarska dela. **gsm: 041 432 514**

SOFTAIR **LED LENSER** **BUSHNELL** **ZEISS** **SWAROVSKI** **Pinewood**

GLASMAHER OPTIKA **SERVIS DVOGLEDOV IN STRELNIH DALJNOGLEDOV**

041 699 385

Pleteršnikova 1, 8250 Brežice
maher.glasmaher@gmail.com

popravilo ♦ servis ♦ čiščenje ♦ nastavitve slike

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta ...
- Puške: Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, Merkel, Haenel, CZ, Heym ...
- Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB ...
- Oblačila: Chevalier, Pinewood, X Jagd, Jagdhund

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puščarstvo Špendal, d.o.o.
Gramozna pot 9
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307
email: puskarstvo@siol.net
www.guns-spendal.si

MAUSER **STEYR** **Blaser** **MERKEL**

Koptex d.o.o. - Trgovine Lovec

Več kot 25 let izkušenj...

Na zalogi velika izbira dolgocevnega in kratkocevnega orožja !

Puška Zastava MP 22 LR
Redna cena: 377,50 €

ZASTAVA

AKCIJA

Zimske konfekcije

- 30 % Univers
- 20 % Swedteam
- 20 % Baleno

Jopa Active Track
Polartec®

Redna cena: 129,00 €

AKCIJSKA CENA: 90,00€

NEPREMOČLJIVA

Jakna Insulated Static
Thermore®

Redna cena: 329,00 €

AKCIJSKA CENA: 230,30 €

Ugodne cene !

Na voljo veliko modelov
TRAP PUŠK BERETTA !

Na voljo v PE MB, NG in LJ.

Zaloga določenih izdelkov
je omejena. Popusti veljajo za
gotovinski nakup.

Trgovina Lovec
Vodovodna pot 11
5000 Nova Gorica
Tel.: (05) 330 86 60

info@koptex.com
www.koptex.com
www.koptex-caravan.com

Trgovina Koptex
Partizanska c.12
2000 Maribor
Tel.: (02) 252 47 44

Trgovina Lovec
BTC Hala A
Nemčavci 1d
9000 Murska Sobota
Tel.: (02) 515 17 28

Trgovina Lovec
Ferrarska 10
6000 Koper
Tel.: (05) 639 10 28

Trgovina Lovec
BTC Hala A
Šmartinska 152
1000 Ljubljana
Tel.: (01) 585 17 99

Trgovina Lovec
Šuceva 23
4000 Kranj
Tel.: (04) 204 24 37

Lovska zveza Slovenije

Veliki stenski koledar Lovske zveze Slovenije 2017

JAVNI NAGRADNI NATEČAJ

ZA IZBIRO USPELJIH POSNETKOV DIVJIH ŽIVALI (sesalci, ptice)

Lovska zveza Slovenije bo tudi za leto 2017 pripravila in založila VELIKI STENSKI KOLEDAR s posnetki prostoživečih živali (divjad in zavarovane vrste). Prepričani smo, da je vsem, ki se ukvarjate z naravoslovno fotografijo, v zadnjem letu ali več uspelo napraviti nekaj uspešnih fotografij prostoživečih živali (predvsem sesalcev in ptic) v naravnem okolju. Da bi imeli pri izboru posnetkov kar največ možnosti za dober izbor, smo se odločili razpisati

JAVNI NATEČAJ, ki se bo začel z objavo (Lovec, 4/2016) in bo trajal do sredine julija.

Skrajni rok za pošiljko ali osebno oddajo fotografij (na CD) je 15. julij 2016!

1. Kako poslati fotografije?

V trajanju natečaja naj sodelujoči kandidati pošljejo svoje najboljše posnetke na CD, vendar ne več kot deset izbranih in ostrih (prednost imajo predvsem ležeče fotografije) v formatu jpg, velikosti od 2 do 4 MB, in v resoluciji 300 dpi. Vsaka fotografija mora biti poimenovana s priimkom, imenom in priimkom avtorja (npr. D. Novak), z latinskim (znanstvenim) imenom živali (npr.: volk = *Canis lupus*) in rimsko številko meseca nastanka (npr. marec = III). Fotografije, poslane na natečaj, ne smejo biti prej objavljene še nikjer drugje.

Primer poimenovanja fotografije: D Novak
Canis lupus III

V posebno pisemsko kuverto, ki naj bo

dodana CD-ju s predpisano poimenovanimi fotografijami, pa naj avtorji dodajo svoje natančne osebne podatke (ime in priimek, natančen naslov prebivališča, telefonsko številko, matično številko občana, davčno številko, številko transakcijskega računa in ime banke, kjer je odprt). Pošiljatelj naj ne pozabi dodati tudi seznama poslanih in poimenovanih avtorskih posnetkov.

Naslov za pošiljko CD s posnetki in avtorjevimi podatki (obvezno po navadni pošti!): Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana s pripisom »za KOLEDAR«.

2. Način izbora najboljših posnetkov

Do 15. julija poslane fotografije bo pregledala tričlanska komisija (predstavniki LZS, uredništva Lovca in strokovnjak - oblikovalec) ter izbrala trinajst najustrežnejših sezonskih posnetkov prostoživečih živali, ki bodo uvrščeni v veliki stenski koledar Lovske zveze Slovenije za prihodnje leto. Vse o rezultatu izbora posnetkov, številu sodelujočih avtorjev in poslanih fotografijah boste izvedeli predvidoma v novembrski številki Lovca.

3. Nagrade in avtorske pravice

1. nagrada 500,00 evrov
2. nagrada 300,00 evrov
3. nagrada 200,00 evrov

Preostale izbrane posnetke za koledar bomo honorirali po ceniku LZS.

Lovska zveza Slovenije – B. L.

AEOLUS TYRES

Technology Meets Performance

Aeolus PrecisionAce2 AH03 – Dokazana kakovost.

Pnevmatika Aeolus PrecisionAce2 bo prepričala tudi zahtevnejše voznike. Izjemno dobro uravnotežena z odličnimi voznimi lastnostmi na mokrih podlagah bo prava izbira za prihajajočo pomlad. Izdelana je iz okolju prijaznih materialov in ustreza najvišjim evropskim standardom kakovosti (certifikat TÜV SÜD, jesen 2014).

Izjemna na suhem in mokrem terenu

Pnevmatika PrecisionAce2 z optimiziranim profilom omogoča visoko stabilnost na cesti tudi pri višjih hitrostih. Zanesljivo se odziva tako na mokrem kot suhem terenu in zagotavlja varnost tudi v kritičnih situacijah pri zaviranju. Prepričali vas bodo vzdržljivost, zanesljivost, udobje ter nizka raven hrupa pnevmatik PrecisionAce2, ki navdušujejo uporabnike po vsem svetu.

Testirana tudi pri profesionalnih voznikih : v Centru varne vožnje na Vranskem smo maja 2015 s profesionalnim voznikom relija Andrejem Jerebom testirali letne pnevmatike Aeolus, ki so se tudi v hitrostni vožnji izkazale kot izjemno vodljive.

FAMM Commerce, d. o. o., Obrtna cona Logatec 10A, 1370 Logatec; T: 01/759 15 00,
E: spletnaprodaja@fammco.si; Poiščite svojega najbližjega prodajalca na www.aeolus-gume.eu!

Garancija BREZ SKRBI

Posebna ugodnost!

V roku enega leta po nakupu
vam poškodovano pnevmatiko
zamenjamo brezplačno!

**STEYR
MANNLICHER**

STEYR MANNLICHER PRO HUNTER
POSEBNA PONUDBA: 1.079,00€

**ŠIROK IZBOR
NOČNE OPTIKE**

Vixen®

RÖWA
Röbler | AUSTRIA

TITAN

Blaser

SAUER

PULSAR ARMASIGHT

Verney-Carron

REX zero 1

SLOVARMS
Lovska trgovina Slovarms d.o.o.

www.slovarms.si
DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 15:00 - 19:00
Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00
E-mail: info@slovarms.si

AKCIJA

Sellier&Bellot .22 LR CLUB, 2,56g

CENA: škatla 5,00 € (0,10 €/kos)

AKCIJSKA CENA: škatla 4,00 € (0,08 €/kos)
minimalna količina 20 škatel

Sellier & Bellot ®

Sellier&Bellot 12x70 TRAP 28 SUPER

CENA: škatla 5,50 € (0,22 €/kos)

Sellier&Bellot 12x70 TRAP 24 SPORT

CENA: škatla 5,00 € (0,20 €/kos)

* Akcija velja za izdelke iz zaloge, ob gotovinskem plačilu od 5.4.2016 do 25.4.2016 oz. do razprodaje zalog. Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
faks: ++386 (0)7 / 33 23 879
Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Blaser

- Česka zbrojovka - Docter - Meopta
- Niggeloh - MAK - Sellier&Bellot
- Swarovski Optik - Steyr Mannlicher
- Alfa Proj - Norica - Mauser - Huğlu

**VUTE
PUŠKARSTVO**

**LOVSKA OPREMA
PUŠKARSTVO
OROŽJE
OPTIKA
STRELIVO**

Akcija
79,90€

Planika Epir Men
MPC 119,90

- lahka pohodna obutev
- goveje usnje
- podplat Planika
- antibakterijski vložek

Akcija
899€

Anschütz 64 MP R 22 l.r.
MPC 1099,00

- najbolj vsestranska malokalibrska puška
- nastavljivo tekmovalno proženje 5098
- Match cev dolžine 65 cm
- 5 strelni nabojnik
- teža puške 3,9 kg
- možna montaža odprtih merkov (opcijsko)

**KREMPLOVA 2
2000 MARIBOR**

INFO@LOVSKAOPREMA.SI

TEL 059-108-495

GSM 041-824-969

**SPLETNA TRGOVINA
WWW.LOVSKAOPREMA.SI**

